

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)

ThS Dương Thị Kim Anh
TS Nguyễn Hoàng Tú Anh
TS Nguyễn Khắc Cảnh
PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện
TS Nguyễn Kim Quang
ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đặng Đức Lợi

Thư Tòa soạn

Bạn đọc thân mến,

Bản tin ĐHQG-HCM trân trọng cảm ơn quý vị giáo sư, nhà khoa học, thầy cô giáo, cộng tác viên và các bạn sinh viên đã tin cậy gửi tin bài cho Bản tin trong thời gian qua.

Trong số 171-172, Xuân Bính Thân này, Bản tin xin giới thiệu bạn đọc những hoạt động và thành tựu nổi bật của ĐHQG-HCM trong năm 2015 qua Thông điệp của Giám đốc ĐHQG-HCM và chân dung một số giảng viên, sinh viên tiêu biểu. Dấu biết năm 2016 vẫn còn không ít khó khăn, thách thức đón chờ nhưng tâm thế của toàn thể cán bộ, giảng viên, sinh viên ĐHQG-HCM đã sẵn sàng cho vận hội mới đang mở ra: hội nhập sâu rộng vào mạng lưới đại học tiên tiến khu vực và thế giới.

Chuyên trang Văn hóa - nghệ thuật và Nhịp sống trẻ số này là những giai phẩm về sắc màu mùa Xuân và hương vị Tết cổ truyền của dân tộc. Bạn đọc sẽ cùng các cây bút trẻ du xuân trên mọi miền đất nước, lắng lòng trong những xúc cảm yêu thương, hướng đến những ước mơ, hy vọng...

Kính chúc bạn đọc năm mới Bính Thân an vui, thịnh vượng.

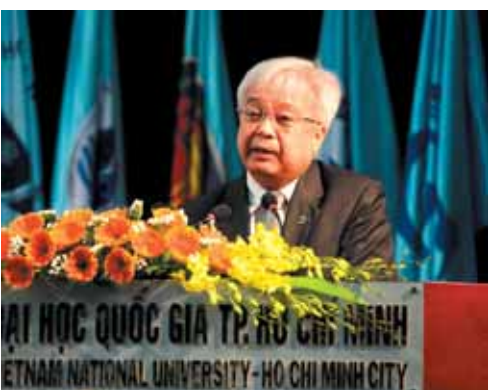

M ụ c l ụ c

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

- * Thông điệp Giám đốc ĐHQG-HCM - 6
- * 10 sự kiện nổi bật của ĐHQG-HCM - 10
 - * ĐHQG-HCM 2016:
 - Chương trình đào tạo hiện đại, liên thông, hội nhập - 12
 - * Hội thảo khoa học cấp quốc gia:
 - Kỷ niệm 250 năm sinh đại thi hào dân tộc Nguyễn Du - 14
 - * Nhìn lại giáo dục Việt Nam năm 2015 - 17

24

12

28

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

- * Công bố khoa học của ĐHQG-HCM - 19
- * Người thầy mang nghệ thuật cải lương lên sóng phát thanh Pháp - 21
- * ĐHQG-HCM: Sẵn sàng chuyển giao công nghệ cho doanh nghiệp - 24
 - * Cơ hội và thách thức khi khởi nghiệp IOT - 26
 - * Vườn tượng danh nhân ở Khu Đô thị Đại học - 28
 - * Những nét chính về TPP và AEC - 31
 - * 10 thành tựu khoa học kỹ thuật nổi bật của thế giới năm 2015 - 33
 - * Thế giới nhỏ bé mà kỳ diệu - 35
 - * Chuyện chữ chuyện nghĩa: Chuyện tên của loài khỉ - 40

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

- * Ngôi sao hộ mệnh: Trải nghiệm và ước mơ - **42**
- * Khi, Vượn và văn hóa Việt - **43**
- * Mừng một Tết - **48**
- * Tuổi nào cũng được nhận lì xì - **50**
- * Về đôi giày của bé Tấm - **52**
- * Thương gần - **54**
- * Phiên dịch viên của mẹ - **56**
- * Tết cổ truyền phương đông - **58**
- * Lopburi mùa lễ hội khỉ - **60**
- * Năm Thân xem phim khỉ - **62**
- * Bánh của mùa xuân xứ Huế - **64**
- * Người trẻ theo những mùa hoa - **66**

43

62

58

NHỊP SỐNG TRẺ

- * TS Nguyễn Ngọc Trường Minh: Nghề giáo phải sáng tạo và kiên nhẫn - **68**
- * Đàm Nguyễn Trọng Nhân, Công dân trẻ TP.HCM 2015: Cứ sai đi, vì ta còn trẻ - **70**
- * Tân thạc sĩ với công trình nghiên cứu khoa học đạt giải cao - **73**
- * Sinh viên 5 tốt ĐHQG-HCM 2015: Vươn ra biển lớn - **75**
- * KVL's Hot Dog - Ý tưởng khởi nghiệp từ giảng đường - **77**
- * Sinh viên ĐHQG-HCM: Chào xuân hội nhập 2016 - **79**
- * "Gấu tui đâu": Phương tiện kết bạn của giới trẻ - **80**
- * Ấm áp Xuân tình nguyện - **82**
- * Những đứa trẻ ở Tà Púá - **84**
- * Về miền Tây ăn tết ta - **86**
- * Thiên đường tử tế - **88**
- * Những cô gái tuổi Thân - **91**
- * Ngôi đây ngóng phố - **93**

Thông điệp

GIÁM ĐỐC ĐHQG - HCM

PGS.TS. Phan Thanh Binh

Một năm khép lại với nhiều dấu ấn quan trọng khi ĐHQG-HCM tròn 20 tuổi; và cũng là năm cuối hoàn tất kế hoạch chiến lược giai đoạn 2011-2015.

Một năm với rất nhiều sự kiện thể hiện tâm huyết và nỗ lực của toàn thể lãnh đạo, cán bộ, giảng viên, sinh viên ĐHQG-HCM. Một năm chủ động, tích cực hội nhập quốc tế để ĐHQG-HCM không

ngừng đổi mới, phát triển.

2015: Đổi mới và hội nhập

Việc đổi mới giáo dục đại học nói riêng và đổi mới giáo dục nói chung sẽ tác động trực tiếp đến chất lượng nguồn nhân lực và ảnh hưởng lâu dài đến sự phát triển bền vững của đất nước. Với ĐHQG-HCM, việc đổi mới được coi là yêu cầu quan trọng, bức thiết góp phần giúp ĐHQG-HCM hoàn thiện mô hình, hình thành cơ chế quản lý giáo dục hiện đại theo chuẩn mực quốc tế. Vì thế, ĐỔI MỚI và HỘI NHẬP có sự tương tác, hỗ trợ nhau. ĐỔI MỚI để HỘI NHẬP, bắt kịp xu hướng quốc tế. Hội nhập để đổi mới, tiếp cận phương thức giáo dục hiện đại.

Trong thời đại toàn cầu hóa, thế giới ngày càng phẳng, sự hợp tác và cạnh tranh ngày càng mạnh mẽ, hội nhập quốc tế trở thành nguyên tắc sống còn của một nền giáo dục đại học. ĐHQG-HCM không là ngoại lệ.

Để hội nhập được với khu vực và quốc tế, ĐHQG-HCM đã có những bước đi vững chắc.

Trước đây, ĐHQG-HCM có không ít đề xuất mới trong đào tạo đại học và sau đại học như tuyển sinh cao học với đề thi

chung cho các ngành cùng lĩnh vực, tín chỉ hóa chương trình đào tạo, đa dạng hóa phương thức đào tạo... Trên con đường đó, ĐHQG-HCM liên tục cải tiến về phương pháp, chương trình giảng dạy để làm mới chính mình, đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội. Ngày nay, ĐHQG-HCM tiếp tục đóng vai trò nòng cốt trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam, tiên phong triển khai công nghệ đào tạo CDIO, chuẩn hóa và nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên, thí điểm triển khai đổi mới cơ bản và toàn diện giáo dục đại học và đạt được những kết quả đáng khích lệ giúp ĐHQG-HCM tự tin hội nhập quốc tế.

ĐHQG-HCM phát triển hệ thống chương trình đào tạo chất lượng cao theo chuẩn mực quốc tế như Chương trình đào tạo Kỹ sư chất lượng cao PFIEV, Chương trình Kỹ sư, Cử nhân tài năng, Chương trình tiên tiến... Đây là những chương trình ươm mầm cho các thế hệ công dân tài năng tương lai. Bên cạnh đó, ĐHQG-HCM chú trọng việc chuẩn hóa và nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên và triển khai mô hình các chương trình giảng dạy hoàn toàn bằng tiếng Anh, nhờ đó sinh viên ĐHQG-HCM trở nên tự tin, bản lĩnh, chủ động trước xu thế hội nhập khu vực và quốc tế.

Những thành tựu bước đầu trong quá trình ĐỔI MỚI - HỘI NHẬP của ĐHQG-

HCM được chứng minh bởi các chương trình kiểm định chất lượng quốc tế. Tính đến tháng 11/2015, ĐHQG-HCM có 36 chương trình được đánh giá ngoài nội bộ cấp ĐHQG-HCM theo tiêu chuẩn AUN-QA, trong đó có 21 chương trình được đánh giá ngoài chính thức, bao phủ hết các khối ngành đào tạo từ kỹ thuật, công nghệ, kinh tế đến xã hội, nhân văn. Đặc biệt chương trình Kỹ thuật Hệ thống Công nghiệp của Trường ĐH Quốc Tế đạt 5/7 điểm, đây là mức điểm cao nhất cả nước. ĐHQG-HCM cũng là đơn vị đầu tiên và duy nhất trong cả nước có 2 chương trình đạt chuẩn kiểm định ABET (Hội đồng Kiểm định Kỹ thuật và Công nghệ, Hoa Kỳ - Accreditation Board for Engineering Technology). Đến nay, ĐHQG-HCM đang dẫn đầu cả nước về số chương trình được đánh giá, đồng thời cũng là đại học có số chương trình đánh giá cao của khu vực.

Cùng với chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học tại ĐHQG-HCM cũng đạt nhiều thành tựu mới. Những bài nghiên cứu công bố trên các tạp chí quốc tế của giảng viên và nhà nghiên cứu thuộc ĐHQG-HCM tăng nhanh theo thời gian, năm 2014 gấp 2,26 lần so với năm 2011 (năm 2011: 245 bài, 2014: 566 bài). Đội ngũ nhà khoa học quốc tế đến thăm và làm việc tại ĐHQG-HCM ngày càng nâng cao về số lượng và chất lượng.

Quan hệ hợp tác quốc tế của ĐHQG-

HCM không ngừng mở rộng. ĐHQG-HCM không chỉ hợp tác với các trường trong khu vực ASEAN (SMU, Chulalongkorn, Mahidol...), Đông Á (ĐH Quốc gia Seoul - Hàn Quốc, ĐH Quốc gia Tokyo- Nhật Bản...) mà còn liên kết với các trường đại học tiên tiến thuộc khu vực Bắc Mỹ (UC Berkeley, UC Los Angeles, ĐH Dukes...), châu Âu (Paris Orsay, Telecom Paristech)... nhằm đổi mới và tạo ra những bước tiến về chuyên môn ở ba mảng quan trọng là khoa học tự nhiên, khoa học quản lý và quản lý giáo dục. Đặc biệt, năm vừa qua, ĐHQG-HCM đã thảo luận với UC Los Angeles để thống nhất việc chuẩn bị đề án thành lập Khoa Quản trị và Quản lý Giáo dục thuộc ĐHQG-HCM vào năm 2016 để trang bị kiến thức quản trị giáo dục tiên tiến cho lãnh đạo ngành giáo dục tại Việt Nam, khu vực và châu Á. Ngoài ra, ĐHQG-HCM còn là thành viên của nhiều tổ chức quốc tế như ASEA-Uninet, AUF, EURECOM, RESCIF, AUN... Việc xây dựng mạng lưới đối tác chiến lược rộng khắp đã góp phần giúp ĐHQG-HCM từng bước chuẩn hóa các hoạt động, tăng cường nguồn lực và nâng cao chất lượng quản trị đại học, góp phần đưa ĐHQG-HCM nhanh chóng vươn đến đẳng cấp của các trường đại học hàng đầu châu Á.

Hội nhập không chỉ là thách thức mà còn là cơ hội để ĐHQG-HCM khẳng

định giá trị của mình trong không gian học thuật toàn cầu, đồng thời giúp ĐHQG-HCM nói riêng, nền giáo dục đại học Việt Nam nói chung có những cải cách, đổi mới để bắt kịp xu hướng thế giới.

2016: Chương trình đào tạo hiện đại, liên thông, hội nhập

Năm 2016, năm mở đầu của chiến lược ĐHQG-HCM giai đoạn mới (2016-2020) với rất nhiều kế hoạch, ước mơ, hoài bão của thầy, trò ĐHQG-HCM. Năm của hội nhập và khởi đầu Cộng đồng Kinh tế ASEAN (AEC).

Năm 2016, năm ĐHQG-HCM phải vươn mình khẳng định mạnh mẽ hơn nữa về chất lượng đào tạo, hướng đến mục tiêu xây dựng một hệ thống đào tạo có chất lượng hàng đầu châu Á, giúp người học phát triển toàn diện và phát huy tối đa tiềm năng của bản thân.

ĐHQG-HCM lấy việc hoàn chỉnh và liên tục cập nhật chương trình đào tạo làm điểm nhấn trong quá trình đổi mới giáo dục của mình.

Trên tinh thần đó, ĐHQG-HCM xác định chủ đề của năm 2016 là CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO: HIỆN ĐẠI, LIÊN THÔNG, HỘI NHẬP với các nội dung trọng tâm:

1. Hoàn thiện và phát triển chương trình đào tạo theo hướng tiên tiến, có tính

hệ thống, tích hợp kiến thức, kỹ năng và đạo đức; cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội, đào tạo những cá nhân có năng lực xuất sắc; khẳng định danh tiếng và giá trị của ĐHQG-HCM.

2. Chuẩn hóa, tăng cường tính liên thông giữa các chương trình đào tạo trong ĐHQG-HCM dựa trên khung chuẩn đầu ra, khung năng lực các trình độ, khối kiến thức nền chung, các chương trình đào tạo bằng đôi, bằng kép.

3. Phát triển các bộ phận hỗ trợ xây dựng chương trình đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực giảng viên để triển khai chương trình đào tạo một cách hiệu quả, đáp ứng chuẩn đầu ra.

4. Xây dựng mô hình quản lý chất lượng đào tạo, hệ thống đảm bảo chất lượng đào tạo bên trong; tăng cường đánh giá, kiểm định chương trình đào tạo theo các chuẩn khu vực và thế giới; tham gia kiểm định các cơ sở đào tạo.

5. Đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, gắn kết chặt chẽ giữa nghiên cứu khoa học với đào tạo; phát triển chương trình đào tạo sau đại học theo định hướng nghiên cứu đối với các ngành, khoa, trường phù hợp; tăng cường liên kết trong nghiên cứu khoa học trong

và ngoài nước nhằm giải các bài toán lớn về kinh tế, xã hội và khoa học.

6. Phát huy vai trò nòng cốt của ĐHQG-HCM trong đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng; góp phần phát triển kinh tế - xã hội của đất nước nói chung, đặc biệt đối với TP.HCM, Bình Dương và các địa phương theo từng chương trình cụ thể.

7. Đảm bảo tài chính cho nhiệm vụ giáo dục đào tạo, đa dạng nguồn thu từ các hoạt động xã hội hóa, dịch vụ; đồng thời chú trọng việc sử dụng hiệu quả, tiết kiệm nguồn lực tài chính.

Năm 2016, ĐHQG-HCM tiếp tục sứ mạng đi đầu trong đổi mới, đóng góp cho công cuộc phát triển đất nước, thúc đẩy tiến bộ xã hội. ĐHQG-HCM sẽ luôn là cái nôi đào tạo những sinh viên tài năng xuất sắc, là bệ phóng để những công dân toàn cầu tương lai vươn đến đỉnh cao tri thức, góp phần quan trọng vào quá trình xây dựng đất nước, để Việt Nam vững vàng trên con đường phát triển và hội nhập.

Trước thềm năm mới, Xuân Bính Thân - 2016, kính chúc quý thầy cô dồi dào sức khỏe, hạnh phúc ■

Những sự kiện

Kỷ niệm 20 năm ĐHQG-HCM Xây dựng - Phát triển - Hội nhập. Chủ tịch nước Trương Tấn Sang, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam, Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Quân đã về tham dự.

Lễ Khai khóa năm 2015: "Đổi mới và hội nhập giáo dục đại học Việt Nam", diễn giả Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Nguyễn Quân

Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM (UEL) kỷ niệm 15 năm ngày truyền thống (6/11/2000 - 6/11/2015) và đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhì.

ĐHQG-HCM tổ chức Đại hội Thi đua yêu nước lần IV (2015-2020). Đại hội tuyên dương 9 tập thể và 21 cá nhân xuất sắc trong phong trào Thi đua yêu nước giai đoạn 2010-2015 và phát động phong trào Thi đua yêu nước giai đoạn 2015-2020.

Hội thao sinh viên ĐHQG-HCM lần X

NỔI BẬT NĂM 2015

Các đơn vị mới: Trung tâm Đào tạo Quản lý tiên tiến, Trung tâm sách đại học, Khu khởi nghiệp.

Các ngành đào tạo mới: Kỹ thuật điều khiển và tự động hóa, Logistics và Quản lý chuỗi cung ứng của Trường ĐH Quốc Tế; Thạc sĩ ngành Công tác xã hội và Tiến sĩ ngành Xã hội học trường ĐH KHXH&NV.

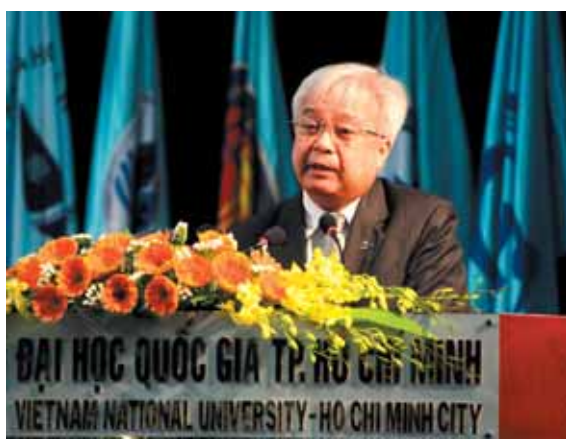
ĐHQG-HCM ký kết hợp tác với các đại học uy tín trên thế giới: ĐH California, Berkeley, Hoa Kỳ; ĐH UNIMORE, Ý; ĐH Công nghệ Auckland, New Zealand.

Các diễn giả quốc tế nói chuyện, trao đổi học thuật với cán bộ, sinh viên ĐHQG-HCM: ông Enrico Letta, nguyên Thủ tướng Ý; Giáo sư Jerome Isaac Friedman, người đoạt Giải Nobel Vật lý năm 1990.

Khánh thành nhà công vụ dành cho cán bộ giảng viên trẻ ĐHQG-HCM

PGS.TS Phan Thanh Bình-Giám đốc ĐHQG-HCM phát biểu khai mạc HNTN ĐHQG-HCM 2015. Ảnh: Trường Giang

Toàn cảnh HNTN tại ĐHQG-HCM sáng 25-12. Ảnh: Trường Giang

ĐHQG-HCM 2016: Chương trình đào tạo hiện đại, liên thông, hội nhập

**Thái Việt - Đức Lộc -
Trường Giang**

764 tỷ đồng từ chuyển giao công nghệ

Mở đầu Hội nghị, TS Nguyễn Đức Nghĩa, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM báo cáo tổng kết Kế hoạch Chiến lược ĐHQG-HCM giai đoạn 2011-2015. Trong 5 năm qua, ĐHQG-HCM đã chuẩn hóa công tác đào tạo, là đơn vị đứng đầu cả nước về công tác đánh giá kiểm định với 20 chương trình đạt chuẩn AUN-QA, 2 chương trình kiểm định ABET. Đây là điều kiện thuận lợi để ĐHQG-HCM tham gia liên thông tín chỉ với các trường đại học khu vực và thế giới.

ĐHQG-HCM hiện đang đào tạo hơn 55.000 sinh viên chính quy, 9.000 học viên cao học và hơn 1.000 nghiên cứu sinh ở 74 ngành tiến sĩ, 100 ngành thạc sĩ, 112 ngành/chương trình đại học. Mỗi năm, ĐHQG-HCM tuyển mới 13.000 sinh viên.

ĐHQG-HCM đã hình thành

Ngày 25/12 ĐHQG-HCM tổ chức Hội nghị Thường niên 2015 để tổng kết Kế hoạch Chiến lược 2011-2015, triển khai Kế hoạch Chiến lược 2016-2020. Tham dự hội nghị có đại diện của Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Nội vụ, Ban Giám đốc ĐHQG-HCM các thời kỳ cùng hơn 1.000 cán bộ, giảng viên của ĐHQG-HCM.

các trung tâm nghiên cứu mạnh như Trung tâm Nghiên cứu vật liệu cấu trúc nano và phân tử (MANAR), Viện John Von Neumann (JVN), Trung tâm Quản lý nước và Biến đổi khí hậu (WACC). Các trung tâm nghiên cứu trọng điểm điển hình là Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo thiết kế Vi mạch với sản phẩm chip điều khiển thương mại SG8V1, đạt giải cao nhất Giải thưởng Nhân tài Đất Việt 2014; Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng Tế bào gốc với những nghiên cứu có tính ứng dụng cao. Giai đoạn 2011-2015 năng lực chuyển giao công nghệ của ĐHQG-HCM đạt 764 tỷ đồng, tăng 84% so với giai đoạn 2006-2010.

Ngoài ra, ĐHQG-HCM còn đạt được nhiều thành tựu trong hợp tác quốc tế, phối hợp đào tạo với các trường, tổ chức uy tín trên thế giới; xây dựng Khu Đô thị Đại học, xác lập và củng cố mô hình ĐHQG-HCM...

Chất lượng đào tạo

Hội nghị đã nghe PGS.TS Dương Anh Đức, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM trình bày dự thảo Kế hoạch Chiến lược giai đoạn 2016-2020. Theo đó, ĐHQG-HCM sẽ triển khai 6 nhóm chiến lược gồm: Mô hình quản trị hệ thống; Cơ chế tài chính và phát triển nguồn nhân lực; Chất lượng đào tạo; Hiệu quả nghiên cứu khoa học; Khu Đô thị Đại học - Thành phố Khoa học; Hợp tác

PGS.TS Trần Chí Đảo - Nguyên GD ĐHQG-HCM góp ý về việc xây dựng Khu Đô thị ĐHQG. Ảnh: Trường Giang

phát triển và hội nhập.

ĐHQG-HCM sẽ tiếp tục phát triển hệ thống và hoàn thiện mô hình tổ hợp ĐHQG-HCM trên cơ sở tự chủ đại học gắn với trách nhiệm giải trình và trách nhiệm tương ứng. ĐHQG-HCM sàng lọc và xác lập hệ thống các giá trị cơ bản của mình gồm: Vì sự phát triển toàn diện của con người, lấy người học làm trung tâm; Chất lượng giáo dục luôn là yếu tố quan tâm hàng đầu cho mọi hoạt động; Đề cao tính độc lập, sáng tạo trong nghiên cứu khoa học; Sự liên thông, hợp tác quốc tế là nòng cốt cho sự phát triển; Đề cao tính chuyên nghiệp và hiệu quả trong công tác quản lý; Gắn kết và phục vụ cộng đồng.

Tại hội nghị, PGS.TS Phan Thanh Bình, Giám đốc ĐHQG-HCM cho biết trong 5 năm qua, các cơ sở đào tạo của ĐHQG-

HCM đã hoàn thiện chương trình đào tạo phù hợp với hệ thống tín chỉ, tăng cường liên thông, chuyển đổi giữa các chương trình, phát huy tính chủ động của sinh viên. ĐHQG-HCM đã có sự hội

GS.TS Nguyễn Thị Cảnh - Trường ĐH Kinh tế - Luật góp ý tại phiên thảo luận tổ số 1 sáng 25 -12. Ảnh: Trường Giang

nhập, tham gia bình đẳng với các trường đại học đẳng cấp trong khu vực và thế giới.

ĐHQG TP.HCM hướng đến việc xây dựng một hệ thống đại học trong топ đầu châu Á, nâng cao chất lượng đào tạo theo hướng đáp ứng nhu cầu xã hội và hội

nhập quốc tế.

Năm 2016, ĐHQG-HCM lấy chủ đề là Chương trình đào tạo hiện đại, liên thông, hội nhập nhằm mục tiêu xây dựng và phát triển chương trình đào tạo theo hướng tiên tiến, có tính hệ thống, tích hợp kiến thức, kỹ năng và đạo đức, cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội. ĐHQG-HCM sẽ tăng cường tính liên thông giữa các chương trình đào tạo trong hệ thống dựa trên khung chuẩn đầu ra; tích cực, chủ động tham gia đánh giá, kiểm định theo chuẩn khu vực và thế giới.

Trong dịp này, ĐHQG-HCM đã tặng cờ của ĐHQG-HCM cho 18 đơn vị đạt Danh hiệu Tập thể Lao động xuất sắc 5 năm liên tục trong giai đoạn 2010-2015 và trao bằng khen cho 5 tập thể, 10 cá nhân đạt thành tích cao trong lĩnh vực khoa học công nghệ năm 2015 ■

PGS.TS Phan Thanh Bình trao cờ ĐHQG và bằng khen của Giám Đốc cho các tập thể đạt thành tích xuất sắc. Ảnh: Trường Giang

5 tập thể và 10 cá nhân nhận Bằng khen của Giám đốc ĐHQG-HCM

Theo Quyết định số 1701/QĐ-ĐHQG ngày 24/12/2015, ĐHQG-HCM đã tặng thưởng Bằng khen của Giám đốc ĐHQG-HCM cho các tập thể và cá nhân có thành tích xuất sắc trong lĩnh vực khoa học công nghệ năm học 2014-2015 gồm:

Loại A: Phòng thí nghiệm Hệ thống Năng lượng, Khoa Điện - Điện tử, Trường ĐH Bách Khoa.

Loại B: có 4 tập thể, gồm: Khoa Công nghệ Sinh học Trường ĐH Quốc Tế; Phòng thí nghiệm trọng điểm ĐHQG-HCM Nghiên cứu Cấu trúc Vật liệu, Trường ĐH Bách Khoa; Bộ môn Kỹ thuật Y sinh Trường ĐH Quốc Tế; PTN trọng điểm ĐHQG-HCM Công nghệ Vật liệu, Trường ĐH Bách Khoa; Và 10 cá nhân, gồm TS Phạm Văn Phúc, GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng (Trường ĐH KHTN); TS Nguyễn Tấn Khôi, PGS.TS Lê Thị Lý, PGS.TS Phạm Văn Hùng, PGS.TS Nguyễn Phương Thảo, PGS.TS Lê Văn Cảnh (Trường ĐH Quốc Tế); TS Trương Vũ Thanh, TS Nguyễn Thị Lệ Thu, GS.TS Phan Thanh Sơn Nam (Trường ĐH Bách Khoa).

Hội thảo khoa học cấp quốc gia:

KỶ NIỆM 250 NĂM NĂM SINH ĐẠI THI HÀO DÂN TỘC NGUYỄN DU

Các học giả,
nhà nghiên cứu
tham gia hội thảo.
Ảnh: Song Tường

Hơn 50 học giả, nhà nghiên cứu văn học, sử học và văn hóa từ Nhật Bản, Hàn Quốc, Pháp và Việt Nam đã đến tham dự Hội thảo khoa học cấp quốc gia “Kỷ niệm 250 năm năm sinh đại thi hào dân tộc Nguyễn Du”, do Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM tổ chức ngày 23/12. Đây là hội thảo kết thúc chuỗi hoạt động kỷ niệm, hội thảo về đại thi hào Nguyễn Du trên toàn quốc.

Phan Nhật Anh

Tại phiên khai mạc, GS.TS Ahn Kyong Hwan (Hàn Quốc) đã trao tặng bản *Truyện Kiều* và một số tác phẩm văn học Việt Nam khác do ông dịch ra tiếng Hàn (*Nhật ký trong tù*, *Nhật ký Đặng Thùy Trâm*, *Hồi ký*

của Đại tướng Võ Nguyên Giáp) cho Thư viện Trường ĐH KHXH&NV; PGS.TS Nguyễn Đăng Điệp - Viện trưởng Viện Văn Học - thay mặt nhóm tác giả ở Liên bang Nga trao tặng *Truyện Kiều* bản mới dịch ra tiếng Nga cho Khoa Văn học và Ngôn ngữ.

Khuynh hướng chú giải *Truyện Kiều*
Trong phát biểu đề dẫn, PGS.TS Đoàn

Lê Giang, Phó trưởng Ban tổ chức hội thảo khẳng định tầm quan trọng và ý nghĩa của hội thảo; đồng thời gợi ra các vấn đề trọng yếu về cuộc đời, sự nghiệp của đại thi hào Nguyễn Du và tác phẩm *Truyện Kiều*.

Theo PGS.TS Đoàn Lê Giang, có bốn vấn đề mà hội thảo cần hướng tới: Thứ nhất, các vấn đề về tiểu sử của Nguyễn Du. Kể từ kỷ niệm 200 năm năm sinh Nguyễn Du đến nay, giới nghiên cứu đã tìm được thêm những tư liệu gì liên quan sứ trình của tập thơ *Bắc hành tạp lục* ở các kho lưu trữ Trung Quốc? Thứ hai, vấn đề tầm nguyên văn bản *Truyện Kiều*, những khả năng tìm được văn bản của chính Nguyễn Du hay gần như vậy. Phương án tốt nhất trong việc chú giải cũng như văn bản khả tín nhất hiện nay để sử dụng cho việc nghiên cứu? Thứ ba, thơ chữ Hán của Nguyễn Du. Có nên tổ chức thi dịch thơ chữ Hán của Nguyễn Du để từ đó chọn được những bản hay nhất, góp phần đưa Nguyễn Du đến gần hơn với người đọc? Thứ tư, nghiên cứu phê bình *Truyện Kiều*. Việc nghiên cứu một cách công phu, có hệ thống việc tiếp nhận *Truyện Kiều* ở phía Nam đất nước vẫn còn là một mảnh đất chưa được khai phá.

Qua những vấn đề này, PGS.TS Đoàn Lê Giang mong muốn các nhà nghiên cứu giới thiệu các nghiên cứu của mình, bàn bạc tranh luận để làm rõ hơn.

Khái quát về lịch sử chú thích, chú giải của các học giả, nhà nghiên cứu *Truyện Kiều*, GS.TS Trần Đình Sử, Trường ĐH Sư Phạm Hà Nội, đánh giá: “Trong điều kiện việc nghiên cứu tác phẩm, văn bản chưa có quy củ nhưng việc chú giải vẫn đóng góp cơ bản cho các bản chú thích về sau. Tuy vậy, bên cạnh các giá trị quý báu, vẫn thấy có những nhược điểm khó tránh lúc ấy. Một trong các nhược điểm này là bệnh sính Tàu, sính chữ Nho của người chú, thường gán cho truyện là mượn chữ này tích nọ từ sách này, quyển kia của Trung Quốc, làm cho chú thích rườm rà, mà không giúp ích gì cho người đọc. Ngược lại, cách làm đó đã làm giảm sút đi

giá trị sáng tạo độc lập của *Truyện Kiều*”.

Đồng quan điểm với nhận định này, PGS.TS Nguyễn Hữu Sơn, Viện Văn Học, đề xuất 3 nguyên tắc cơ bản trong việc định hướng xây dựng văn bản *Truyện Kiều* chuẩn mực. Đó là (1) Cần xác lập hệ thống văn bản *Truyện Kiều* Nôm căn cứ trên các bản khắc in và viết tay với điều kiện xuất hiện ngay trong thế kỷ XIX, có tính tiêu biểu, đại diện cho các dòng văn bản gốc (bản Kinh, bản phường, bản Duy Minh Thị - A. des Michels 1884-1885, bản Liễu Văn Đường, bản Thịnh Mỹ Đường, bản Thiếu Tô Lâm) mà các bản Nôm thế kỷ XX đều soi thấy bóng mình trong đó. (2) Cần xác định rõ bản trực, bản gốc gần với dòng truyền chính yếu (Nguyễn Quảng Tuân và Đào Thái Tôn vinh danh bản Liễu Văn Đường 1871, Nguyễn Tài Cẩn lựa chọn bản Duy Minh Thị 1872), từ đó tiến hành hiệu khảo các dị bản còn lại. (3) Việc phiên âm, chú thích phải tuân thủ quy tắc văn bản học, tuân chỉ mặt chữ chứ không suy diễn, tuân theo tính phổ thông chứ không theo quán tính địa phương, tuân theo truyền thống chứ không tìm đến cái mới/cái cá biệt. Ba nguyên tắc này sẽ góp phần thu hẹp phạm vi thư tịch, tìm đến những văn bản *Truyện Kiều* Nôm chuẩn mực, khoa học, khả dĩ được đồng thuận cao, hạn chế tối đa lối làm việc cảm tính, nghiệp dư, tay ngang, gây nhiễu loạn cho hoạt động nghiên cứu *Truyện Kiều* nói chung.

Tiếp nhận *Truyện Kiều* ở miền Nam 1954-1975

Vấn đề tiếp nhận *Truyện Kiều* từ góc độ thực hành văn hóa và không gian nghiên cứu Nguyễn Du của các học giả miền Nam giai đoạn 1954-1975 đã thu hút nhiều tham luận của các nhà nghiên cứu miền Bắc và các nhà nghiên cứu trẻ. Theo GS.TS Huỳnh Như Phương, các tham luận này đã khiến ông “hết sức ngỡ ngàng” và “vui mừng” vì “như nhận định của PGS.TS Đoàn Lê Giang, việc nghiên cứu một cách công phu, có hệ thống việc tiếp nhận *Truyện Kiều* ở phía Nam đất nước vẫn còn là một mảnh đất chưa được khai phá”.

GS.TS Ahn
Kyong Hwan tặng
bản dịch
Truyện Kiều bằng
tiếng Hàn cho
PGS.TS Võ Văn
Sen - Hiệu
trưởng Trường ĐH
KHXH&NV. Ảnh:
Song Tường

TS Nguyễn Tuấn Cường, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Hán Nôm, lược thuật các hoạt động văn hóa, học thuật kỷ niệm 200 năm năm sinh Nguyễn Du trong năm 1965 qua khảo sát trên sách báo và tạp chí tại miền Nam trong năm này. Lựa chọn mốc 1965 để khảo sát, TS Cường cho biết “đã có chủ ý từ trước”, vì “ngay thời điểm hội thảo hôm nay, vừa cách đúng 50 năm”.

Đánh giá về các hoạt động kỷ niệm này, TS Nguyễn Tuấn Cường nhận định: “Có ít nhất ba đợt hoạt động kỷ niệm Nguyễn Du do ba đơn vị khác nhau tổ chức: (1) Tuần lễ kỷ niệm 200 năm năm sinh Nguyễn Du do Bộ Quốc gia Giáo dục tổ chức từ ngày 3/10 đến 10/10/1965 tại Nha Văn hóa; (2) Lễ kỷ niệm Nguyễn Du tại Đại học Văn khoa Sài Gòn ngày 1/10/1965; và (3) Buổi diễn thuyết do Hội Việt Anh tổ chức ngày 9/10/1965 tại Nha Văn hóa. Mặc dù ở thời điểm năm 1965 hai miền Nam Bắc còn chia cắt nhưng giữa hai miền đã có sự thống nhất về văn hóa và học thuật trong việc nhìn nhận và đánh giá những cống hiến to lớn của thi hào Nguyễn Du đối với văn hóa Việt Nam và nhân loại”.

Trong tham luận “Bàn luận về Nguyễn Du trên một số tạp chí miền Nam giai đoạn 1954-1975”, ThS Lê Thụy Tường Vy, Trường ĐH KHXH&NV, cho rằng: “Lý thú nhất khi đọc Nguyễn Du trên báo chí miền Nam thời kỳ 1954-1975 là thấy những phương pháp nghiên cứu mới mẻ, hiện đại: cấu trúc luận, phân tâm học, tâm lý học... được ứng dụng để giải mã một tác phẩm đã 200 năm tuổi. (...) Từ tình hình nghiên cứu Nguyễn Du nhìn rộng ra, chúng ta nhận thấy ý thức tự giác xây dựng một nền học thuật hiện đại và vững chắc của các nhà nghiên cứu miền Nam bắt đầu

từ thập niên 50 của thế kỷ XX.”

Theo ThS Lê Thụy Tường Vy, một trong những nét đáng ghi nhận về hướng tiếp cận các tác phẩm của Nguyễn Du và những nội dung đã được các nhà nghiên cứu phê bình quan tâm trong giai đoạn 1954-1975 là: “Tính chất đối thoại trong các bài viết cao, tạo nên không khí sôi động và dân chủ trong phê bình trên báo chí miền Nam. Tam Ích đối thoại với Thanh Lăng, Nguyễn

PGS.TS Nguyễn Đăng Điệp, Viện trưởng Viện Văn Học tặng bản dịch *Truyện Kiều* bằng tiếng Nga cho PGS.TS Đoàn Lê Giang, Trưởng Khoa VH&NN. Ảnh: Song Tường

Văn Trung, Nguyễn Đình Giang, Đặng Tiến, Nguyễn Bách Khoa; Chơn Hạnh đối thoại với các học giả miền Bắc; Đặng Tiến đối thoại với các nhà nghiên cứu khác... Các nhà phê bình miền Nam nắm bắt khá nhạy bén thông tin nghiên cứu của các đồng nghiệp miền Bắc, luôn dẫn ra được ai, viết gì, công bố ở đâu. Mặt bằng nghiên cứu, phê bình ở miền Nam không đồng đều nhưng rõ ràng đang hướng đến sự chuyên nghiệp: nắm bắt nội tình nghiên cứu trong nước và cập nhật các phương pháp luận nghiên cứu của thế giới”.

Ngoài ra, các vấn đề về thơ chữ Hán của Nguyễn Du, văn chương *Truyện Kiều*, tiếp nhận *Truyện Kiều* ở Việt Nam và thế giới cũng thu hút nhiều tham luận đặc sắc của các nhà nghiên cứu.

Toàn văn 79 báo cáo tại hội thảo được in thành cuốn *Đại thi hào dân tộc, danh nhân văn hóa Nguyễn Du* dày 1.000 trang do Nhà xuất bản ĐHQG-HCM phát hành ■

Nhìn lại GIÁO DỤC VIỆT NAM NĂM 2015

Năm 2015 có thể xem là một cột mốc đánh dấu nhiều sự đổi mới trong lĩnh vực giáo dục ở nước ta. Đây là năm đầu tiên mà kỳ thi "2 trong 1" với tên gọi là kỳ thi Trung học Phổ thông (THPT) Quốc gia được tổ chức. Một điều đáng chú ý nữa là Việt Nam đứng thứ 12 giáo dục toàn cầu về khoa học và toán. Trước những gì đã và đang diễn ra, nhiều ý kiến cho rằng đây là dấu hiệu tích cực nhưng chúng ta cũng phải đối mặt với không ít thách thức.

Ngọc Vân Anh (Tổng hợp)

Tổ chức kỳ thi THPT quốc gia

Năm 2015, kỳ thi THPT chung được tổ chức với hai mục đích: lấy kết quả để xét tốt nghiệp THPT và tuyển sinh đại học, cao đẳng. Phương thức tuyển sinh mới này nhằm giảm áp lực thi cử cho thí sinh, rút ngắn thời gian tổ chức kỳ thi. Các trường đại học, cao đẳng có quyền chọn một trong các phương án để tuyển sinh: sử dụng hoàn toàn kết quả của kỳ thi THPT Quốc gia;

dùng kết quả thi và tự đặt ngưỡng riêng cho trường mình; kết hợp kết quả thi và học bạ; dùng kết quả thi THPT Quốc gia và thi thêm môn chuyên ngành; dùng kết quả thi THPT Quốc gia hoặc xét tuyển và thi thêm năng khiếu; tự chủ phương án thi riêng.

Tuy nhiên, cũng trong năm này, một vấn đề khiến nhiều người quan tâm là việc xảy ra tình trạng hỗn loạn xét tuyển nguyện vọng 1 vào các trường đại học top đầu do Bộ GD&ĐT chưa lường hết những khó khăn, diễn biến tâm lý của thí sinh, hệ thống công nghệ thông tin chưa đủ sức hỗ trợ hiệu quả. Hàng ngàn thí sinh và người nhà các em phải vất vả, lo lắng trong suốt mấy tuần lễ liền.

Việt Nam đứng thứ 12 giáo dục toàn cầu về khoa học và toán

Dựa trên kết quả kiểm tra học sinh ở độ tuổi 15, theo bảng xếp hạng của OECD, Việt Nam đứng ở vị trí thứ 12 trong số 76 nước và vùng lãnh thổ tham gia đợt phân loại lần này, theo BBC.

Danh sách xếp hạng mới hoàn toàn khác với thang điểm Pisa được biết đến lâu nay, vốn tập trung vào công tác giáo dục ở những nước có nền kinh tế thịnh vượng. Đây là lần đầu tiên thật sự có bảng sắp xếp

Kết quả xếp hạng của nhóm học sinh Việt Nam ở độ tuổi 15 theo xếp hạng của Tổ chức OECD. Nguồn: tintuc.vn.

chất lượng giáo dục với phạm vi toàn thế giới, theo Giám đốc Giáo dục của OECD - Andreas Schleicher.

Từ phía Việt Nam, có nhiều ý kiến trái chiều xung quanh kết quả này.

GS.TS Hà Huy Bằng, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên (ĐHQG Hà Nội), nhận định: "Việt Nam có truyền thống thi đạt điểm cao, điều này thể hiện rõ trong các kỳ thi Olympic quốc tế, đặc biệt với môn toán. Trong các kỳ kiểm tra - thi tại các trường phổ thông cũng vậy, với những câu hỏi kiểm tra kiến thức đơn thuần, học sinh mình trả lời rất tốt. Các nhà khoa học quốc tế đều đánh giá cao tố chất thông minh của người Việt Nam. Vì thế, không cần phải quá ngạc nhiên với kết quả khảo sát của OECD cũng như khảo sát Pisa 2012. Không nên có thái độ tự ti, cho rằng mình không đáng khen ngợi nhưng càng không nên cho rằng đó là thành tựu xuất sắc của giáo dục phổ thông Việt Nam".

Tiến sĩ Giáp Văn Dương, người sáng lập trường học trực tuyến GiapSchool, lại cho rằng không nên vui với kết quả này. Theo ông Dương, chương trình giáo dục của Việt Nam là chương trình ở trên "khán đài", tức trải nghiệm gián tiếp thông qua các khái niệm, kiến thức, lý thuyết, mô hình đã có sẵn. Ông Dương cho rằng đã học để thi thì kiểu gì điểm cũng sẽ cao.

Xây dựng quy trình đổi mới chương trình giáo dục

Thay vì chú trọng dạy học để lấy điểm số, lấy bằng cấp, kết quả thi; các chính sách, mô hình giáo dục đều đang từng bước giảm dần áp lực thi cử, giảm khối lượng kiến thức trong chương trình, thí điểm các hoạt động nâng cao năng lực, tư duy và khả năng vận dụng kiến thức để học sinh giải quyết các vấn đề trong thực tế.

Lần đầu tiên, quy trình xây dựng chương trình sách giáo khoa được tiến hành một cách bài bản và thực sự khoa học, đánh dấu bằng việc công bố chương trình phổ thông tổng thể rồi sau đó mới triển khai đến

chương trình môn học, và cuối cùng là viết sách giáo khoa. Đây là phương pháp thiết kế chương trình khoa học, hợp lý, đảm bảo sự hài hòa, cân đối, nhất quán về mạch kiến thức tổng thể cho 12 năm học.

Năm nay cũng là lần đầu tiên, Bộ GD&ĐT triển khai đại trà việc đánh giá học sinh ở bậc tiểu học thay vì chấm điểm định kỳ cho các em. Đây là cách thức làm giảm áp lực điểm số cho học sinh tiểu học, từng bước tạo ra môi trường học đường vừa học vừa chơi cho các em.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành công đáng ghi nhận, trong quá trình triển khai thực hiện công tác đổi mới, ngành giáo dục cũng đã bộc lộ một số thiếu sót.

2 tháng trước khi diễn ra kỳ tuyển sinh vào bậc THCS, Bộ GD&ĐT yêu cầu tất cả trường không được phép tổ chức thi tuyển vào lớp 6, nhằm tránh tiêu cực, xóa bỏ tình trạng dạy thêm, học thêm. Nhưng quyết định được đưa ra quá sát thời điểm thi, lại không có chỉ dẫn rõ ràng đã khiến nhiều trường lúng túng, bị động; học sinh và phụ huynh căng thẳng, lo lắng.

Cuối năm 2015, Bộ GD&ĐT cho phép trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội được cấp phép đào tạo ngành y, dược học. Với một ngành học nhạy cảm và liên quan đến tính mạng con người như ngành y, việc cho phép cơ sở này đào tạo, với chất lượng đầu vào chưa biết có đảm bảo hay không, đã gây ra những băn khoăn, nghi ngờ cho dư luận.

Năm 2015 là năm mà từng quyết sách của ngành giáo dục nhận được rất nhiều ý kiến phản biện, đóng góp xây dựng của xã hội; trong đó có không ít những tranh luận trái chiều. Nhìn nhận một cách khách quan, công cuộc đổi mới toàn diện và căn bản giáo dục đang được triển khai mạnh mẽ và nhận được sự quan tâm của toàn xã hội. Đồng thời, đổi mới giáo dục là một quá trình phức tạp, nhạy cảm, với không ít quan điểm, lợi ích đan xen, cần những người đứng đầu không chỉ có tầm, có tâm mà còn phải hài hòa giữa tinh thần cầu thị, lắng nghe và bản lĩnh lớn ■

CÔNG BỐ KHOA HỌC CỦA ĐHQG-HCM

Một trong những thước đo chính xác về giá trị khoa học của các công trình nghiên cứu khoa học là công bố kết quả nghiên cứu tại các tạp chí khoa học uy tín trong nước và quốc tế, đặc biệt trên các tạp chí được công nhận bởi ISI (Institute for Scientific Information - Thomson Reuters).

Ban KHCN ĐHQG-HCM

Thống kê dưới đây cho thấy tình hình công bố nói chung và công bố trên các tạp chí quốc tế, đặc biệt là các tạp chí ISI nói riêng của ĐHQG-HCM trong giai đoạn vừa qua.

(80%) có tác giả chính là người thuộc ĐHQG-HCM và 114 bài (48%) có tất cả tác giả là người của ĐHQG-HCM. Điều này cho thấy ĐHQG-HCM ngày càng phát huy năng lực nội tại của mình trong nghiên cứu khoa học.

science.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=MASTER&ISSN=2198-4093). Đây là lần đầu tiên một tạp chí do người Việt Nam sáng lập, gây dựng và làm tổng biên tập lọt vào danh sách này.

Năm	2011	2012	2013	2014	8/2015
1. Tạp chí quốc tế	245	300	412	566	382
1.1. Thuộc danh sách ISI	189	179	267	341	236
Tỷ lệ số bài ISI/Tổng số bài tạp chí QT (%)	77%	60%	65%	60%	62%
1.2. Ngoài danh sách ISI, nhưng có ISSN	56	121	145	225	146
Tỷ lệ công bố quốc tế/tiến sĩ	0.29	0.34	0.38	0.54	-
Điểm IF trung bình/năm	2.04	1.88	2.06	2.21	-
2. Tạp chí trong nước	428	415	566	579	318
3. Kỷ yếu hội nghị quốc tế	541	612	768	965	567
4. Kỷ yếu hội nghị trong nước	433	500	672	928	489
Tổng cộng	1.647	1.827	2.418	3038	1.756

Tính đến hết tháng 8/2015, ĐHQG-HCM đã công bố 1.756 bài báo/báo cáo hội nghị trên tất cả lĩnh vực. Riêng số bài báo công bố trên tạp chí trong và ngoài nước là 700 bài (40%), trong đó có 382 bài (21,8%) được đăng trên các tạp chí quốc tế. Trong 236 bài báo thuộc danh sách ISI được công bố của thầy và trò ĐHQG-HCM thì 189 bài

Trong năm qua, ĐHQG-HCM đón nhận một niềm vui đặc biệt: Tạp chí Biomedical Research and Therapy về Khoa học Y sinh do TS Phạm Văn Phúc (Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng Tế bào gốc, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên) xây dựng được liệt kê vào Danh sách Master Journal List của Thomson Reuters ([Điều đó cho thấy chất lượng nghiên cứu khoa học của ĐHQG-HCM và Việt Nam đã dần theo kịp các nước trong khu vực.](http://ip-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Tháng 8/2015, theo bảng xếp hạng đại học châu Á của tổ chức Quacquarelli Symonds (QS-Asia) công bố, hai Đại học Quốc gia của Việt Nam tiếp tục được xếp vào top 300 của châu Á (<http://www.topuniversities.com/>

Vietnam

ranking	World Rank	University	Det.	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	1133	Vietnam National University Hanoi	👉	888	1665	415	1698
2	2187	Hanoi University of Science & Technology	👉	2104	4998	3581	1987
3	2397	Vietnam National University Ho Chi Minh City	👉	7388	4986	8728	1645
4	3335	Ho Chi Minh City University of Medicine and Pharmacy	👉	2678	6191	2661	3482
5	3477	Hanoi Medical University	👉	4242	6120	4603	3423
6	3635	Ho Chi Minh City University of Engineering and Technology	👉	1503	2358	2623	5490
7	3740	Thai Nguyen University	👉	1743	3582	237	5490
8	3950	National Economics University	👉	6876	5119	5563	3964
9	3950	Duy Tan University	👉	810	3558	1410	5490
10	3955	Quy Nhon University	👉	8666	4481	14297	3569

university-rankings/asian-university-rankings/2015#sorting=rank+region=+country=138+faculty=+stars=false+search=). Trong đó ĐHQG Hà Nội xếp trong nhóm từ 191 - 200, ĐHQG-HCM xếp trong nhóm 201 - 250.

Được công bố thường niên từ năm 2009, bảng xếp hạng ĐHQG chọn ra 300 trường đại học hàng đầu châu Á và tiến hành xếp hạng dựa trên các tiêu chí: Uy tín học thuật (Academic reputation) - 30%, Uy tín của nhà tuyển dụng (Employer reputation) - 10%, Tỷ lệ giảng viên/sinh viên (Faculty/Student ratio) - 20%, Số lượng trích dẫn/công bố khoa học (Citations per paper) - 15%, Số lượng công bố khoa học/giảng viên (Paper per faculty) - 15%, Mức độ quốc tế hóa - 10%.

Ngoài ra, theo xếp hạng của Webometrics vào tháng 8/2015 - "Bảng xếp hạng trang web các trường đại học trên toàn thế giới", ĐHQG-HCM đứng thứ 5 trên tổng số 121 đơn vị được xếp hạng trong cả nước ([http://](http://www.webometrics.info/en/Asia/Vietnam)

www.webometrics.info/en/Asia/Vietnam)

Webometrics được công bố vào năm 2004, là sáng kiến của phòng nghiên cứu Cybermetrics, thuộc Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), trung tâm nghiên cứu công lớn nhất của Tây Ban Nha. Mục tiêu của Webometrics là "khuyến khích và thúc đẩy việc đăng tải thông tin trên mạng Internet". Do đó, bảng xếp hạng không đánh giá các yếu tố về thiết

kế trang web hay số lượng truy cập mà đánh giá thông qua các tiêu chí: Presence - 10%, Visibility (Impact) - 50%, Openness - 10%, Excellence - 30%.

Như vậy, uy tín học thuật của ĐHQG-HCM ngày càng được các học giả châu Á đánh giá cao một cách rõ rệt. ĐHQG-HCM đã phát huy năng lực trong nghiên cứu khoa học, khẳng định vị thế đại học nghiên cứu đa ngành, đa lĩnh vực, đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội Việt Nam ■

TT	Đơn vị	Thứ hạng cả nước
1	Trường ĐH KHXH&NV	17
2	Trường ĐH KHTN	18
3	Trường ĐH CNTT	19
4	Trường ĐH Quốc Tế	22
5	Trung tâm ICDREC	39
6	Trường ĐH Kinh tế - Luật	49
7	Trường ĐH Bách Khoa	116
8	Trung tâm ĐH Pháp	121

Xếp hạng một số đơn vị ĐHQG-HCM theo Webometrics.

TS Lê Hồng Phước. Ảnh: NVCC

NGƯỜI THẦY *mang nghệ thuật cải lương lên sóng phát thanh Pháp*

Minh Châu

5 năm làm nghiên cứu sinh ở Pháp là cũng chừng ấy thời gian TS Lê Hồng Phước từng bước mang nghệ thuật cải lương đến đất nước này qua Đài phát thanh Quốc tế Pháp (RFI). Đây là món ăn tinh thần không nhỏ của kiều bào Việt Nam ở khắp năm châu. TS Phước hiện là Phó trưởng Khoa Ngữ văn Pháp Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM.

Sáng lập *Tạp chí cải lương*

Qua Pháp làm nghiên cứu sinh bằng học bổng 322, anh Lê Hồng Phước nhanh chóng thể hiện sự năng động của thanh niên Việt Nam khi được nhận làm ở Ban Việt ngữ RFI chỉ sau 3 tháng đến Paris.

Ở đây, anh được giao công việc điếm báo. Mỗi sáng, anh nhận một chồng báo bao gồm các tờ báo có uy tín quốc tế của Pháp như *Le Monde, Libération, Le Figaro, L'Humanité, Les Echos...* xem có bài nào hấp dẫn với người Việt Nam thì tóm tắt lại bằng tiếng Việt để đọc trên sóng RFI.

Được một thời gian, anh đề xuất mở *Tạp chí chuyên bình luận cải lương* trên RFI và được ban lãnh đạo đài đồng ý. Tạp chí nhanh chóng thu hút sự quan tâm của thính giả và độc giả với số lượng truy cập và phản hồi ngày càng nhiều. Anh được lãnh đạo đài khuyến khích và tạo mọi điều kiện thuận lợi để tiếp tục cho ra đời những số mới.

Từ thành công đó, anh tiếp tục đề nghị với lãnh đạo đài cho mở *Tạp chí Lịch sử Việt Nam* và bắt đầu bình luận lịch sử Việt Nam trên sóng RFI suốt hơn 4 năm. Với chuyên ngành lịch sử văn hóa mà anh đang theo đuổi thì việc phụ trách hai tạp chí này là những hoạt động chuyên môn thiết thực được đánh giá cao.

Tuy nhiên, ngoài lý do chuyên môn, thông qua đài phát thanh có sóng quốc tế - RFI, người con của đất An Giang còn ấp ủ mong muốn “góp phần quảng bá văn hóa Việt Nam trên khắp thế giới và nói về lịch sử văn hóa Việt Nam một cách đơn giản nhất, dễ hiểu nhất, và để quảng bá bộ môn nghệ thuật Tài tử-Cải lương, một di sản văn hóa không chỉ là của Việt Nam mà còn là của nhân loại”.

TS Lê Hồng Phước ca vọng cổ tại trụ sở Unesco Paris phục vụ kiều bào nhân dịp tết cổ truyền Việt Nam. Ảnh: NVCC

Biểu diễn cải lương

Không chỉ đến với cải lương bằng con đường nghiên cứu lịch sử văn hóa, TS Lê Hồng Phước còn được mọi người biết đến với vai trò là một nghệ sĩ. Tháng 10/2010, Hội Sinh viên Việt Nam tại Pháp tổ chức chương trình “1.000 năm Thăng Long-Hà Nội”, anh Lê Hồng Phước được mời tham gia và ca bài vọng cổ *Trống loạn Thăng Long thành* của soạn giả NSND Viễn Châu. Khán giả kiều bào bỗng ngạc nhiên với một chất giọng trầm ấm, truyền cảm của một kỹ giả mê vọng cổ.

Sau sự kiện đó, anh thường xuyên được mời ca vọng cổ cho chương trình tết Việt Nam do Hội Người Việt Nam tại Pháp tổ chức ở Trụ sở Unesco tại Paris; anh cũng thường xuyên được mời biểu diễn tại Trung tâm Văn hóa Việt Nam tại Pháp trong những dịp lễ lớn hoặc tham gia biểu diễn với các nghệ sĩ cải lương ở Paris trong nhóm nghệ sĩ Hà Mỹ Xuân-Hà Mỹ Liên.

Khi có nghệ sĩ trong nước sang Paris, anh Lê Hồng Phước cũng tham gia biểu diễn và hỗ trợ hết mình, như trong trích đoạn *Tô Ánh Nguyệt* với NSND Lê Thủy, *Bên cầu dệt lụa* và *Ngao Sò Ốc Hén* với các NSUT Thanh Điền, Thanh Kim Huệ, Trọng Phúc và đạo diễn Thanh Hiệp. Trong trích đoạn *Ngao Sò Ốc Hén*, anh Lê Hồng Phước tạo được ấn tượng sâu sắc trong lòng khán giả Paris với vai Trùm Sò; và từ đó mọi người thân mật gọi anh bằng biệt hiệu “Trùm Sò Paris”.

Đặc biệt, khi đồn ca tài tử được Unesco công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại vào cuối năm 2013, anh cùng nghệ sĩ Hà Mỹ Xuân (chủ tịch Hội Bảo tồn cải lương Về Nguồn ở Pháp) bắt đầu tổ chức đồn ca tài tử định kỳ mỗi tháng một lần tại một nhà hàng người Việt giáp ranh quận 13 Paris. Ở đó, anh cùng đoàn biểu

TS Lê Hồng Phước với nghệ sĩ Hà Mỹ Xuân, Hà Mỹ Liên trong trích đoạn *Người đẹp trong tranh* trong một lần biểu diễn tết phục vụ kiều bào tại thành phố Toulouse. Ảnh: NVCC

TS Lê Hồng Phước trong trích đoạn *Tô Ánh Nguyệt* với NSND Lê Thủy tại Paris.
Ảnh: NVCC

diễn mang đến tối đa không gian đờn ca tài tử Nam bộ cho kiều bào Việt: không có sân khấu cũng như hiệu ứng đi kèm, mọi người đơn giản xếp ghế ngồi xung quanh xem nghệ sĩ biểu diễn ngay trước mặt. “Vậy mà không gian nhà hàng chưa chưa đầy 40 người có khi phải tiếp đến 70 khán giả vì bà con nói: Cho tôi đứng xem cũng được” - anh Phước kể.

“Có khi, không gian chúng tôi biểu diễn chỉ còn 2m², bà con ngồi ngay trước mặt, chúng tôi vừa diễn vừa để ý sợ đi vấp phải chân khán giả. Cũng có khi chúng tôi khiêng dọn cảnh không kịp, bà con khán giả chạy lên làm tiếp” - anh Phước nhớ lại.

Anh cho biết, đây là chương trình đờn ca tài tử thuần túy định kỳ đầu tiên ở Pháp, vì trước đó cũng có người tổ chức hát cải

lượng nhưng theo kiểu không định kỳ và thường thì bao gồm nhiều thể loại như tân nhạc xen lẫn cổ nhạc rồi tấu hài.

Quyết định về nước

Tháng 11/2014, anh Lê Hồng Phước bảo vệ thành công luận án tiến sĩ với loại “Rất xuất sắc”. GS Jean-Yves Mollier, thầy hướng dẫn và là Hiệu trưởng Trường Đào tạo Tiến sĩ CRIT ngỏ ý mời anh ở lại làm giảng viên lịch sử của trường; rồi RFI cũng nhiều lần mời anh ở lại làm việc lâu dài nhưng anh đã quyết định về nước. Khi anh rời Pháp, *Tap chí Cải lương* và *Tap chí Lịch sử Việt Nam* cũng tạm ngưng.

Nhiều người thắc mắc và bày tỏ sự tiếc nuối vì cơ hội để quảng bá văn hóa, lịch sử Việt Nam trên sóng quốc tế như anh đã làm là không nhiều. Thế nhưng anh vẫn quyết định trở về vì lý do: “Tôi đã đi học bằng tiền nhà nước Việt Nam thì trở về làm việc tại Việt Nam là đương nhiên. Ngoài ra, đó còn là lời hứa của tôi với thầy tôi - thầy Trần Thanh Quang. Khi thầy tôi hấp hối trên giường bệnh vào cuối năm 2008, tôi đã hứa với thầy là sẽ tiếp bước thầy giảng dạy môn Lịch sử Văn minh Pháp và môn Phiên dịch”.

Trở về Việt Nam, anh tiếp tục công tác tại Trường ĐH KHXH&NV, hiện giữ chức vụ Phó Khoa Ngữ văn Pháp. Anh đang tham gia một số công trình nghiên cứu sử học và mong muốn thành lập nhóm nghiên cứu về lịch sử, văn hóa, kinh tế, chính trị Pháp ■

Cần tạo được tính chân thật, cái hồn cho cải lương

Với tư cách là một nhà bình luận cải lương, một nhà sử học văn hóa nghiên cứu và theo dõi sát sao tiến trình phát triển của cải lương Nam bộ, tôi cảm thấy rất lo cho tương lai của bộ môn nghệ thuật này. Cải lương bây giờ mang tính thị trường nhiều quá nên cái hồn của cải lương đã bị yếu đi rất nhiều. Người ta thấy cải lương yếu lại hô hào đổi mới cải lương mà lại đổi mới theo cái kiểu là bỏ cái hồn mà làm lại từ hồn tới xác cho hoàn toàn khác. Và khi làm như vậy thì vô tình đánh mất một lượng khán giả không nhỏ thật sự yêu cải lương. Có phải chăng cải lương cần đổi mới hay là cần tạo được tính chân thật, tạo được cái hồn? Bởi lẽ cải lương bây giờ nếu xem thì sẽ thấy ngay: dàn dựng thiếu thực tế và chỉ tập trung cái đẹp bên ngoài tức là cảnh trí và quần áo, mà rất xem nhẹ cái hồn của lời ca nét diễn... Tuy vậy, nếu hỏi rằng: “Cải lương sẽ chết không?”, thì xin trả lời là “Không”, bởi lẽ cải lương đã thuộc về đời sống văn hóa của người Nam bộ, và khi đã nằm trong lòng dân gian rồi thì nó không bao giờ chết mà chỉ thay đổi cách tồn tại mà thôi.

TS Lê Hồng Phước

ĐHQG-HCM: sẵn sàng chuyển giao công nghệ cho doanh nghiệp

Ngày 11/12/2015, ĐHQG-HCM phối hợp với Bộ Khoa học và Công nghệ tổ chức hội thảo với chủ đề "Hỗ trợ đổi mới công nghệ cho doanh nghiệp". Hội thảo đánh giá cao vai trò, trách nhiệm của ĐHQG-HCM đồng thời cũng đòi hỏi có tiếng nói chung giữa Nhà nước, nhà khoa học và nhà doanh nghiệp trong việc nghiên cứu, chuyển giao công nghệ.

Đức Lộc

Chia sẻ cùng doanh nghiệp

Trong tham luận ĐHQG-HCM: Tiềm lực khoa học và công nghệ, quan điểm và mô hình hợp tác với doanh nghiệp, PGS.TS Huỳnh Quyền - Phó trưởng ban Ban Khoa học và Công nghệ ĐHQG-HCM khẳng định: với những tiềm lực sẵn có ĐHQG-HCM đã sẵn sàng cho giai đoạn hội nhập, giai đoạn chuyển giao công nghệ cho doanh

niệp.

ĐHQG-HCM với quy mô gồm 6 trường thành viên, 5.300 nhân viên, 3.300 giảng viên, trong đó có 1.200 tiến sĩ và 65.000 sinh viên chính quy chính là nguồn lực con người - nguồn lực chất xám rất lớn. Bên cạnh đó, ĐHQG-HCM còn là nơi đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực, đa dạng về mô hình đào tạo và là một khu đô thị đại học đầu tiên của cả nước.

Về hệ thống cơ sở vật chất phục vụ cho

ngiên cứu khoa học, ĐHQG-HCM có hệ thống 60 phòng thí nghiệm được trang bị hiện đại, trong đó có 11 phòng thí nghiệm trọng điểm cấp ĐHQG và 2 phòng thí nghiệm trọng điểm cấp quốc gia.

Song song với việc xây dựng nguồn lực về con người và cơ sở vật chất, ĐHQG-HCM cũng xây dựng chiến lược nghiên cứu khoa học ưu tiên phục vụ phát triển kinh tế quốc gia, đặc biệt là các lĩnh vực vốn là thế mạnh của mình như công nghệ chế tạo, công nghệ vật liệu, công nghệ thông tin, điện tử viễn thông, công nghệ năng lượng, công nghệ sinh học, khoa học sức khỏe, môi trường, tế bào gốc...

Trong những năm qua, ĐHQG-HCM không ngừng chuyển hóa nguồn lực dồi dào trên thành những thành quả cụ thể và thiết thực. Hơn 100 sản phẩm khoa học công nghệ đã được chuyển giao cho doanh nghiệp sử dụng; 300 sản phẩm đang sẵn sàng chuyển giao và 500 sản phẩm ở dạng quy mô phòng thí nghiệm đầy hứa hẹn. Có thể kể đến một

số sản phẩm nổi bật như tế bào gốc "made in" Việt Nam, thiết bị viễn y, chip điện tử của ICDREC, máy ép gạch không nung, công nghệ sản xuất cồn nhiên liệu tự động...

Như vậy, ĐHQG-HCM đã sẵn sàng chuyển giao công nghệ cho doanh nghiệp trên quan điểm cùng tạo ra công nghệ mới, cùng chia sẻ lợi nhuận, rủi ro, cùng đầu tư và cùng mục tiêu trong định hướng công nghệ.

Bộ ba cùng đồng hành

Mặc dù ĐHQG-HCM đã chủ động và tích cực triển khai nhiều hoạt động khoa học công nghệ phục vụ cộng đồng nhưng trước mắt vẫn còn những khó khăn mà ĐHQG-HCM cần sự đồng hành từ doanh nghiệp và Bộ Khoa học & Công nghệ để hình thành nên bộ ba gắn kết: Nhà khoa học - Nhà nước - Nhà doanh nghiệp.

Thực tế cho thấy, trong những năm qua, sự phối hợp giữa "ba nhà" này còn ở mức độ khá hạn chế. Đó là việc ngân sách đầu tư của Nhà nước cho khoa học công nghệ chưa hiệu quả, các công trình nghiên cứu của các nhà khoa học chưa đáp ứng được nhu cầu của doanh nghiệp.

Về vấn đề này, Ông Tạ Việt Dũng - Cục trưởng Cục Ứng dụng và Phát triển Công nghệ đã hướng dẫn xây dựng dự án đổi mới công nghệ. Theo đó, về phần Nhà nước luôn tạo mọi điều kiện cho đổi mới công nghệ, vấn đề của hai nhà còn lại là phải xác định được thị trường, xác định được sản phẩm cần phát triển (ưu tiên những sản phẩm chủ lực, trọng điểm của địa phương). Tiếp theo, cần xác định được công nghệ nghiên cứu, xác định được đối tác xây dựng và thực hiện dự án. Và bước cuối cùng là viết đề xuất, chuẩn bị các nguồn lực, xây dựng đề án và nộp hồ sơ.

Những dự án được xét duyệt sẽ được hỗ trợ một phần kinh phí để doanh nghiệp thực hiện nghiên cứu đổi mới công nghệ. Nhưng về phía nhà doanh nghiệp phải chứng minh được mình đủ năng lực, nguồn lực thực hiện dự án và phía nhà khoa học phải đảm bảo những sản phẩm công nghệ có tính khả thi, đủ điều kiện chuyển giao và đưa vào ứng dụng ■

Ông Tạ Việt Dũng (giữa) Cục trưởng Cục Ứng dụng và Phát triển Công nghệ trao đổi ý kiến với doanh nghiệp. Ảnh: Đức Lộc

Đại diện doanh nghiệp đặt câu hỏi tại hội thảo. Ảnh: Đức Lộc

Cơ hội & thách thức khi khởi nghiệp IOT

Đức Lộc

TS Nguyễn Anh Tuấn - Trường ĐH CNTT ĐHQG-HCM chia sẻ ứng dụng IOT trong việc bảo mật an ninh camera IP.
Ảnh: Đức Lộc

IOT (Internet of things - Internet cho vạn vật) là tập hợp các thiết bị có khả năng kết nối với nhau, với Internet và với thế giới bên ngoài để thực hiện một công việc cụ thể nào đó. IOT ngày càng có ảnh hưởng đến cuộc sống con người. Nó tạo ra cơ hội nhiều cũng như thách thức lớn cho khởi nghiệp.

Người tính không bằng... IOT tính

Đúng như tên gọi, "Internet cho vạn vật" ngày càng "ăn sâu" vào nhiều hoạt động của con người. Từ nông nghiệp đến giáo dục, từ y tế đến công nghệ..., lĩnh vực nào cũng có thể áp dụng IOT. Và những kết quả mà IOT mang lại luôn vượt lên trên mong đợi, tính toán của con người.

Như trong báo cáo Tiềm năng ứng dụng IOT trong nông nghiệp của ông Nguyễn Khắc Minh Trí, CEO Mimosatek, về ứng dụng hệ thống quản lý tưới nước chính xác trong nông nghiệp là một ví dụ điển hình. Trước đây, người nông dân chăm sóc cây trồng, vật nuôi theo phương pháp thủ công, dựa vào thói quen dẫn đến tốn nhiều chi phí và năng suất không đảm bảo. Đến nay, ứng dụng IOT của dự án khởi nghiệp Mimosatek giúp người nông dân thông qua chiếc điện thoại thông minh của mình đo lường chính xác điều kiện môi trường xung quanh để biết được nhu cầu của từng cây trồng, vật nuôi ở bất

kỳ thời điểm nào; từ đó họ biết phải làm gì một cách hợp lý và hiệu quả. Ứng dụng IOT cho độ chính xác hơn rất nhiều so với kinh nghiệm và cảm tính chủ quan của con người.

Ở lĩnh vực y tế, GS Võ Văn Tới, Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, lại đưa ra một triển vọng mới về thiết bị chăm sóc tại chỗ và hệ thống viễn y cho Việt Nam và những nước chậm tiến. GS Võ Văn Tới kỳ vọng trong tương lai gần sẽ mang bệnh viện đến nhà bệnh nhân: tuy ở nhà nhưng người bệnh và bác sĩ có thể tương tác với nhau. Hoặc có thể hình thành một mạng xã hội y tế như facebook; ở đó bệnh nhân và bác sĩ có thể trao đổi với nhau về những thắc mắc bệnh tật thông qua những dòng trạng thái, những bình luận, lượt chia sẻ. Tất cả tiện ích đó đều là tiềm năng ứng dụng IOT.

Như vậy, từ một chiếc máy tính hoặc đơn giản là một chiếc điện thoại thông minh có khả năng thu thập dữ liệu, có thể

Mimosatek đơn vị chiến thắng cuộc thi Venture Cup 2015.
Ảnh: Internet

giúp con người theo dõi và tính toán mọi thứ, làm giảm hao phí thời gian và tiền bạc. IOT sẽ cho biết chính xác vật dụng nào còn mới hoặc khi nào thì cần phải sửa chữa, thay thế. Chưa kể đến việc con người có thể kiểm soát mọi vật ở mọi lúc mọi nơi. IOT có tiềm năng thay đổi thế giới, giống như cách mà Internet đã thay đổi cuộc sống của chúng ta.

IPT "cái nền" vững chắc cho dự án khởi nghiệp IOT

Lợi ích, cơ hội mà IOT mang lại cho khởi nghiệp là điều không cần bàn cãi, nhưng như một bàn tay, nó cũng có hai mặt. "IOT là cơ hội lớn cho khởi nghiệp nếu biết tận dụng các tiềm năng của nó. Tuy nhiên, thách thức mà IOT mang lại cũng rất nhiều" - PGS.TS Nguyễn Anh Thi, Giám đốc Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM cho biết. Để khởi nghiệp

thì cần một "cái nền" vững chắc, và Khu công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM (ITP) là một "cái nền" cho những dự án khởi nghiệp IOT.

Hiện tại, ITP hỗ trợ rất nhiều cho những dự án khởi nghiệp, từ văn phòng làm việc đến việc cung cấp webhosting, máy chủ ảo, mạng Internet, tư vấn sở hữu trí tuệ và các vấn đề pháp lý liên quan. Đã có nhiều công ty khởi nghiệp thành công khi được sự hỗ trợ của ITP, trong đó nổi bật là công ty khởi nghiệp Mimosatek - đơn vị vừa giành chiến thắng trong cuộc thi Venture Cup 2015 bằng dự án ứng dụng IOT trong nông nghiệp. Sản phẩm Wireless Sennor Network giúp "tươi nước chính xác, tối ưu hóa phân bón, phát hiện sâu bệnh" là một trong những sản phẩm được đánh giá rất cao, một dự án phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp IOT thành công tại ITP.

Tháng 11/2015, ITP đã khánh thành Khu Khởi nghiệp, với khả năng cung cấp cơ sở vật chất cho 10 công ty khởi nghiệp, 50 vị trí làm việc, đáp ứng hỗ trợ 20 dự án khởi nghiệp có nhu cầu về máy ảo, webhosting.

Bên cạnh đó, ITP còn hỗ trợ chương trình thúc đẩy khởi nghiệp iStartX để giúp doanh nghiệp xây dựng mô hình, kế hoạch kinh doanh và huy động vốn đầu tư để phát triển. Trong khóa đầu tiên iStartX của ITP đã có 5 dự án khởi nghiệp thành công và ITP đang tiếp tục 5 dự án khởi nghiệp mới đầy hứa hẹn ■

TS Phạm Hoàng Anh - Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM chia sẻ ứng dụng IOT trong giám sát chất lượng nước hồ nuôi tôm.
Ảnh: Đức Lộc

Vườn tượng danh nhân ở KHU ĐÔ THỊ ĐẠI HỌC

Huỳnh Trường Giang

Thời gian gần đây, sinh viên và khách tham quan có dịp đi dọc con đường gần một cây số từ ngã ba Quốc tế đến ngã tư Quốc Phòng trong Khu Đô thị ĐHQG-HCM đều cảm thấy ấn tượng trước 10 bức tượng ở hai bên đường. Đó là chân dung của các nhà văn, nhà thơ, nhà giáo, nhà chí sĩ nổi tiếng thời xưa của Việt Nam.

Mười bức tượng có kích cỡ lớn hơn người thật một chút, với đủ tư thế đứng ngồi giữa thảm cỏ xanh trên địa hình mỏm đồi, thung lũng, tạo nên một cảnh quan sống động và đầy tính nhân văn. Dù chưa được đặt biển tên dưới từng bức tượng nhưng ai cũng dễ dàng nhận ra đó là danh nhân văn hóa Nguyễn Trãi, bà chúa thơ Nôm Hồ Xuân Hương, "vì sao sáng trên bầu trời văn học Nam bộ" Đồ Chiểu, chí sĩ yêu nước Phan Châu Trinh...

Sinh viên Mai Phương (ĐH KHXH&NV) chia sẻ: "Mỗi lần đi học ngang qua đây, tôi và các bạn đều hướng mắt về các bức tượng. Bạn nào có kiến

thức lịch sử và văn chương căn bản đều có thể đoán biết đó là tượng của những ai. Tài năng, đức độ, khí phách của các bậc tiền nhân như đang tiếp sức, đồng hành cùng chúng tôi đi vào hiện đại".

Được biết, ý tưởng đặt tượng danh nhân trên trục đường này là của PGS.TS Phan Thanh Bình, Giám đốc ĐHQG-HCM; và người thiết kế thực hiện là Thạc sĩ điêu khắc Trần Thị Diệu Phượng. Mục đích của người chủ trương đặt tượng là xây dựng một không gian văn hóa, tạo một cảnh quan nghệ thuật trong Khu Đô thị Đại học để vừa giúp sinh viên thư giãn vừa nhắc nhở thế hệ trẻ hôm nay luôn nhớ về những bậc hiền tài, có công lao to lớn đối với đất nước, dân tộc.

Đây mới là những bức tượng mẫu đang trong thời gian thử nghiệm, được làm từ chất liệu composite. Sau khi tiếp nhận ý kiến phản hồi của các nhà mỹ thuật, thầy cô, sinh viên và người dân, các mẫu tượng trên sẽ được hoàn thiện bằng đá granite và gắn bằng thuyết minh chi tiết.

● **Phan Châu Trinh (Phan Chu Trinh, 1872-1926)**, hiệu là Tây Hồ, Hy Mã, tự là Tử Cán. Ông là nhà thơ, nhà văn, nhà chí sĩ thời cận đại trong lịch sử Việt Nam. Trong số các sĩ phu đương thời, Phan Châu Trinh là người thấy rõ nhất những nhược điểm của xã hội và con người Việt Nam. Ông chủ trương "khai dân trí, chấn dân khí để tự cường dân tộc" bằng cách học tập tư tưởng tiến bộ của Phương Tây, từ bỏ hủ tục và tập quán lạc hậu...

Ảnh: **Trường Giang**

● **Nguyễn Trãi (1380-1442)**, hiệu là Úc Trai, là vị quan thời nhà Hồ và là công thần khai quốc nhà Hậu Lê. Nguyễn Trãi là nhà thơ, nhà tư tưởng lớn của Việt Nam, là danh nhân văn hóa thế giới. Ông để lại nhiều tác phẩm có giá trị như *Quân trung từ mệnh tập*, *Bình Ngô đại cáo*, *Lam Sơn thực lục*, *Dư địa chí*, *Chí Linh sơn phú*, *Úc Trai thi tập*, *Quốc âm thi tập*...

Ảnh: **Trường Giang**

● **Hồ Xuân Hương (1772-1822)** - một nữ sĩ tài năng và độc đáo trong văn học Việt Nam, từng được thi sĩ Xuân Diệu tôn vinh là "bà chúa thơ Nôm". Hồ Xuân Hương còn được mệnh danh là "nhà thơ của phụ nữ", bởi thơ bà là tiếng nói tâm tình của nữ giới bị thiệt thòi và bất hạnh trong xã hội phong kiến.

Ảnh: **Trường Giang**

▲ ● **Nguyễn Đình Chiểu (1822-1888)**, quê quán làng Tân Khánh, huyện Bình Dương, phủ Tân Bình, tỉnh Gia Định (nay thuộc TP.HCM). Nguyễn Đình Chiểu là "ngôi sao sáng nhất" trên bầu trời văn học Nam bộ giai đoạn nửa cuối thế kỷ XIX. Thơ văn của ông là những trang bất hủ ca ngợi cuộc chiến đấu oanh liệt của nhân dân ta trong những ngày đầu chống thực dân Pháp xâm lược. Tác phẩm nổi tiếng của ông gồm *Lục Vân Tiên*, *Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc*...

Ảnh: **Trường Giang**

● **Lê Quý Đôn (1726-1784)**, quê ở huyện Diên Hà (nay thuộc thôn Phú Hiếu, xã Độc Lập, huyện Hưng Hà) tỉnh Thái Bình, nổi tiếng là thần đồng, bác học. Lê Quý Đôn để lại khối lượng tác phẩm đồ sộ, bao quát nhiều lĩnh vực. Đặc biệt là các công trình biên khảo về văn học, sử học, triết học, nông học rất giá trị như: *Toàn Việt thi lục*, *Đại Việt thông sử*, *Phủ biên tạp lục*, *Kiến văn tiểu lục*, *Bắc sử thông lục*, *Thư kinh diễn nghĩa*, *Dịch kinh phụ thuyết*, *Xuân thu lược luận*, *Quần thư khảo biện*, *Vân đài loại ngữ*...

Ảnh: **Trường Giang**

● **Nguyễn Du (1765-1820)** là đại thi hào dân tộc, danh nhân văn hoá thế giới, nhà nhân đạo lỗi lạc có "con mắt trông khắp sáu cõi và tấm lòng nghĩ suốt nghìn đời" (Mộng Liên Đường chủ nhân). Nguyễn Du có ba tập thơ chữ Hán là *Thanh Hiên thi tập*, *Nam Trung tạp ngâm* và *Bắc hành tạp lục*, tổng cộng 250 bài. Về thơ Nôm, ông có kiệt tác *Đoạn trường tân thanh* (*Truyện Kiều*), *Văn tế thập loại chúng sinh* (*Văn chiêu hồn*)...

Ảnh: **Trường Giang**

● **Cao Bá Quát (1809?-1855)**, tên tự Chu Thần, hiệu Cúc Đường, người làng Phú Thị, huyện Gia Lâm, tỉnh Bắc Ninh. Ông là lãnh tụ cuộc khởi nghĩa Mỹ Lương (nay thuộc thị xã Sơn Tây, Hà Nội) và là nhà thơ tài hoa, khí khái trong văn học Việt Nam giữa thế kỷ XIX. Tác phẩm nổi tiếng của ông gồm *Cao Bá Quát thi tập*, *Cao Chu Thần di thảo*, *Mẫn Hiên thi tập*...

Ảnh: **Trường Giang** ■

● **Đoàn Thị Điểm (1705- ?)** biệt hiệu Hồng Hà nữ sĩ, quê ở làng Giai Phạm, sau đổi thành Hiến Phạm, huyện Văn Giang nay thuộc tỉnh Hưng Yên. Đoàn Thị Điểm là tác gia lớn của văn học Việt Nam thời trung đại. Ngoài bản dịch *Chinh phụ ngâm*, bà còn là tác giả của tập *Truyện kỳ tân phá* và một số thơ văn, câu đối chữ Hán, chữ Nôm được lưu truyền rộng rãi trong dân gian.

Ảnh: **Trường Giang**

TRANS - PACIFIC PARTNERSHIP

12 quốc gia thành viên TPP. Ảnh: Internet

NHỮNG NÉT CHÍNH VỀ TPP và AEC

Việt Nam khép lại năm 2015 bằng hai sự kiện kinh tế quốc tế rất ấn tượng và được nhiều người quan tâm: trở thành thành viên chính thức của TPP và thành viên của AEC.

Hồng Diễm (Tổng hợp)

TPP - hội nhập quốc tế

TPP là viết tắt của cụm từ Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement (Hiệp định Đối tác Kinh tế xuyên Thái Bình Dương). Đây là hiệp định thỏa thuận thương mại tự do giữa 12 quốc gia: Úc, Brunei, Chile, Malaysia, Mexico, New Zealand, Canada, Peru, Singapore, Việt Nam, Mỹ và Nhật Bản. TPP có thị trường trên 800 triệu dân. Các

quốc gia thành viên TPP chiếm 40% GDP và 26% lượng giao dịch hàng hóa của thế giới.

Mục tiêu chính của TPP là xóa bỏ các loại thuế và rào cản cho hàng hóa, dịch vụ xuất nhập khẩu giữa các nước thành viên.

Ngoài ra, TPP sẽ còn thống nhất nhiều luật lệ, quy tắc chung giữa các nước này, như: sở hữu trí tuệ, chất lượng thực phẩm, an toàn lao động...

10 quốc gia thành viên AEC. Ảnh: Internet

Mỹ muốn TPP sẽ là điểm chốt mới của mình tại châu Á. Theo nhiều học giả, Mỹ muốn sử dụng TPP để tạo ra một nền kinh tế hợp nhất trong khu vực có thể đối trọng lại với sự phát triển quá nhanh của Trung Quốc.

WTO (Tổ chức Thương mại Thế giới) hiện có tới 161 thành viên, tuy vậy một trong những nhược điểm của tổ chức này là sự khó khăn và dài lâu để tiến đến một thỏa thuận chung nào đó. TPP đặt ra được các luật lệ quốc tế vượt qua phạm vi WTO như: chính sách đầu tư, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, kiểm soát các công ty nhà nước, chất lượng sản phẩm và lao động...

Các thành viên tham gia TPP đều phải ký một thỏa thuận giữ bí mật về tiến trình thương lượng chi tiết các điều luật của TPP. Các nước này chỉ được tiết lộ những thông tin trên đến các cơ quan chính phủ, tổ chức, và cá nhân có liên quan trực tiếp đến tư vấn chính sách giao dịch.

AEC - hội nhập kinh tế khu vực

Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á đã thành lập Cộng đồng Kinh tế ASEAN

(AEC) với ba trụ cột chính là kinh tế, chính trị - an ninh và văn hóa - xã hội, trong đó kinh tế giữ vai trò trọng tâm.

AEC chính thức có hiệu lực vào ngày 31/12/2015. Đây được xem là thành tựu quan trọng của các nước ASEAN, mang họ lại gần nhau hơn thông qua hội nhập kinh tế, giao lưu văn hóa và ổn định chính trị - an ninh khu vực. AEC là một cơ hội lớn về đầu tư và thương mại cho các nước thành viên và nhà đầu tư nước ngoài. Nhiều thách thức đang đặt ra đối với chính phủ và doanh nghiệp các nước thành viên.

Hình thành AEC tức là hình thành một cơ sở sản xuất chung và một thị trường chung của các nước ASEAN. Nhờ điều này, các nước ASEAN có thể giảm được chi phí trong quá trình sản xuất, có sự phân công lao động tốt và hiệu quả hơn, tham gia tích cực vào chuỗi sản xuất, cung ứng quốc tế.

Bốn mục tiêu, cũng là bốn yếu tố cấu thành AEC, gồm: Một thị trường đơn nhất và cơ sở sản xuất chung, một khu vực kinh tế cạnh tranh, phát triển kinh tế đồng đều, hội nhập nền kinh tế toàn cầu.

Các hiệp định chính trong AEC là Hiệp định Thương mại Hàng hóa ASEAN (ATIGA), Hiệp định Khung về Dịch vụ ASEAN (AFAS), Hiệp định Đầu tư Toàn diện ASEAN (ACIA).

Với tầm nhìn xây dựng một cộng đồng ASEAN thân thiện, thúc đẩy phát triển và thịnh vượng, cùng hợp tác phát triển năng động, Cộng đồng Kinh tế ASEAN được các quốc gia thành viên kỳ vọng sẽ đưa Đông Nam Á trở thành một trong những khu vực phát triển mạnh mẽ nhất về kinh tế thương mại và đầu tư trong thập niên tới.

Trở thành thành viên chính thức của TPP và AEC, Việt Nam có nhiều cơ hội thu hút mạnh hơn dòng vốn quốc tế. Nếu có được sự quản trị tốt, Việt Nam có thể vượt qua những bất ổn kinh tế vĩ mô, hướng tới một nền kinh tế phát triển hiệu quả và bền vững ■

10 thành tựu khoa học kỹ thuật nổi bật của thế giới năm 2015

Hồng Diễm

1. Em bé đầu tiên thoát ung thư máu nhờ chỉnh sửa gen

Các bác sĩ cho biết, việc bé Layla Richards thoát bệnh bạch cầu gần như là phép lạ và họ như "lên cung trăng" khi việc điều trị đạt được kết quả mỹ mãn.

Bé Layla, 1 tuổi, được phát hiện mắc bệnh bạch cầu lúc 3 tháng tuổi. Bé đã được các bác sĩ tại Bệnh viện Great Ormond Street của Anh điều trị bằng tế bào miễn dịch chỉnh sửa gen sau khi bé không thích ứng với các phương pháp điều trị thông thường.

Chỉ sau 2 tháng, bé không còn dấu vết của bệnh và hiện đã xuất viện.

Công nghệ này tạo một bước ngoặt lớn trong cuộc chiến chống bạch cầu của y học thế giới.

Bé Layla Richards. Ảnh: AP

2. Những chú chó đầu tiên chào đời từ thụ tinh ống nghiệm

Sau nhiều năm nghiên cứu, các nhà khoa học Mỹ cuối cùng cũng thành công trong việc cho ra đời những chú chó từ thụ tinh ống nghiệm.

Nghiên cứu do các nhà khoa học tại Đại học Cornell, New

Những chú cún xinh xắn ra đời nhờ thụ tinh ống nghiệm. Ảnh: BBC

York (Mỹ) thực hiện. Họ đã dùng phôi đông lạnh cấy vào một con chó cái bằng cách sử dụng kỹ thuật tương tự như kỹ thuật dùng trong thụ tinh ống nghiệm ở người.

Thành công này có ý nghĩa quan trọng trong việc bảo tồn các nguồn gen quý hiếm cũng như giúp giới khoa học tìm ra biện pháp chống lại các loại bệnh tật ở người và động vật.

3. Tạo ra "hoa hồng điện tử"

Bằng cách truyền nhựa bán dẫn vào cây hoa hồng, các nhà khoa học đã biến nó thành một "cây máy" với các mạch điện bên trong. Họ có thể khiến lá của cây hoa hồng phát sáng, hoặc "điều chỉnh" quá trình tăng trưởng của nó. Đây là nghiên cứu đầu tiên thành công trong việc đưa các mạch điện tử vào cây trồng.

Cách làm của họ như sau: đầu

"Hoa hồng điện tử" do các nhà khoa học đại học Linoping (Thụy Điển) công bố. Nguồn: Internet

tiên, họ ngâm cây hoa hồng vào một chất nhựa tổng hợp gọi là PEDOT-S. Cây hoa sẽ hút chất nhựa này thông qua mô và hệ thống hút nước, tạo thành các "dây dẫn điện". Sau đó, các nhà khoa học nối các "dây điện" với các ion có trong tế bào hoa, tạo ra một bóng bán dẫn và một cổng logic kỹ thuật số - một trong những thành phần chính của hệ thống máy tính. Khi có dòng điện từ các mạch điện tử chạy vào, lá hồng có thể đổi màu hoặc phát sáng.

4. Thiếu niên 15 tuổi phát hiện hành tinh mới

Hành tinh ngoài hệ Mặt trời cách Trái đất 1.000 năm ánh sáng mới được Tom Wagg tìm ra. Ảnh: AOL

Ở tuổi 15, Tom Wagg là một trong những người trẻ nhất tìm ra hành tinh mới cách Trái đất 1.000 năm ánh sáng: một hành tinh mới ngoài hệ Mặt trời.

Hành tinh mới được Wagg phát hiện vẫn chưa được đặt tên, nó thuộc nhóm các hành tinh ngoài hệ Mặt trời được gọi là những "Mộc tinh nóng".

Hành tinh này chỉ mất hai ngày quay quanh quỹ đạo ngôi sao chủ, trong khi đó sao Mộc phải mất 12 năm trên Trái đất, tức 4.272 ngày để quay quanh

Mặt trời.

Hiện Wagg 17 tuổi và chuẩn bị vào đại học theo ngành vật lý.

5. Đám cưới robot

Lần đầu tiên trong lịch sử, một đám cưới mà cô dâu và chú rể đều là người máy đã được tổ chức tại Nhật. Hôn lễ này đặc biệt thu hút sự chú ý của giới công nghệ thế giới.

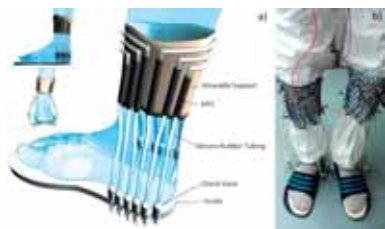
Theo Daily Mail, đám cưới robot thu hút hơn 100 người tham gia. Những người đam mê công nghệ và hiếu kỳ phải trả số tiền là 81USD để được chứng kiến sự kiện công nghệ lịch sử này.

Chú rể là Frois, một robot cao lớn, ngoại hình theo kiểu người máy cổ điển với màu đỏ và bạc. Frois diện một chiếc nơ đen trên cổ. Ngược lại, cô dâu Yukirin trông giống hệt người thật, mặc chiếc váy trắng lộng lẫy.

6. Máy phát điện làm từ vớ và nước tiểu

Phát minh mới nhất về khả năng phát điện xuất phát từ đôi tất chuyên dụng với sự hỗ trợ của vi sinh và nước tiểu. Đây là lần đầu tiên con người kết hợp các tế bào năng lượng vi sinh với công nghệ hỗ trợ có thể mang theo khi đi chuyển.

Theo trang *New Scientist*, khi đi chuyển với đôi chân mang tất chuyên dụng cùng lớp ngoài bằng sợi carbon, lực tạo ra của cơ thể sẽ ép một lượng nước tiểu nhất định (khoảng 648ml) lưu thông

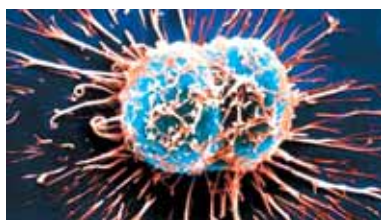
Bản vẽ thiết kế (a) và hình ảnh sản phẩm thực (b). Ảnh: MIT

qua các ống tích hợp dẫn về phía các tế bào năng lượng vi sinh (MFCs), nơi đây vi khuẩn sẽ hấp thụ chất dinh dưỡng và tạo điện năng.

Các nhà khoa học cũng cần một nguồn điện năng độc lập để duy trì hệ thống truyền dẫn nước tiểu cũng như để các vi sinh xử lý số nước tiểu này.

Ý tưởng sử dụng đôi chân để sinh điện bắt nguồn từ cá khi loài động vật này có một hệ tuần hoàn khép kín mà mỗi lần bơm, tim sẽ đẩy máu vào vòng tuần hoàn khép kín đơn.

7. Nhật Bản tìm ra phương pháp phát hiện ung thư sau 3 phút

Hai tế bào ung thư dưới kính hiển vi điện tử. Ảnh: Getty

Các nhà khoa học Nhật Bản cho biết đã phát triển một phương pháp giúp chẩn đoán ung thư giai đoạn đầu chỉ trong 3 phút, bằng cách lấy của bệnh nhân chỉ 1 giọt máu.

Phương pháp của nhóm nghiên cứu là nhỏ máu của bệnh nhân lên một tấm kim loại đặc biệt và đặt dưới tia cực tím. Nếu bệnh nhân bị ung thư, mẫu máu sẽ phát sáng và ngược lại.

Theo kế hoạch, phương pháp chẩn đoán ung thư mới này sẽ được đưa vào thử nghiệm lâm sàng vào năm 2016.

8. Phương pháp mới phát hiện ung thư sớm 13 năm

Theo nghiên cứu mới đây của các nhà khoa học Mỹ, bằng cách

Các nhà khoa học nói chiều dài telomere có thể giúp dự báo sớm bệnh ung thư. Ảnh: techtimes.com

kiểm tra các thay đổi ở gen, họ có thể biết một người bị ung thư 13 năm trước khi họ thực sự mắc bệnh.

Tiến hành nghiên cứu, các nhà khoa học đã theo dõi 792 người trong 13 năm, tất cả họ lúc đầu đều khỏe mạnh và không ai bị ung thư. Sau 13 năm, 135 người trong số này được chẩn đoán mắc ung thư, có người bị ung thư tuyến tiền liệt, người bị ung thư da, ung thư phổi và ung thư máu...

Các nhà khoa học phát hiện ở những người bị ung thư, telomere bị lão hóa sớm 13-15 năm so với bình thường, biểu hiện ở độ dài của telomere rất ngắn.

Quá trình lão hóa này diễn ra nhiều năm, và đột ngột dừng lại khoảng 3-4 năm trước khi bệnh tiến triển.

9. Tìm ra cách giúp kem chậm tan chảy

Trong tương lai, những que kem sẽ chậm tan chảy hơn. Ảnh: Internet

(Xem tiếp trang 47)

Thế giới nhỏ bé mà *Kỳ diệu*

Từ năm 2007 đến nay, cứ 2 năm một lần, Tổng Lãnh sự quán Nhật Bản tại TP.HCM kết hợp với Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM tổ chức cuộc thi Sáng tác thơ haiku. Cuộc thi lần V 2015 vừa qua, đã có đến 702 bài dự thi trong cả nước. Ban Giám khảo chọn ra 60 bài vào vòng chung khảo, từ đó chọn tiếp 12 bài được giải, gồm: 1 giải Nhất, 3 giải Nhì, 8 giải Khuyến khích. *Bản tin ĐHQG-HCM* xin giới thiệu bài viết dưới đây của PGS.TS Đoàn Lê Giang, Trưởng Khoa VH&NN, Trưởng Ban Giám khảo, về cuộc thi này.

Đoàn Lê Giang

Nhỏ, gọn và đẹp

Đối với nhiều người Việt, thơ haiku đã trở nên quen thuộc. Hiện nay trong cả nước có những nhóm thơ haiku trong trường học, có những câu lạc bộ ở thành phố lớn, có thơ haiku đăng trên báo, có cả những tập thơ haiku đến hàng trăm bài. Tinh thần haiku, vẻ đẹp haiku phảng phất trong không ít bài thơ thuộc những thể loại khác. Trong số các bài thơ haiku dự thi và được vào vòng chung kết cuộc thi Haiku Việt-Nhật 2015, có thể thấy nhiều bài thơ rất già dặn, được viết bởi những người am hiểu thơ haiku, và cũng không ít bài thơ còn non tay, được viết ra từ những người mới chập chững ở ngưỡng cửa haiku, nhưng đã hé lộ những tứ thơ, những hình ảnh thơ

độc đáo thú vị.

Điều gì làm cho haiku thu hút người Nhật, rồi từ Nhật Bản mà lan tỏa ra thế giới, truyền đến Việt Nam?

Trước hết haiku thu hút chúng ta ở cái thế giới nhỏ bé của nó. Đọc haiku người ta như đi vào thế giới của những điều nhỏ bé, tí hon, những chi tiết của đời thường mà người ta rất dễ bỏ qua: một con cá, một con châu chấu, một chú ếch, một làn hương hoa chanh, một bông khố qua...như thế cô bé Alice lạc vào xứ sở thần tiên:

Trên giàn khố qua

Con bướm đỏ

Thì thầm với hoa.

(Lê Văn Mạnh)

Hoa chanh hé tình khô

*Thoảng hương sân thượng
Thơm vườn xưa xa xôi.*
(Nguyễn Huy Cường)

*Mưa tạnh
Ếch nhái ênh oang
Đòng làng trăng ướt.*
(Nguyễn Khắc Kính)

Haiku thu hút người ta ở việc đề cao cái đẹp. Haiku phát hiện cái đẹp ở quanh ta, cái đẹp bình dị, nhiều khi rất mơ hồ. Đó là cái đẹp của một đêm trăng non với tiếng gà gáy vang vì nhảm trời sáng, làm nao lòng người:

*Trăng non
Nửa đêm gà gáy
Lòng người nôn nao.*
(Đinh Thị Thùy Dương)

Đó là vẻ đẹp của hoa đào và mưa xuân đánh thức chú chó con tỉnh giấc:

*Sân chùa
Chó con tỉnh giấc
Hoa đào và mưa.*
(Nguyễn Thị Mai Lan)

Tất nhiên haiku cũng không hẳn chỉ có thế giới nhỏ bé, nó cũng có thể viết về một thế giới rộng lớn hơn qua những liên kết, những liên tưởng kỳ lạ:

*Đường bay trên không
Xuyên qua tầng mây
Chạm đến mặt trời.*
(Huỳnh Bửu Yến)

Hay một thiên nhiên lớn lao đầy đe dọa qua đôi mắt lo âu của trẻ thơ:

*Gió vèo vèo thổi,
trăng tròn trong mây,
bé nhòm khe cửa.*
(Trần Thị Chương)

Có khi là một ngọn đèn biển khắc khoải chờ mong:

*Ngọn đèn biển
Dập dềnh trôi
Đôi mắt chờ người.*
(Nguyễn Thị Út Trâm)

Môi trường, thảm họa, sống - chết

Thơ haiku rất bé, chỉ có ba dòng thơ, mỗi dòng vài từ với mười mấy âm tiết, thế giới của nó cũng rất nhỏ, như một chiếc lá, một bàn tay, một giọt sương... Nhưng một giọt sương cũng có thể chứa đựng bầu trời. Vì thế những chủ đề mà haiku đề cập lại không nhỏ chút nào. Trong các bài thơ haiku lọt vào vòng chung kết kỳ này người ta thấy nổi bật lên ba chủ đề: môi trường, thảm họa, sống - chết.

Môi trường của chúng ta đang hấp hối: những cánh đồng hoang vu, những vạt rừng khô cháy, những dòng sông chết:

*Châu châu xanh
Đậu trên đầu bù nhìn
Đồng lúa tan hoang.*
(Dương Chí Tình)

*Hồ cạn cây chết đứng
Uốn mình trước khi khô
Dấu hỏi thời gian.*
(Dương Đức)

*Dòng nước đen
Con cá chết*

Mộ bên đường
Cơn mưa phùn ướt
Sân khấu để non.

Cánh bèo lẻ loi.

(Đinh Thị Thanh Huệ)

Những lời nhắc nhở về môi trường có truyền thống từ những bài haiku cổ điển gắn bó với thiên nhiên, như trong thơ của M.Basho, Y.Buson, K.Issa:

*Trên cảnh khô,
Quạ đậu,
Chiều tàn mùa thu.*

(Basho)

*Trên chuông chùa
một cánh bướm nhỏ
ngủ im lìm.*

(Buson)

*Bên dòng Sumida,
Chú chuột kia uống nước,
Mưa mùa xuân pha.*

(Thơ Issa, Nhật Chiêu dịch)

Thiên nhiên bị hủy hoại là một thảm họa trong rất nhiều thảm họa thời nay. Chưa bao giờ nhân loại đạt đến trình độ khoa học tiên tiến, công nghệ hiện đại, của cải vật chất được sản xuất dồi dào như bây giờ, nhưng cũng chưa bao giờ nhân loại phải sống trong nhiều nỗi lo như hiện nay: khủng bố, chiến tranh, lũ lụt, biến đổi khí hậu... Thơ haiku mang đến nỗi lo về thảm họa từ khắp mọi miền đất nước:

*Nước dâng
ngồi nâu ngập lặn
cây dang tay đón người.*

(Trần Thị Huệ)

Lũ quét hết tất cả chẳng còn gì:

*Lũ về
Que diêm bật lên
Căn phòng trống.*

(Đặng Thị Thanh Liễu)

Quanh ta là hoang mạc khát khô:

*Nắng hạn
Chú kiến thả giọt nước
Hoa dại nở thắm.*

(Nguyễn Thánh Ngã)

Có tác giả đến Nhật Bản, thăm lại Hiroshima, ngạc nhiên trước cảnh đèn lồng được thả bạt ngàn trên sông Motoyasu như lời nguyện cầu cho những linh hồn khổ đau, phiêu dạt, chết một cách tức tưởi, hoảng loạn, đau đớn trong quả cầu lửa nguyên tử, được siêu thoát:

*Sông Motoyasu
Mênh mông
Đèn lồng.*

(Nguyễn Thị Anh Thu)

Cái chết của cậu bé Aylan Kurdi, người Syria trên bờ biển Thổ Nhĩ Kỳ trong cuộc di dân bi thảm vì chiến tranh, khủng bố, một cái chết bình yên như một giấc ngủ quên trên bãi biển đã đánh động lương tâm nhân loại. Bài thơ haiku dưới đây đã có một tứ thơ thật lạ: Bé ơi, hãy ngồi dậy, sống dậy đi nào! Xung quanh em cuộc đời, đất trời đẹp biết bao:

*Hãy ngồi dậy đi nào
Bé Sy-ri ơi! Cát trắng
và sóng biển rì rào.*

(Vũ Quốc Huy)

Thơ haiku hay nghĩ về sự sống và cái chết. Có lẽ đây cũng là một truyền thống lâu đời của haiku cổ điển, do haiku cắm rễ rất sâu vào Phật giáo, Thiên tông.

*Chim từ quy kêu
cuộc đời phiêu muộn
tan vào cô liêu*

(Basho)

Chuồn chuồn kim
kết đôi trên cánh đồng
lúa trĩu bông.

*Mẹ đã khuất rồi,
Nhưng mỗi lần thấy biển
Là con lại thấy người.*

(Issa)

Bài haiku dưới đây cũng phảng phất màu sắc cổ điển:

*Cánh bướm mong manh
Vào nhà tôi nằm chết
Đợi một duyên lành.*

(Hà Thị Hoài Thương)

Còn bài haiku này lại phảng phất một ý tưởng nào đó của Basho: *Chết đến nơi rồi mà ve chẳng biết ca hoài không thôi*. Tuy nhiên đây là một sáng tạo: những giọt sương thành hơi phoi mình trên triền núi, rất đẹp, nhưng nó có biết đời sống rất ngắn ngủi khi mặt trời lên:

*Nắng rọi
Một bầy sương nằm
Thành hơi triền núi.*

(Trần Ngọc Mỹ)

Cái chết được nói đến trong haiku rất nhẹ nhàng, thế giới của những linh hồn ở thế giới bên kia có thể rất vui, rất nhộn nhịp, chứ không bi thảm như chúng ta tưởng:

*Sương xuống nghĩa trang
Lập lòe đom đóm
Phố đêm.*

(Huỳnh Nguyễn Anh Kiệt)

Lạ mà quen, cũ mà mới

Thơ haiku vào Việt Nam đã được mấy chục năm, được người Việt Nam đón nhận vì tìm thấy ở đó một cái gì đó vừa lạ vừa quen. lạ vì thể thơ ngắn, lời ít ý nhiều, lại phảng phất sắc màu Thiên tông, nhưng

cũng rất quen vì thơ lục bát hai câu trong ca dao rất ngắn, cũng như Thiền Phật lại không có gì lạ với người Việt Nam. Vì thế mà thơ haiku được tiếp nhận một cách nồng hậu và lan truyền mau chóng. Tuy nhiên haiku Việt vẫn có một nét riêng nào đó, không thể trộn lẫn được. Đó là cảnh sắc Việt Nam:

*Hoa gạo đỏ
Bên bến sông
Nhớ người lữ khách.*

(Trần Tuyết Nga)

Những hình ảnh này sẽ là sáo nếu xuất hiện trong các thể thơ truyền thống, nhưng nó vẫn có một nét thú vị riêng trong thơ haiku.

Nét riêng nữa trong haiku Việt là tính trữ tình, diễn tình - tức biểu lộ tình cảm. Thơ Việt vốn rất giàu tình cảm, vốn rất giỏi trong việc diễn tình, cho nên ngay cả làm thơ haiku - một thể thơ nổi tiếng về “ẩn tình” thì haiku Việt vẫn thấm đẫm tình cảm:

*Quê hương đồng rạ cháy
Cánh cò lạc
Mẹ về giữa ca dao.*

(Trần Thương Nhiều)

*Ngon gió phương xa
Mang theo lời của lá
Thả vào bao la.*

(Nguyễn Kim Thoa)

Có một số bài thơ nói cho chúng ta những vấn đề của ngày hôm nay nhưng cũng là muôn thuở, với khung cảnh xung quanh ta, và nói bằng những câu thơ đẹp, tú thơ lạ. Đó là chú kiến lạc đường:

Lạc đường
Con kiến nhỏ
Bơ vơ giữa đời.

*Lạc đường
Con kiến nhỏ
Bơ vơ giữa đời.*

(Nguyễn Bích Thủy - Giải nhì)

Chú kiến lạc bầy, lạc đường, bơ vơ. Bài thơ nhỏ về con kiến nhỏ gọi cho ta hình ảnh về những đứa trẻ bị lạc, bị mất cha mẹ, và đánh thức trong ta lòng trắc ẩn về những những khổ đau trong thế giới hôm nay.

Đó là đôi chuồn chuồn kim trên đồng:

*Chuồn chuồn kim
kết đôi trên cánh đồng
lúa trấu bông.*

(Nguyễn Xuân Tuấn - giải Nhì)

Hình ảnh chuồn chuồn khá quen thuộc trong thơ Việt Nam cũng như Nhật Bản, nhưng đôi chuồn chuồn kim kết đôi trên đồng lại khá lạ. Đôi chuồn chuồn kim kết đôi, đang trao nhau niềm vui trên cánh đồng gọi cho ta một cái gì đó mong manh, vì chuồn chuồn kim tiếng Nhật gọi là Kagero, chữ Hán viết là tinh linh; 蜻蛉, cũng chính là phù du 蜉蝣 - sớm nở tối tàn. Nhưng chúng kết đôi trên cánh đồng trấu hạt phải chăng còn là thể hiện niềm tin có tính phồn thực giáo từ ngàn xưa của cư dân trồng lúa nước chúng ta?

Biển Đông cũng đi vào thơ haiku. Biển Đông đang dậy sóng, biển Đông đang bị uy hiếp bởi những toan tính ích kỷ hẹp hòi của con người, có những thế lực muốn độc chiếm biển Đông, cắt chia biển Đông. Nhưng biển Đông phải là vùng nước tự do, để cho tàu bè đi lại, cho những chuyến tàu hòa bình kết nối Đông Nam Á, kết nối

các bên bờ. Để nói việc lớn lao ấy, haiku chọn cho mình một cách nói rất riêng:

*Giữa biển Đông
Con cá nhỏ ngược dòng
Tung tăng không biên giới.*

(Nguyễn Văn Xin - giải Nhì)

Biển Đông là biển của chú cá con. Với cá, biển cả chẳng có ranh giới nào, nó tung tăng khắp các bên bờ, khắp các vùng nước. Dẫu chúng ta không là Trang Tử, chúng ta cũng biết cá vui.

Như chú dế kia cũng vui trong bài haiku của Trần Duy Khương, cũng hát ca trong cơn mưa xuân mát mẻ. Vui hát giữa sinh và tử, giữa cỏ và mưa, giữa vô thường và vĩnh cửu, nó lấy ngôi mộ âm thầm làm sân khấu cho cuộc đời mình. Tú thơ lạ, hình ảnh thơ tái hiện một thế giới lạ, nhưng thực ra đang diễn ra quanh ta mà ta thường không để ý:

*Mộ bên đường
Cơn mưa phùn ướt
Sân khấu dế non.*

(Trần Duy Khương - giải Nhất)

Cuộc thi haiku Việt - Nhật 2015 đã khép lại. Chắc chắn cũng sẽ có ý kiến này khác trong việc xếp hạng thấp cao. Thơ ca yêu thích thì được, chứ thật khó mà xếp hạng. Chung Vinh ngày xưa chẳng đã vi phạm vào điều tối kỵ ấy trong *Thi phẩm* là gì! Thơ vốn là chơi, nhưng là một thú chơi công phu, cầu kỳ, không phải ai cũng chơi được. Từ những bài thơ haiku nhỏ bé, chúng ta muốn truyền đi một thông điệp về tình yêu, tình bạn, về cái đáng nâng niu của thế giới chúng ta đang sống - một thế giới rất đẹp và cũng rất mong manh ■

An Chi

Chuyện tên của loài khỉ

Ngoài danh từ “khỉ”, phương ngữ Nam bộ còn có hai danh từ khác nữa dùng để chỉ loài động vật này là “khọn” và “mai”.

Khỉ và mai

Từ thuở nhỏ, nghĩa là cách đây chừng 70 năm, tại đất Gia Định, cá nhân An Chi đã có nghe dùng từ “mai” để chỉ loài khỉ. Nhưng để cho thuyết phục hơn, xin trích lời của nhà phê bình văn học Đặng Tiến: “Miệt Bạc Liêu, Cà Mau có câu hát, về sau phổ biến khắp miền Nam, rồi lan truyền khắp nước:

*Tháng ba com gói ra Hòn,
Muốn ăn trứng nhận phải lòn
Hang Mai.*

Nhiều người không hiểu chính xác, cho rằng Hang Mai có nhiều hoa mai thơm mộng, hay nhiều rắn hổ mai tàn độc. Thật ra, “mai” tiếng địa phương có nghĩa là “khỉ”. Hang Mai tức là “hang của loài khỉ”. Phi Vân đã giải thích như vậy, ngay trang mở đầu cuốn phóng sự *Đông Quê*, giải thưởng Hội Khuyến học Cần Thơ năm 1943. Và ông ấy miêu tả căn cơ: ‘Kinh Hang Mai ở làng Khánh Lâm, Cà Mau, bắt đầu từ kinh Biện Nhi trở ra Tiểu Dừa. (...). Ở hai bên bờ người ta có thể gặp những con trúc, rái, kỳ đà, chồn, ong mật và vô số cá’. Dĩ nhiên là nhiều khỉ. *Từ điển phương ngữ Nam Bộ* của Nguyễn Văn Ái, 1994, cũng có ghi chữ mai nghĩa là khỉ”. (*Chim Việt càn Nam, Chuyện Khỉ năm Thân*, Orléans, Xuân Giáp Thân 2004).

Nhà thiên học Lý Việt Dũng, người gốc Bạc Liêu, cũng khẳng

định với chúng tôi rằng tại quê ông, hầu như người ta không dùng từ “khỉ”, mà chỉ nói “mai” để gọi loài động vật này.

Khỉ và khọn

Một cái tên khác nữa dùng để gọi loài khỉ tại Nam bộ là “khọn”, như có thể thấy trong *Đại Nam quốc âm tự vị* của Huỳnh-Tĩnh Paulus Của: “Khọn. n. Khỉ; Con khọn. id; Làm tuồng mặt con khọn; Làm mặt khỉ, tiếng máng đũa hay làm mặt vúc vác, nhăn nhú khó coi; Làm con khọn. id; Làm chẳng nên sự gì (tiếng máng)”.

Dictionnaire annamite-français của J.F.M. Génibrel cũng ghi: “KHỌN. Con khọn, Singe, m. Làm như khọn, Imiter les gestes. Singer, a”.

Đáng tiếc là trong phương ngữ Nam bộ hiện nay, “khọn” đã trở thành một từ cổ. Có lẽ cũng vì thế nên nó không được ghi nhận trong *Từ điển phương ngữ Nam Bộ* (1994) do Nguyễn Văn Ái chủ biên và *Từ điển từ ngữ Nam Bộ* (2009) của TS Huỳnh Công Tín. Nó chỉ được ghi nhận một cách “vớt vát” trong *Việt Nam tự điển* (1970) của Lê Văn Đức, cũng có thể xem là một quyển từ điển lấy phương ngữ Nam bộ làm nền tảng. Nhưng “khọn” sẽ không “chết mất xác” vì nó đã gắn chặt với “khỉ” trong từ tổ đẳng lập “khỉ khọn” dùng để chỉ tính nghịch ngợm của thiếu nhi, thiếu niên, mà cả từ điển Nguyễn Văn Ái lẫn từ điển Huỳnh Công Tín đều có ghi nhận.

Thế là tiếng Nam bộ có hai từ riêng là “khọn” và “mai”, dùng để chỉ khỉ mà nói chung người miền Bắc không biết đến. Rồi miền Bắc cũng có hai từ riêng dùng để chỉ loài động vật này là “tườu” và “bú dù”, thường là tiếng dùng để chửi máng, mà nói chung, nhiều người miền Nam cũng ít có cơ hội được biết đến.

Nhưng cũng là từ “khỉ” chung cho tiếng Việt toàn dân mà người miền Nam lại khai thác khía cạnh hay làm trò của khỉ và lấy tên nó làm ẩn dụ để chỉ trẻ con nghịch ngợm; chẳng những xài “đơn” với “khỉ” mà còn xài “kép” với từ tổ “khỉ khọn”, như đã nói ở trên. Cái nhìn này của người miền Nam lại giống với nhãn quan của người Quảng Đông khi họ dùng ba tiếng “mạ lấu chính” [馬騮精], đọc theo âm Hán Việt là “mã lưu tinh”, để chỉ những đứa trẻ tinh nghịch. Trong tiếng Quảng Đông thì “mạ lấu” [馬騮] (mã lưu) là khỉ; người Quảng Đông không dùng hai tiếng “hầu tử” [猴子] như trong tiếng Bắc Kinh (mà nếu ghi âm theo kiểu pinyin thì sẽ là “hóu.zi”). Còn điểm chung của cả hai miền Nam Bắc nước ta là dùng từ “khỉ” để diễn tả cái ý “không ra gì” (nhưng miền Nam thì có nhiều cách ghép đôi hơn như “khỉ cùi”, “khỉ khô”, “khỉ mốc”). Bình dân và thông dụng nhất cho cả hai miền có lẽ là quán ngữ “cái con khỉ” đi liền theo sau từ/ngữ chỉ khái niệm mà người nói muốn phủ nhận hoặc phản đối, chẳng hạn “Cười, cười cái con khỉ!”, “Đẹp, đẹp cái con khỉ!”...

Nguồn gốc từ “khí”

Liên quan đến tên gọi của loài linh trưởng này, chúng tôi đã lần theo chữ nghĩa để đi tìm nguồn gốc của chính từ “khí” thì thấy đây quả là một vấn đề hóc búa. Đặng Tiến, trong bài đã dẫn, khá dè dặt khi viết: “Không biết vì lý do gì, và từ thời nào, trong tiếng Hán Việt, người ta phát âm chệch từ khí thành khởi (cũng như quý thành quới): ngày nay ta nói khởi nghĩa, khởi hành, nhưng các từ điển xưa ghi là khí hành, khí nghĩa. Trong khi đó, trong tiếng thuần Việt, thành ngữ dân gian vẫn nói: khí khô, khí mốc, khí ho cò gáy, rung cây nhát khí (...). Không rõ từ khí phát âm chệch thành khởi có liên quan gì đến tên loài động vật không”.

Đặng Tiến là nhà phê bình văn học. Ông không làm từ nguyên nhưng khi nói về chuyện có liên quan đến từ nguyên thì ông tỏ ra cẩn trọng. Ngược lại, trong bài *Năm Thân nói chuyện khí* của Nguyễn Phú Thứ (Lyon - France) trên mạng ERCT, tác giả khẳng định: “Năm Thân tức Khí cũng là Khởi, cho nên trong bìa dân thiên hạ cũng thường nhắc nhở luôn trong sinh hoạt xã hội hằng ngày”.

Nguyễn Phú Thứ đã khẳng định như trên nhưng ở đây thì “khí” dứt khoát không thể là “khởi” được. “Khí”, tên của một loài động vật, là một yếu tố phi Hán Việt còn “khí” trong “khí hành”, “khí nghĩa” - mà Đặng Tiến đã nêu - là một yếu tố Hán Việt. Chỉ có trong phạm vi Hán Việt ta mới thấy có một số yếu tố vốn thuộc vần -I đã chuyển sang vần -OI, như: “hy” [穉] là hiếm, vốn thuộc vận (vtv) “vi” [微], mới

chuyển thành (mct) “hoi”, dùng để chỉ mức độ không cao của một trạng thái, một tính chất... (hoi mệt, hơi dày, hơi ngọt...); “ly” [離] là rời, lia... vtv “chi” [支], mct “loi” trong “buông loi”, “loi tay”, “mời loi”...; “nghị” [議] là bàn luận, vtv “chí” [實], mct “ngợi” trong “ca ngợi”, “ngợi khen”, “nghĩ ngợi”...; “phì” [披] là mở ra, ban ra... vtv “chi” [支], mct “phơi” trong “phơi phồng”, “phơi thóc”...

“Quý” > “quới”, “khí” > “khởi” cũng là cùng cái lý đó. Và đó chính là cơ sở ngữ âm mà người ta đã căn cứ vào để chuyển hai chữ hứy kiêng âm sau đây từ vần -I sang vần -OI: “Lý” [利] hứy của Lê Thái Tổ đã đọc thành (đđt) “Lợi”; “Thì” [時] hứy của Tự Đức đđt “Thời”.

Nhưng trên đây chỉ là chuyện “nội bộ” của phạm vi Hán Việt chứ ngoài phạm vi này thì không có chuyện chuyển -I thành -OI. Mà trong thực tế thì trên cả nước Việt Nam, “[con] khí” cũng chẳng bao giờ bị người Việt gọi là “[con] khởi” cả. Chính vì vậy,

nói rằng “Khí cũng là Khởi” trong trường hợp này là hoàn toàn vô căn cứ. Trong quá trình đi tìm từ nguyên của các từ Việt gốc Hán, chúng tôi có ghi nhận một ứng viên cho nguyên từ (etymon) của “khí”. Đó là chữ/từ “quý” [魁] trong tiếng Hán mà *Hán ngữ đại tự điển* (Thành Đô, 1993) đã cho nghĩa là “viên loại” [猿类], nghĩa là “loài vượn”. Đây là một hình thanh tự mà nghĩa phù là “khuyển” [兪] còn thanh phù là “nguy” [危]. Về phụ âm đầu thì Q[w] của “quý”, NG[w] của “nguy” và KH của “khí” đều là những âm cuối lưỡi cho nên mối tương quan về từ nguyên của chúng - nếu có - thì cũng là chuyện bình thường. Chúng tôi chỉ dè dặt một điều là Q của “quý” và NG của “nguy” thì có [w], nghĩa là có yếu tố “tròn môi” còn KH của “khí” thì không. Vì sự dè dặt này mà chúng tôi chưa “duyet” chữ/từ “quý” [魁] làm nguyên từ của “khí” trong những trang ghi chép của mình. Làm từ nguyên thì không thể tào lao theo kiểu “thổ mộ là độc mã” ■

Sách Ngôi sao hộ mệnh của PGS.TS Nguyễn Tấn Phát. Ảnh: H.V

Ngôi sao hộ mệnh: *Trải nghiệm và ước mơ*

Hỷ Vận

Có lẽ những câu chuyện thời chiến ở vùng sông nước Nam bộ nói riêng và mọi vùng trời thiêng liêng khác của Tổ quốc đã được tái hiện chân thật qua nhiều thể loại: truyện ngắn, thơ, bút ký... nhưng theo kiểu tiểu thuyết tự truyện thì không nhiều.

Được nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam ấn hành vào tháng 8/2014, quyển tiểu thuyết tự truyện Ngôi sao hộ mệnh của PGS.TS Nguyễn Tấn Phát mang lại nhiều chiêm nghiệm đời thường thấm thía. Quyển sách cũng để lại dấu ấn trong lòng bạn đọc về chân dung tinh thần của tác giả Nguyễn Tấn Phát - người "cũng biết được sự đam mê vui sướng đến quên ăn, quên ngủ mỗi khi ngòi bút bắt được mạch văn, mạch cảm xúc... để có được một trang sách cho đời".

Cuốn tự truyện chia thành nhiều phần nối tiếp nhau theo từng chủ đề và tuần tự phát triển cùng quá trình trưởng thành của tác giả.

Tác giả đã kể về những gia đình, thân phận khác nhau từng trải qua khói lửa, đạn bom và hy sinh, mất mát. Đó cũng là những câu chuyện có thật về cha mình là ông Nguyễn Tấn Thành, chú Bảy

Lương, ông Sáu Rép... Nhiều câu chuyện còn ẩn lấp trong chiến tranh đã được sáng tỏ qua lời kể của tác giả, làm nên yếu tố bất ngờ và thú vị cho quyển sách.

Tác giả kể về cuộc đời mình với những trải nghiệm phi thường. Một người trai trẻ dám đánh đổi tình yêu quê hương đất nước, khát vọng hòa bình bằng 21 năm ròng rã xa gia đình, bạn bè, làng xóm thân thương. Như một ẩn ý gửi vào nhan đề của sách, tác giả trải lòng mình: "Ngôi sao hộ mệnh của đời tôi không ít lần chiếu vào tôi những rủi ro, trắc trở nhưng ngôi sao ấy cũng mang lại cho đời tôi những may mắn, bất ngờ".

Ngoài ra, những mẫu chuyện về thời ấu thơ hồn nhiên, nghịch ngợm, những trò chơi tinh quái của tuổi học trò; cảnh sông nước Nam bộ, cảnh chùa Hương, cảnh đêm trăng trên sông Đáy... được tác giả điểm qua, đan xen vào và làm cho mọi thứ có hương, có vị, có hồn. Nhờ đó, quyển sách chứa đựng nhiều chi tiết sống động và chân thật.

Cuối sách, tác giả đưa ra suy ngẫm riêng tư mình triết: "Giờ đây ngoài những việc tôi cần mẫn thực hiện như con kiến quanh miệng tổ khi cơ quan hay gia đình cần giúp, tôi còn được tự do như đám mây phóng khoáng, có thể đến bất kỳ nơi nào mình thích... Tôi cảm thấy lòng tràn ngập niềm vui được làm một thường dân như hàng triệu con người bình dị tôi gặp ngoài đường phố, trong công sở, ở xóm làng hằng ngày".

Đọc cuốn sách, PGS.TSKH Bùi Mạnh Nhị - một học trò, đồng nghiệp của tác giả - bày tỏ: "Ngôi sao hộ mệnh, mê tín chăng? Chắc chắn là không. Là tâm linh? Quan trọng hơn là điều này có đủ cơ sở để chúng ta tin, ngôi sao hộ mệnh chính là ước mơ, nghị lực, sự rèn luyện vượt lên trên thử thách, vượt lên trên hoàn cảnh rất bất ngờ, oái ăm, nghiệt ngã của mỗi con người. Trong cuộc đời. Trong cõi đời..."

Cuốn tự truyện này là một sự "lạ hóa" về chủ đề, văn phong và tâm thế của tác giả Nguyễn Tấn Phát so với những cuốn sách mà ông đã viết trước đó như *Sáng tác truyền miệng dân gian Việt Nam* (1983), *Giáo dục Cách mạng miền Nam 1954-1975* (2000), *Trường học sinh miền Nam trên đất Bắc* (2000)... ■

Với tập tính sinh học đặc thù của mình, hình ảnh con khỉ thể hiện sự nghịch ngợm, láu lỉnh, nhanh nhẹn nhưng cũng có khi là sự phá phách, hiếu động, bất tuân kỷ luật trong suy nghĩ nhiều người.

Một biểu tượng có tính nước đôi

Biểu tượng về cơ bản mang các đặc trưng *tính cô đọng* (trầm tích nhận thức chung mang tính vô thức tập thể), *tính tổng hợp* (chỉnh thể tích hợp có hệ thống các ý nghĩa căn bản khác nhau), *tính đa nghĩa* (ý nghĩa biểu tượng cần được diễn giải trong một bối cảnh nhất định), *tính xã hội* (phản ánh nhịp sống xã hội) và *tính dân tộc* (tích hợp và phản ánh trí tuệ và triết lý sống của từng dân tộc).

Trong văn hóa Việt Nam, khỉ

Khỉ, Vượn

V À V Ẫ N H Ó A V I Ê T

Minh Khang

Loài khỉ (mở rộng ra là vượn, đười ươi, tinh tinh, vọc...) có đặc tính gần với loài người, thuộc loài thú có vú, sinh con, thường sống ở trong rừng, ưa nhảy nhót, đu chèo trên cây, sống bầy đàn, có bộ óc thông minh hơn nhiều loài thú khác và có tập tính bất chước loài người. Thuyết tiến hóa phổ biến cho tổ

Trong tâm thức người Việt Nam, khỉ (vượn) vừa là một loài sinh vật vừa là một dạng biểu tượng đa dạng, đa nghĩa, hiện diện trong hầu hết loại hình sinh hoạt tinh thần và nghệ thuật, làm nên tính đặc sắc và thống nhất của nền văn hóa dân tộc.

tiên xa xưa nhất của nhân loại là loài vượn phương Nam sinh sống ở miền đông châu Phi, qua hàng triệu năm tiến hóa, loài người thoát thai từ chúng, do vậy loài người vẫn giữ lại nhiều đặc tính sinh học gần gũi với loài thú này.

(vượn) không phải là linh vật phổ biến như rồng, hổ, rùa, ngựa, cũng không quá gần gũi đời thường như chó, gà, trâu, lợn; khỉ (vượn) là một dạng biểu tượng của *tính nước đôi* - vừa thanh cao, quý phái, là phẩm chất của người

Chi	Tý	Sửu	Dần	Mão	Thìn	Ty	Ngọ	Mùi	Thân	Dậu	Tuất	Hợi
Vật biểu	Chuột	Trâu	Cọp	Mèo	Rồng	Rắn	Ngựa	Dê	Khỉ	Gà	Chó	Heo
Âm Việt cổ	Tử/ Chút	tlu	Kap/ Kính Kênh	Mẹo	Thần Tlan	Rít/ Rắn rít			Khon Khôn			Gỏi/ Koi/ Cúi

quân tử, của trí thông minh, nét huyền bí và sự chở che; vừa là đại diện của tính cách nông nhênh hoang dã, của sự hiểu động thái quá, thậm chí là cái xấu. Nói chung, người Việt Nam coi khỉ (vượn) là hình tượng vừa gần vừa xa, vừa đáng yêu vừa đáng ghét.

Không biết tự lúc nào người Việt Nam coi loài vật đại diện của chi thứ 9 (Thân) trong Thập nhị địa chi là khỉ. Tác giả Nguyễn Cung Thông (2010) khi phân tích ngôn ngữ học đã tìm thấy mối liên hệ trực tiếp của *thân* với

Chào năm Bính Thân.
Ảnh: www.phattuvietnam.net

Tem khỉ xuân Bính Thân 2016.
Ảnh: Sở TT&TT Bắc Ninh 2015)

khỉ, của *thìn* với *rồng*, của *sửu* với *trâu*, của *ngọ* với *ngựa* và của *mão* với *mèo*. Theo đó, khỉ trong tiếng Việt cổ là *khon* hay *khôn*, gần âm với *Thân*.

Trong triết lý Phật giáo

Con khỉ đi vào triết lý Phật giáo của người Việt với bộ *Tam không* hết sức sâu sắc: 3 con khỉ con che tai, con che mắt và con che miệng, biểu thị không nghe không thấy và không nói những điều xấu. Thiền học có câu *Tâm viên ý mã*, theo đó người ngộ được chân lý phải là người phải biết kiểm soát cái tâm vọng động, tức chế ngự được “con khỉ chạy lăng xăng”. Người tâm không yên, cứ chằng chịt, bẽ bộn với những suy nghĩ, tính toán là người có *tâm viên*. Người tâm bất tịnh, mưu cũng lắm mà ý cũng nhiều, khó lòng giữ yên được chính trực, hay xiêu vẹo, lúc thì chỗ này, lúc thì chỗ khác, bởi vậy mới gọi là *ý mã*. Trong thuật dùng người của người xưa có câu “giữ xét tâm viên, quan sát thực tướng” với mong muốn lựa chọn đúng người tài đức. Nhiều dân tộc khác ở phương Đông cũng am tường triết lý tam không. Người Nhật cho chạm khắc bộ khỉ tam không trên tường chùa, còn lãnh tụ Mahatma Gandhi (1869-1948) của dân tộc Ấn Độ sinh thời lúc nào cũng mang theo bên mình bộ ba này.

Tượng khỉ trong bộ tượng Tam không bằng đá thời Lý, thế kỷ XI-XIII. Ảnh: V.V. Tuấn

Bộ Tam không ở đền thờ Toshogu - Nhật Bản.
Ảnh: thnlscantho-3.page.tl

Đầu thế kỷ XX từng có thuyết cho rằng Tôn Ngộ Không trong tác phẩm Tây Du Ký của Trung Hoa thoát thai từ linh vật Hanuman trong văn hóa Ấn Độ song đã bản địa hóa thành biểu tượng hội tụ sức mạnh của tầng lớp lao động muốn vượt lên trên số phận, muốn chiến thắng và chế ngự hết thảy các thử thách của cuộc sống xã hội. Hình ảnh Tôn Ngộ Không thi thoảng xuất hiện trong văn hóa Việt Nam dưới dạng phối thờ trong một số đền, miếu dân gian người Việt và người Hoa hay trong nghệ thuật

diễn xướng dân gian.

Trong văn chương bác học

So với khi, vượn (viên) đi vào văn hóa bác học Việt Nam truyền thống với ý nghĩa xã hội tượng trưng cho tầng lớp nho sĩ. Trong văn hóa và văn học cổ điển vốn chịu ảnh hưởng sâu nặng của triết lý Nho giáo và Đạo giáo, vượn vừa để chỉ sự thanh cao của đấng quân tử vừa gần gũi giản dị của chốn ẩn dật sơn khê. Vượn cùng với hạc, là hai biểu trưng của người quân tử, hợp thành câu thành ngữ *Viên hạc trùng sa*; hễ người có đức quân tử thì làm bạn với viên (vượn) với hạc nơi chốn lâm tuyền thanh vắng; còn kẻ tiểu nhân chỉ đáng mặt côn trùng và cát bụi ven đường. Nói cách khác, vượn là biểu tượng của sự thanh bần của những ẩn sĩ, nho sĩ chốn sơn khê, những người mưu cầu “cư trần lạc đạo”.

Với ý nghĩa cổ điển này, Nguyễn Trãi (1380-1442) vẫn thường nhắc tới viên, hạc khi quyết tâm cách ly với các giềng mối xã hội vào cuối đời:

*Thề cùng viên hạc trong hai áy
Thấy có ai han(hỏi) chớ đái
đàng*

Hay khi thể hiện tâm trạng

vui thú điền viên tại quê nhà, ông viết:

*... Cửa song dãi xâm hơi nắng,
Tiếng vượn kêu vang cách non.*

... Rùa nằm hạc lẩn nên bày bạn,

Ủ ấp cùng ta làm cái con

(*Bài Dấu người đi*)

Thời cuối thời Trần đầu thời Lê, trong quyển *Thiền Tông Bản Hạnh* (tập thơ Nôm) cũng có nhiều câu nói về vượn hạc, chẳng hạn:

*Chẳng những vượn hạc thốt
thề*

Lại phải cỏ hoa thuở thỏa...

*... Chim óc(gọi) bạn, cần hoa
nâng cúng*

*Vượn bông con, cời cửa nghe
kinh*

Thời Mạc, “Thảo mao dật sĩ” Nguyễn Hăng cũng lảng lảng trước cảnh đẹp yên ảng quê nhà: “Dấu ngựa xe chẳng đến, cỏ bén hơi xuân/ Bạn viên hạc quen thu, hoa cười đón khách” (*Tịch Cư Ninh Thế phú*).

Đến gần giữa thế kỷ XX, vào những năm tháng ác liệt của cuộc kháng chiến chống Pháp, nhà thơ Đinh Hùng cũng chợt chạnh lòng giữa núi rừng Việt Bắc hoang dã:

*Ta mê tiếng vượn sầu muôn
kiếp,*

*Chim núi cầm canh, hoẵng gọi
bầy...*

*... Rồi những đêm sâu, bỗng
hiện về*

*Vượn lâm tuyền khóc rợn trăng
khuya* (trích từ *Lâm Tuyền Viên
Mộng*, www.thivien.net)

Có lẽ cũng vì ý nghĩa thanh cao trong văn hóa cổ điển, bộ võ *hầu quyền* trong võ thuật lấy múa làm chủ mà chuyển hướng thành các phương pháp chiến đấu bằng tay không với nguyên lý âm dương tương tế, dĩ nhu thắng cương rất được môn sinh ưa chuộng. Trong *Tam thập lục kế* có thuật *Đả thảo kinh xà*, được diễn giải trong tiếng Việt là “Bức dây động rừng” và “Rung cây nhát khỉ”. Gần ý nghĩa ấy còn có câu “Giết gà dọa khỉ” (Sát kê hạ hầu).

Như một thể hiện điển hình của truyện thơ Nôm mang âm hưởng Đạo giáo, mô típ tiên nữ hóa thân thành vượn và vượn hóa thân thành mỹ nữ vốn khá phổ biến trong các giai thoại tình yêu vượt lễ giáo phong kiến Việt Nam và Đông Á. Suy cho cùng, trong Đạo giáo, hình ảnh vượn (khỉ) để chỉ sự thanh cao, thư thái

Bích họa Tây Du Ký trong các công trình kiến trúc người Hoa ở Nam bộ. Ảnh: tinhhoa.net

và lòng chung thủy. *Bạch Viên Tôn Các* còn gọi là *Lâm Tuyền Kỳ Ngô* (thế kỷ XVII, lấy tích từ Trung Hoa), kể chuyện một tiên nữ giáng trần dưới hình dạng một con vượn trắng (nàng Bạch Viên) kết duyên với Tôn Các nơi hạ giới, sinh được hai con. Bạch Viên phải trở về thiên đình, vì nhớ chồng và hai con nên nàng xin trở lại trần gian thông qua vay mượn tình mẫu tử, trong đó có câu: “Con vượn thương con lên non hái trái/Anh thương nàng phận gái mồ côi”.

Cũng với mô típ mẫu tử, sách *Tiếng Việt lớp 3* (tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam 2014) có câu chuyện một người thợ săn bắn tên trúng vào một con vượn mẹ đang bồng con, máu chảy rỉ ra loang khắp ngực khiến nó đau đớn. Vượn mẹ nhẹ nhàng đặt con xuống, vợ vội nắm bù nhùi gói lên đầu con, rồi nó hái cái lá to, vắt sữa vào và đặt lên miệng con. Sau đó, vượn mẹ nghiêng răng, giật phất mũi tên ra, hét lên một tiếng thật to rồi ngã xuống. Tình mẫu tử thiêng liêng ấy của đôi vượn đã thực sự cảm hóa người thợ săn, kể từ đó anh ta bỏ hẳn nghề săn thú của mình.

Trong tâm thức dân gian

Dân gian lại có một hình ảnh con khỉ khác. Không giống với ý nghĩa biểu tượng *thanh bản* cổ điển hay huyền bí vạn năng trong văn hóa bác học, hình ảnh con khỉ (vượn) trong tâm thức dân gian Việt Nam lại mang ý nghĩa “bản” hơn là “thanh”.

Nói về tính hoang dã của cuộc sống loài khỉ, dân gian Việt Nam thơ rằng: “Trời sinh con khỉ ở lùm/ Chuyền qua chuyền lại rút um xuống sông”. Nhà thơ

Tranh đắp thế thượng và thế hạ. Ảnh: Internet

Thành Nam là Tú Xương (1870-1907) mượn khỉ để than vãn, gào thét về cái sự đời: “Cử nhân: cậu ấm Kỳ/ Tú tài: con đô Mỹ/ Thi thế mà cũng thi/ Ới khỉ ơi là khỉ!”.

Sự “vô tích sự” thậm chí là “có hại” của loài khỉ còn được thể hiện qua câu tục ngữ: “Nuôi ong tay áo, nuôi khỉ dòm nhà”. Một đứa bé tinh nghịch sẽ bị coi là “đồ khỉ khọt”; mỗi khi gặp việc chẳng lành, người ta chép miệng “khỉ thật!”; khi không được như mình muốn, lại bảo: “khỉ khò!”; khi buồn bực, mồm văng: “cái con khỉ!”; khi bị gạt thì liếng thoảng: “trò khỉ!”. Nói chung, loài khỉ vô tội hay bị người đời bị vay mượn để “xả” hết muộn và cái cảm xúc ái ố của nhân tâm.

Trong văn hóa Nam bộ

Văn hóa Nam bộ là kế thừa văn hóa Việt Nam truyền thống nhưng lại biến đổi theo điều kiện tự nhiên và lịch sử - xã hội địa phương; theo đó, đây là xứ sở “Nho mà không Nho, không Nho mà là Nho”. Người Việt đã sải bước qua những miền sơn địa xứ Quảng, rồi xứ Nẫu ở Trung bộ để vào đất Đồng Nai, rồi theo con chiều con nước về tận cuối trời Tổ quốc. Mỗi bước chân đi

qua là một phần hành trang truyền thống đã để lại, để rồi hình ảnh cổ điển của con khỉ (vượn) phai nhạt dần, đến lúc nó quay trở lại hiện diện ở loài thú hoang dã nơi bạt ngàn U Minh xa xôi, nơi chỉ có “khỉ ho cò gáy”. Một cô gái lấy chồng về miệt thú U Minh ngậm ngùi: “Đôi đôi theo anh về nơi Bến Thành xem nam thanh nữ tú/ Ở chi xứ này vượn hú chim kêu”; hay một cô gái đến độ sớm mai lấy chồng đã mong mỏi với mẹ: “Má ơi, đừng gả con xa/ Chim kêu vượn hú biết nhà má đâu”. Nét hoang dã ấy của miền sông nước miệt vườn càng sinh động hơn với hình ảnh chiếc cầu khỉ lắc lư khoan nhặt theo chiều bước chân người qua.

Hình ảnh con khỉ trong văn hóa Nam bộ còn đôi khi được lột tả qua tư thế của “kẻ hạ cấp”. Bức tranh đắp tượng bức bình phong trước mộ Tả quân Lê Văn Duyệt trong quần thể Lăng Ông (quận Bình Thạnh) là một thí dụ điển hình. Bức họa tả cảnh một con chim ưng (thế thượng) đang đậu trên một cành cây, đầu ngoảnh nhìn xuống một con vượn đang co ro dưới mặt đất (thế hạ). Theo dân gian, đây là một hình ảnh kết tinh từ những giai thoại lịch sử ca ngợi công đức và tài năng ứng xử

quốc tế của Tả quân Lê Văn Duyệt thời ông làm Tổng trấn thành Gia Định (quản lý cả khu vực Nam bộ) thời đầu thế kỷ XIX. Tương truyền, thời ấy một vương quốc lân bang hay cử sứ đoàn hồng hách sang Gia Định ra mặt uy hiếp dân thành, đức Tả quân đã dùng tài và trí của mình không những ứng xử rất khôn khéo mà còn thị uy, răn đe sứ giả, khiến họ phải khiếp sợ, co ro như chú vượn dưới chân tường.

Trong văn hóa Nam bộ, tính phong phú của hình tượng khỉ (vượn) còn được bổ sung qua văn hóa Khmer, trong đó vua khỉ Hanuman với vũ khí là quả chùy đã đứng cảm hợp sức với hoàng

Mặt nạ Hanuman trong sân khấu Rô-băm (hiện vật trong Phòng trưng bày văn hóa Khmer Đại học Trà Vinh, 2015)

tử Rama chiến đấu với vua quỷ Ravana để cứu nàng Sita và bảo vệ chính nghĩa. Trên sân khấu Rô-băm Nam bộ, hình ảnh vua khỉ Hanuman trên đường đi đánh trận với vua quỷ đã bị nàng Công chúa Thủy Tề chặn đứng, hai nhân vật đã thách đấu với nhau, và qua đối thoại vua khỉ Hanuman đã cảm hóa được nàng công chúa đại dương bằng lòng hào hiệp và chính nghĩa, cả hai cùng sát cánh bên hoàng tử Rama để chiến đấu kẻ thù. Hiện tại, tranh tượng vua khỉ Hanuman được khắc vẽ khá sinh động tại nhiều công trình kiến trúc văn hóa Khmer Nam bộ như là một hiện thực hùng hồn về biểu tượng khỉ trong văn hóa Nam bộ. Nói cách khác, vùng đất chín rồng địa linh nhân kiệt là nơi giao thoa của nhiều dòng văn hóa, cũng là nơi ý nghĩa biểu trưng của loài khỉ (vượn) thể hiện phong phú nhất.

Trong số các địa danh có nguồn gốc Khmer gắn với loài khỉ ở Nam bộ phải kể đến Tri Tôn (tỉnh An Giang). Nguyên bản là Xvayton (nghĩa là Khỉ nú), đơn giản hóa thành Xà-Tón, đi vào tiếng Việt là Tri Tôn.

Vua khỉ Hanuman trong văn hóa Ấn Độ.
Ảnh: www.chakranews.com

Tương truyền vùng bảy núi này lắm khỉ nhiều vượn, mỗi lần dân làng đi ngang qua đều bị khỉ nú áo, do vậy dân gian định danh xứ này là xứ Khỉ nú (Xvayton). Hiện tại, ở thị trấn Tri Tôn có một ngôi chùa giữ lại tên khỉ nú này - chùa Xà-Tón.

Là một loài vật vừa gần vừa xa trong tâm thức dân gian, khỉ và vượn dường như đi vào văn hóa Việt Nam bằng hai con đường khác nhau: khỉ gắn với Phật giáo và Bà La Môn giáo, trong khi vượn kết duyên với Nho giáo và Đạo giáo. Dù là sinh vật tự nhiên, linh vật huyền bí hay vật biểu trưng phẩm chất người quân tử, loài khỉ (vượn) hiện diện sinh động trong đời sống người Việt Nam, đóng góp ý nghĩa sâu sắc vào tính đa dạng nhưng thống nhất của văn hóa dân tộc ■

10 thành tựu khoa học...

(Tiếp theo trang 34)

Que kem đã là sản phẩm diệu kỳ của khoa học với sự tồn tại của cả ba thể vật chất rắn, lỏng và khí trong cùng một sản phẩm. Một vấn đề gây khó chịu là kem thường tan quá nhanh, nhất là khi trời nóng.

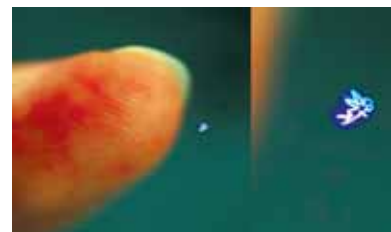
Để giải quyết vấn đề này, nhà khoa học Cait MacPhee cùng các cộng sự của Đại học Edinburgh

đã tìm ra được giải pháp: loại protein có tên BslA có thể trộn cùng với các thành phần làm kem để tạo thành "màng sinh học" che phủ giúp kem lâu tan chảy hơn.

10. Chạm được ảnh ba chiều

Các nhà nghiên cứu Nhật Bản đã tạo ra được ảnh không gian ba chiều có thể chạm được (gọi tắt là hologram). Trước đó, công nghệ làm những hình ảnh này gây bóng da khi tiếp xúc.

Sản phẩm với tên gọi Fairy

Ảnh ba chiều đã có thể chạm được.
Ảnh: Đại học Tsukuba

Lights (tạm dịch: Ánh sáng thần tiên) này có thể sẽ là khởi đầu cho thời kỳ mà con người có thể trực tiếp tương tác với ảnh hologram ■

Mùng một Tết

Hỷ Vận

Sáng mùng một Tết năm nào tôi cũng dậy sớm, mở toang hết cửa sổ như để ôm tất cả hương vị của ngày đầu năm. Nhanh nhất có thể, tôi cùng cả nhà đi tảo mộ. Nắng ở phía đông vừa ló những tia yếu ớt vàng nhạt từ từ phủ đầy bãi đất hoang cỏ mọc xanh mướt. Ngay dưới chân đồi là những ngôi mộ hun hút khói, hương nhang thoảng trong gió phảng phất những sắc thái tâm linh.

Tảo mộ như đã trở thành thói quen, có thể nói là phong tục không thể thiếu của người Việt. Chợt nhớ đến hai câu thơ sau trong Truyện Kiều của Nguyễn Du:

*Thanh minh trong tiết tháng ba
Lễ là tảo mộ, hội là đạp thanh*

Nhiều người đi tảo mộ mang theo xèng, cuốc để đẩy cỏ dại, bẻ bỏ những cành cây mọc um tùm, đắp đất sao cho xung quanh mộ của tổ tiên, người thân mình được sạch sẽ, tinh tươm. Đi tảo mộ người ta nghiêm túc, vẻ mặt ai cũng trầm lặng, phần vì nhớ người quá cố, phần vì muốn tĩnh lòng lắng nghe trong tâm thức mình những đổi thay trong cuộc sống, những ngổn ngang đã đi qua của năm cũ. Họ chuyên nhau những bó nhang rồi bật lửa, trịnh trọng, thành kính thắp lên mộ người thân. Thường trong lúc thắp nhang, người lớn vái lạy kèm theo những lời khấn cầu thầm thì chẳng lọt một chút âm thanh nào cho người khác biết được mình đang nói những gì. Trẻ con cũng hay được người lớn dẫn đi tảo mộ, chính là để chúng hiểu dần lễ nghi truyền thống và biết đến mồ mả của ông bà, tổ tiên. Người lớn đưa cho chúng những cây nhang rồi học theo từng cử chỉ của họ để thắp lên mộ và tỏ lòng hiếu thảo. Nhiều người đi tảo mộ cũng thường thắp một nén nhang cho bất kỳ ngôi mộ nào chung quanh. Và tất nhiên, bằng tất cả tấm lòng thành kính của họ.

Riêng hội đạp thanh, có lẽ bây giờ không còn nữa, chẳng qua ai đi trên cỏ, giẫm lên cỏ thì cũng có thể gọi là "đạp thanh". Nhưng vì đơn lẻ nên không thành hội chẵn, vì trước kia những nam thanh nữ tú du xuân trên những thảm cỏ rộng lớn

mới gọi là "hội đạp thanh" chăng? Sáng mừng một, tôi cũng đi tảo mộ, tôi cũng giẫm lên những ngọn cỏ chưa kịp ráo sương đêm và tôi cũng có cảm giác của sự thiêng liêng. Ngày đầu năm thường vẫn để lại cho người ta nhiều ký ức sâu đậm...

Tầm mặt trời vừa nhô ra khỏi đỉnh núi chùng gang tay là đã thấy nắng mênh mông cả một quả đồi rộng lớn, người đi tảo mộ cũng thưa dần. Những ngày đầu năm, tôi để ý thấy trời thường có mưa rào lác rác, một chút lạnh se se làn da, gió vồn vờ làm phát phơ mái tóc rối. Ngày đầu năm, mẹ dặn tôi không được soi gương, chải đầu. Tôi chẳng hiểu được những chi tiết nhỏ mang tính cá nhân này bị cấm kỵ vì có gì nhưng người xưa đã vậy, mẹ sẽ rầy khi tôi không làm theo. Tôi như con mèo ngoan ngoan nghe lời dù nhiều lúc cũng ngờ ngợ cảm lược nửa vời vừa chạm mái tóc là đã thả xuống. Còn nhiều tập tục bị cấm kỵ khác vào ngày đầu năm tôi phải tuân theo như không được quét rác ra khỏi nhà, không được qua nhà hàng xóm, không được xin tiền... Sáng mừng một, tôi nhận được lời đồn ai mang sách vở nhìn theo hướng đông rồi học bài, làm bài thì năm đó học giỏi, càng ngày càng thông minh. Bây giờ không còn làm theo nữa, nhưng những sớm mừng một của nhiều năm về trước tôi còn tin vào điều đó, mang sách vở ra học như một đứa sẽ đạt danh hiệu siêng nhất năm, không thì là khùng nhất năm.

Từ mừng một Tết, chỗ tôi hay có hội vui nhỏ ở ngã ba đường gần một cửa hàng tạp hóa mà những ngày thường tôi vẫn ghé mua đồ. Tại đây người ta chơi bầu cua tôm cá, chơi đánh bài. Nhiều người xúm xịu lại,

đứng vòng tròn vây kín chẳng thấy mặt chủ cái. Bầu cua tôm cá trở thành một trò chơi mang tính cờ bạc phổ biến ở Việt Nam, đặc biệt là dịp Tết Nguyên đán. Được biết, trò chơi này bắt nguồn từ Trung Quốc, qua Việt Nam được biến hóa ít nhiều gồm có 6 linh vật (bầu, cua, tôm, cá, gà, nai). Như nhiều đứa trẻ khác, tôi cũng khoái chơi trò này và thường thì không ít tiền lì xì đổ hết vào đây, bị mẹ rầy tề le.

Sáng mừng một, tôi cũng thường cùng mấy đứa trong xóm đi chùa. Gần nhà tôi không có chùa nhưng vì háo hức cũng kiếm xe đi cho bằng người ta. Đi chùa mong nhất là được đưa tay hái lộc rồi đọc câu đối có trong bao lì xì nhỏ nhắn, xinh xinh. Tôi nghe người lớn nói nên cũng biết được phong tục hái lộc có từ rất nhiều năm về trước và mang ý nghĩa tinh thần sâu sắc đối với người Việt, đặc biệt với những ai theo đạo Phật hoặc có tâm ý hướng Phật. Hái lộc không phải việc gì quá khó khăn, thường chỉ việc đưa tay mở những bao lì xì được treo trên các cành cây như đào, mai, lộc vừng... Hái lộc là để cầu bình an, may mắn, tài lộc. Tôi vì vậy mà đeo bông, những ngày bé chẳng ngại mệt đạp xe cót két lên chùa hái lộc. Đó cũng trở thành những kỷ niệm ngày Tết mà cho dù năm tháng sau có tấp nập bao nhiêu chuyện vẫn sẽ không bao giờ quên được.

Tôi chờ mừng một đến, tôi chờ một mùa về và những ngày vui. Dù năm tháng có lững lờ trôi, tuổi đời có thêm, thêm nữa đến lúc già nua thì Tết vẫn hiển hiện ở trong đầu những buổi sáng mừng một non trẻ, đẹp đẽ nhất ■

Tuổi nào cũng được nhận *lì xì*

Lạc Hà

Những ngày còn nhỏ, tôi hay được ông, bà, cậu, mợ, cô, dì, chú, bác... lì xì. Nhiều khi không dám đi chơi vì sợ ai tới nhà mình, không thấy mình họ lì xì cho anh, cho chị mà mình không có thì sẽ rất tủi thân và tiếc nuối. Hoặc nhiều khi theo bố mẹ đi chơi, tới nhà họ hàng, không nhiều thì ít, mình cũng nhận được lì xì, mừng rơn hơn cả việc mẹ đi chợ về kêu ra cho bánh, cho chè.

Với tôi, không chỉ có bánh chưng, bánh tét, mai, đào, pháo nổ mới làm nên ngày Tết, nhận lì xì đã đi vào tiềm thức như một trong những đặc trưng không thể thiếu của ngày này. Ngay cả bây giờ khi đã lớn tòng ngồng, chắc chắn rằng mình chưa bao giờ ngồi đi cảm giác vui mừng khi được nhận lì xì.

Theo người xưa thì tục lì xì bắt nguồn từ Trung Quốc. Tương truyền đêm giao thừa sẽ có một con yêu quái xuất hiện xoa đầu đứa bé đang ngủ khiến nó giật mình khóc thét lên. Qua hôm sau đứa bé sẽ sốt cao, đau đầu. Có cặp vợ chồng nọ tuổi đã

qua ngũ tuần mới sinh được mụn con trai. Tết năm ấy, hai vợ chồng hết sức lo lắng. May thay có 8 vị tiên đi ngang qua biết được đứa bé này sẽ gặp tai họa nên đã ban 8 đồng tiền để ngày đêm túc trực bảo vệ đứa bé. Khi đứa bé ngủ say, cặp vợ chồng lấy giấy đỏ gói những đồng tiền lại, đặt trên đầu giường đứa bé. Quả nhiên đêm hôm đó yêu quái xuất hiện nhưng nó chưa kịp xoa đầu đứa bé đã bị tia sáng phát ra từ những đồng tiền làm cho kinh hoàng hoảng sợ và bỏ chạy. Từ đó, mọi người gần xa vui mừng làm theo, dần dần có tục mừng tuổi hay lì xì đầu năm với mong muốn mang lại may mắn, sức khỏe, sự sung túc và những điều tốt đẹp. Một truyền thuyết khác cho rằng, tiền mừng tuổi bắt nguồn từ đời nhà Đường (Trung Quốc). Năm đó, Dương Quý Phi hạ sinh một hoàng tử. Được tin mừng, vua Đường Huyền Tông đích thân đến thăm và ban cho Dương Quý Phi một số vàng bạc gói trong tám giấy đỏ. Dương Quý Phi coi đó vừa là quà tặng vừa là bùa hộ mệnh cho hoàng tử. Việc này được lan truyền ra ngoài, người ta bắt chước bọc tiền

Trẻ bỏ ống tiền lì xì trong ngày Tết. Ảnh: Internet

trong túi màu đỏ để mang lại may mắn, an lành cho những đứa con. Tuy nhiên, cho đến bây giờ, người ta vẫn chưa biết được tục lì xì chính xác có từ thời điểm nào.

Tiền lì xì được bọc trong một phong bì màu đỏ tươi tắn biểu thị cho sự may mắn. Màu đỏ theo quan niệm của người phương Đông là màu cát tường, màu tượng trưng cho hạnh phúc và đầy đủ, tài lộc và thịnh vượng... Tuy nhiên, lì xì đúng nghĩa là mang giá trị tinh thần với những lời chúc mừng tốt đẹp. Người lớn lì xì cho con trẻ với mong muốn nó khỏe mạnh, chóng lớn. Con cháu lì xì cho ông bà với tâm nguyện mong cầu ông bà sống thọ, thể hiện lòng hiếu thảo, sự kính trọng với đấng sinh thành. Nếu như ai quan trọng hóa vấn đề nhận được bao nhiêu từ bao lì xì thì hẳn là háms tài, đã làm mất đi giá trị nhân văn tốt đẹp của một tập tục văn hóa lâu đời. Đồng tiền trong những bao bì nhỏ nhắn, xinh xinh ấy thường là tiền mới vì như vậy sẽ là đồng tiền của sự khởi đầu hoàn hảo, mọi việc tấn tới, đồng tiền của thuận lợi, phúc đức. Tóm lại, đó là đồng tiền hên. Người ta nhận được hay cho đi càng nhiều tiền lì xì thì may mắn, tài lộc sẽ càng nhiều, hoặc ít nhất cho thấy người đó sống rộng rãi, bao dung hoặc được nhiều người yêu thương, quý mến.

Trở lại với cảm giác được nhận lì xì, đó là niềm vui mừng khôn xiết, nhất là với

mấy đứa con nít. Dẫu biết không ít trong số đó nhận lì xì được một hai ngày là phải đưa ngay cho mẹ cất nhưng vui mừng nằm ở việc nó luôn nghĩ đến một bộ đồ đẹp, một cặp táp mới, tập vở mới hoặc một món đồ chơi nhỉnh tiền hơn so với những thứ đồ mình đang có. Con nít mặt mày thường hớn hở khi được nhận lì xì, ngược lại cũng bí xì một cách đáng yêu. Trẻ con có trí tốt, nó nhớ rất lâu dù những việc nhỏ nhặt như hôm qua mẹ còn giữ của mình 500 đồng. Bởi vậy nó cũng định hình trong đầu quý mến, giận hờn ai cho, ai không. Nhưng mà mau nhớ rồi cũng mau quên, vậy mới là con nít. Những gì của lúc nhỏ bao giờ cũng ngây ngô và thuần khiết. Tôi từng trải qua những cảm giác đó nên sau này lớn lên chỉ mong được bé lại. Chẳng có gì lạ, bởi tuổi nào cũng được nhận lì xì. Con nít lớn lên, trưởng thành và già đi, những sắc màu đỏ sẽ luân phiên nhau mỉm cười rồi làm nhạt đi những mảng màu đen tối của cuộc đời.

Nếu trước đây, phong tục lì xì chỉ diễn ra vào ngày mừng một Tết thì bây giờ nó kéo dài đến tận những mừng chín, mừng mười. Việc người ta niềm nở trao nhau những bao lì xì trở thành một trong những hình ảnh đặc trưng của ngày Tết. Bao lì xì trao tay nhau là để yêu thương, người ta sẽ nâng niu cho mỗi lần nhận, mang theo trong ví suốt cả đời hoặc giữ kỹ ngay tủ đầu giường một cách trân quý nhất ■

VỀ ĐÔI GIÀY CỦA BÉ TẮM

La Mai Thi Gia

Hồi còn đi học (tất nhiên thì bây giờ vẫn còn học, nhưng ngồi một chỗ chờ không đi nữa), học đến truyện cổ tích *Tám Cám* và những truyện thuộc cùng một kiểu tương tự trên khắp thế giới, mình hay thắc mắc tại sao mà bé Tắm, bé Lọ Lem hay bé Lọ Mắm, Lọ Muối, Lọ Ruốc... đều phải thử vừa giày thì mới có thể lọt vào cung và làm vợ của vua được? Thắc mắc thì để bụng chờ không dám hỏi thầy cô, sợ mình hỏi tằm bậy thì thầy cô la chết.

Sau này, lớn rồi mới biết hóa ra đôi giày và đôi bàn chân là những hình ảnh tượng trưng cho đời sống hôn nhân của con người. Nếu đôi bàn chân tượng trưng cho tính dục thì đôi giày chính là chiếc vỏ bọc sex, cho nên chuyện vợ chồng hòa hợp cũng hao hao như chuyện chân vừa giày thôi, bởi vì lẽ đó nên cứ... thử giày xong rồi cưới là chắc ăn nhất.

Còn nhớ trong bộ phim *Đèn lồng đỏ treo cao* của đạo diễn đại tài người Trung Quốc Trương Nghệ Muu có một chi tiết rất đắt liên quan đến đôi bàn chân. Đó là hai cái búa mat-xa chân phát ra âm thanh "xúc xắc xúc xắc". Cứ người vợ nào đêm đó được quyền ân ái với Trần lão gia (thê thiếp đầy đàn) thì sẽ có nhân viên tắm quét đến mat-xa chân cho nàng bằng đôi búa nhỏ. Những đầu dây thần kinh nằm trong lòng bàn chân nếu được mat-xa kỹ lưỡng sẽ gọi lên hưng phấn tình dục mạnh mẽ để người

thiếp đêm đó sẽ "Miệt mài trong cuộc truy hoan" (*Kiều* - Nguyễn Du). Tiếng xúc xắc vang lên từ chiếc búa nhỏ gõ vào lòng bàn chân như là âm thanh đánh thức bản năng được yêu thương, được chiều chuộng vào khát khao hoan lạc của người nữ. Thế cho nên nếu nghe riết, được mat-xa riết sẽ bị... ghiền, những thê thiếp còn lại không có được tám vé gần chồng trong đêm đó sẽ còn cào không chịu nổi và sẽ gần như muốn phát điên khi nghe tiếng xúc xắc vang lên từ căn phòng "bà vợ của đêm".

Có một nhà văn nào đó nói rằng, đại khái "hôn nhân cũng giống như một đôi giày cho nên bất kể nó kiểu dáng thế nào, màu sắc thế nào... quan trọng nhất là phải vừa chân". Mà đúng vậy, chỉ khi mang một đôi giày vừa chân thì ta mới có thể đi lâu và đi xa được, đôi giày mềm mại, ôm khít mới có thể nâng niu được đôi bàn chân ta, đưa ta qua bao gập ghềnh đá sỏi. Ông bà mình thường nói "ăn cho mình, mặc cho người", nhưng trong vô số cái mặc, thì cái vỏ bọc đôi chân phải là cho mình chứ không thể để cho người khác ngắm nhìn và trầm trồ khen ngợi. Áo quần có thể rộng, có thể chật một chút nếu như kiểu dáng quá xinh và vì là modern bó hay modern suôn. Nhưng đã là giày thì nhất định phải vừa size, rộng thì tụt không thể bước đi, chật thì đau chân, dẫu có cố đi thì cũng thành những bước khập khểnh. Một đôi giày không vừa chân mình thì cho dù có bằng chất liệu thủy tinh

hay da thú đi chẳng nữa cũng có nghĩa lý gì với ta đâu! Cho nên giữa một đôi giày kiểu dáng sang trọng, chất liệu cao cấp, màu sắc lung linh nhưng không vừa chân và một đôi bình dân mà êm ái, mềm mại, bước nào ngon lành bước đó thì bạn chọn đôi nào?

Có khi ta nhìn thấy một đôi giày thủy tinh nạm ngọc lung linh được bày trong tủ kiếng, ta thèm muốn chết, ước gì mình được sở hữu đôi giày đó nhưng nếu nó không vừa size với đôi chân của ta thì ta có sẵn sàng bỏ tiền ra để mua về ngắm chơi hay không? Gì thì gì, đã là giày thì phải để mang vào chân và đã mang vào chân thì phải bước đi mà không đau chân và phải dùng được càng lâu càng tốt. Có đôi khi biết là không phù hợp, ta vẫn cố cho được và rốt cuộc là chẳng bao lâu, khi bàn chân của ta hết chịu đựng nổi,

ta lại phải đi tìm một đôi giày khác. Và thật tiếc, sự thay đổi trong hôn nhân chẳng dễ dàng như thay đổi một đôi giày.

Mà... hôm qua hàng xóm của mình mới tậu được một đôi giày da thú đính đá xanh đẹp lộng lẫy, mình mê quá, hăm he thử đút chân vô bước đi vài bước cho đỡ ghiền rồi... trả lại, vừa size hay không vừa size thì cũng có gì sai?

Mà... trong lúc mình đi thử đôi giày lung linh của hàng xóm, nhớ có đứa nào nó đút chân vô đôi giày vải cũ cũ xấu xấu mà rất là êm ái của mình, rồi thấy vừa quá, dễ chịu quá và nó mang đi mất luôn thì sao?

Một đôi chân có thể cùng lúc mang được hai đôi giày không? Làm ơn chỉ với..

Và cũng tất nhiên, một đôi giày vừa đẹp vừa êm vẫn là số một ■

Thương gần...

Quỳnh Như

Sáng, nắng rọi qua song cửa, ngọn dừa phe phẩy in bóng trên vách tường, tôi loay hoay quét dọn trước sau, lau ghế, lau bàn rồi lau tủ, mẹ thật là... giao cho tôi biết bao nhiêu là việc. Tết chính xác là dịp để dọn dẹp nhà cửa, đuổi nhện, đuổi muỗi chứ đâu có gì mà vui. Tôi còn rất nhiều bài tập, qua Tết còn phải thuyết trình hai, ba môn. Thở dài với cái suy nghĩ của mình, tôi mở ngăn tủ chứa giấy tờ lau bụi, ở đây có vài quyển album, hình tôi khi còn nhỏ, mấy tờ giấy khen mẹ tôi cất kỹ, tôi thấy dưới cùng vài xấp giấy tờ cũ được xếp gọn gàng. Nắng từ song cửa làm tôi nheo mắt lại, lần mở những giấy tờ đã ố vàng, lần đầu tiên tôi nhìn thấy giấy khai sinh của mẹ, đằng sau đó là một tấm hình đen trắng, trên tấm hình một cô gái nhìn tôi tươi cười...

Mùa xuân năm 1968, Tết Mậu Thân, giặc càn lớn ở miền Tây Nam bộ, bom đạn trên đầu mịt mù như mưa, bà ngoại lừa đàn con năm đứa tất tả mà quên đứa thứ sáu đang nằm ọ ọ, ra tới hầm tránh bom rồi lại hốt hải chạy vào. Mẹ tôi nằm ngoan không khóc. Ngày ông ngoại lên xã làm khai sinh, người nhà quê bận bao nhiêu đồng áng, rồi còn lo chạy vạy đủ đường lo cho sáu đứa con, ông quên mất mẹ sinh ngày nào, chỉ nhớ mang máng lấy ngày 10/1/1968 làm giấy.

Mẹ tôi đẹp lắm. Nhìn những tấm hình trắng đen khi mẹ còn là một cô gái bằng tuổi tôi bây giờ, tôi thấy một thiếu nữ tóc đen thẳng, chân mày rậm sắc sảo và đôi mắt to dưới hàng mi cong. Người thiếu nữ ấy nằm sấp chông cằm, cười nụ cười trong trẻo. Năm đó mẹ hai mươi tuổi đã biết làm đồng, nấu ăn, trông em giúp ngoại. Tôi nhớ mẹ kể hồi đó khổ lắm, Tết mà có bộ đồ mới là quý lắm rồi, đâu có như bây giờ tôi được mẹ mua đồ mới quanh năm. Hồi đó Tết mới có dưa hấu ăn, mới có thịt mỡ dưa hành, ngày Tết mẹ ít khi nhận được phong bao đỏ, có bộ đồ mới cũng cất để dành chứ không nỡ mặc.

Một tấm hình mẹ làm cô dâu đứng tựa vào cửa, mẹ mặc áo hồng, làm tóc, trang điểm thiệt là đẹp. Lúc đó là khi hai con giáp đã xoay tròn, nhà có đám hỏi, mẹ lấy ba. Mẹ nói hồi đó mẹ sợ ông ngoại quá nên mẹ mới lấy ba. Tôi tin mẹ, nhưng mà lớn lên tôi từ từ hiểu ra cái gì gọi là duyên phận. Mẹ hay kể là hồi bé tôi sinh ra nhỏ xíu đỏ hồng, đầy tháng là tôi mỗi tối đều khóc không ngừng, mẹ và dì phải thay nhau ẵm ngủ suốt đêm. Nhưng được ba tháng thì tôi không còn khóc đêm mà còn ăn uống rất ngoan. Tôi nhớ mẹ hay nhìn tấm hình khi tôi còn nhỏ, tôi đứng bên cây mai đang nở bông, mặc một cái áo dài màu đỏ kim tuyến vàng, mắt thì đeo kính hình con cua,

mẹ nhìn tấm hình đó mà mẹ cười lâu thiệt lâu. Ngày tôi lên thành phố học, mẹ đứng tiễn tôi không khóc, xe chạy đi rồi chắc mẹ mới lén lau nước mắt đi. Xa nhà có mấy tiếng đi xe, sao mà mẹ cứ như là tôi đi luôn không về nữa.

Mẹ nói tôi sinh ra tuổi con heo, là tuổi ăn sung mặc sướng, tôi thấy cũng đúng. Tôi cái gì cũng được ba mẹ lo đầy đủ. Đi học xa, người tôi nhớ nhất là mẹ. Mẹ hay đi làm tăng ca kiếm tiền nuôi "con chó ki trên thành phố", ngày nào mẹ cũng điện thoại hỏi thăm. Mỗi lần tôi nhìn mẹ từ phía sau, nhìn cái dáng tròn tròn tôi cũng thấy thương thật là thương. Mẹ đi chợ. Mẹ mần cá. Mẹ nấu ăn. Tôi cứ luôn nhìn mẹ như vậy hai mươi năm nay mà không tìm được một điểm gì đổi khác. Mẹ hay nói vui với tôi "tuổi Thân thì hay túi thân", tôi còn nghe ai đó nói rằng "con gái tuổi Thân cả đời lận đận" có phải vì thế mà mẹ chưa bao giờ được hưởng cuộc sống an nhiên, vui vẻ?

Năm nay lại xoay vòng bốn con giáp cuộc đời mẹ, mẹ nói đời này của mẹ, thành công nhất là sinh được hai đứa con gái. Mẹ thương nhất hai chị em tôi. Tôi dỏ lắm, không dám đập đầu một con cá, đâm một con cua, một lần tôi hỏi "mẹ ơi sao mẹ gan quá vậy?", mẹ tôi cười "khi nào con của con muốn ăn, tự nhiên con làm được thôi...". Tôi nghe mà nhói trong lòng, chợt nhớ mẹ

cũng đã từng có những nỗi sợ như tôi, chặng đường từ một cô gái đến khi làm mẹ, chắc mẹ tôi đã đi qua rất nhiều cực khổ.

Tôi đóng cửa tủ lại, ngồi dựa cửa ngoài hiên nhà. Mấy cây chuối oằn mình ôm lấy buồng chuối sai quả thật to. Mẹ nói, mỗi cây chuối chỉ cho một buồng quả rồi nó sẽ gãy ngang, nó sẽ chết, lấy chính thân mình nó nuôi nhưng cây non lớn lên. Nghĩ đến đó tự nhiên tôi thấy mắt mình ươn ướt. Lúc tôi còn nhỏ, mẹ tôi thích cái nồi thủy tinh, nhưng nồi đó mắc tiền lắm, tôi hứa sau này sẽ mua cho mẹ. Ngày lên thành phố học, tôi hứa mai này sẽ xây một căn biệt thự lớn thật lớn cho mẹ ở. Tôi còn hứa với mẹ, sẽ ở bên mẹ, chăm sóc mẹ, hứa với mẹ là tôi sẽ ngoan, sẽ nên người, tôi sẽ đón mẹ lên thành phố, có việc làm mấy chục triệu một tháng cho mẹ thoải mái mua những gì mẹ thích. Tôi toàn hứa những chuyện to lớn, những chuyện xa xôi. Mấy con gà con ngoài hè tíu tít núp vào trong cánh mẹ nó, bầy gà nằm dưới gốc cây tứ quý, không ngừng cực tác chút rợn rã một góc sân. Một cơn gió đùa qua gáy, tôi bắt chợt nhớ ra, mẹ tôi... đã hứa gì với tôi đâu. Tôi thương mẹ là một tình "thương xa", còn tình thương của mẹ lúc nào cũng gần gũi, từng chút, từng chút một.

Ngoài trời nắng dịu, mẹ tôi đang xách chiếc giỏ đi chợ về, trong đó có những món tôi thích, có bánh mứt, có câu đối đỏ, bao lì xì. Tôi chạy nhanh ra đỡ chiếc giỏ trên tay mẹ. Mẹ cười. Mẹ suốt một đời âm thầm bên tôi, vậy mà tôi lại vô tâm, vô tình để mẹ phải một mình gồng gánh. Yêu thương đâu phải chỉ bằng những điều to lớn, tại sao lại phải chờ đến ngày mai?

Trời rớt nắng dịu dịu, gió hiu hiu se sắt, ngoài hàng hoa giấy vài con ong bay về tổ, một cái Tết nữa sắp đến.

Tết này, thương gần lại một chút, để không kịp, nha tôi... ■

Thương gần...

Năm đó, tôi còn quá nhỏ để biết Tết đó gọi là Tết gì. Chỉ nhớ mang máng là mẹ bảo năm nay là năm con khỉ vậy là tôi quen miệng cứ gọi "Tết con khỉ". Bây giờ, "Tết con khỉ" lại sắp đến, nó gọi lại trong tôi ký ức 12 năm về trước.

Mẹ tôi bị bệnh phải nằm viện điều trị nhưng mẹ thuyết phục bác sĩ cho mẹ về đón Tết với gia đình. Ngày mẹ về chính là ngày cuối cùng của năm, nhà nhà tất bật chuẩn bị mâm cỗ đón chào năm mới. Gia đình tôi cũng không ngoại lệ. Nhưng có thêm mẹ lại thêm niềm vui.

Sáng sớm, tôi cùng mẹ hối hả gói bánh tét rồi làm mút hoa quả, còn ba tôi và anh trai thì đi thấp hương mộ ông bà ở xa. Chiều về, cả nhà cùng nhau nấu mâm cỗ dâng lên bàn thờ. Mẹ nấu món thịt heo xá xíu, ba làm con gà nấu cháo, anh trai vo nếp

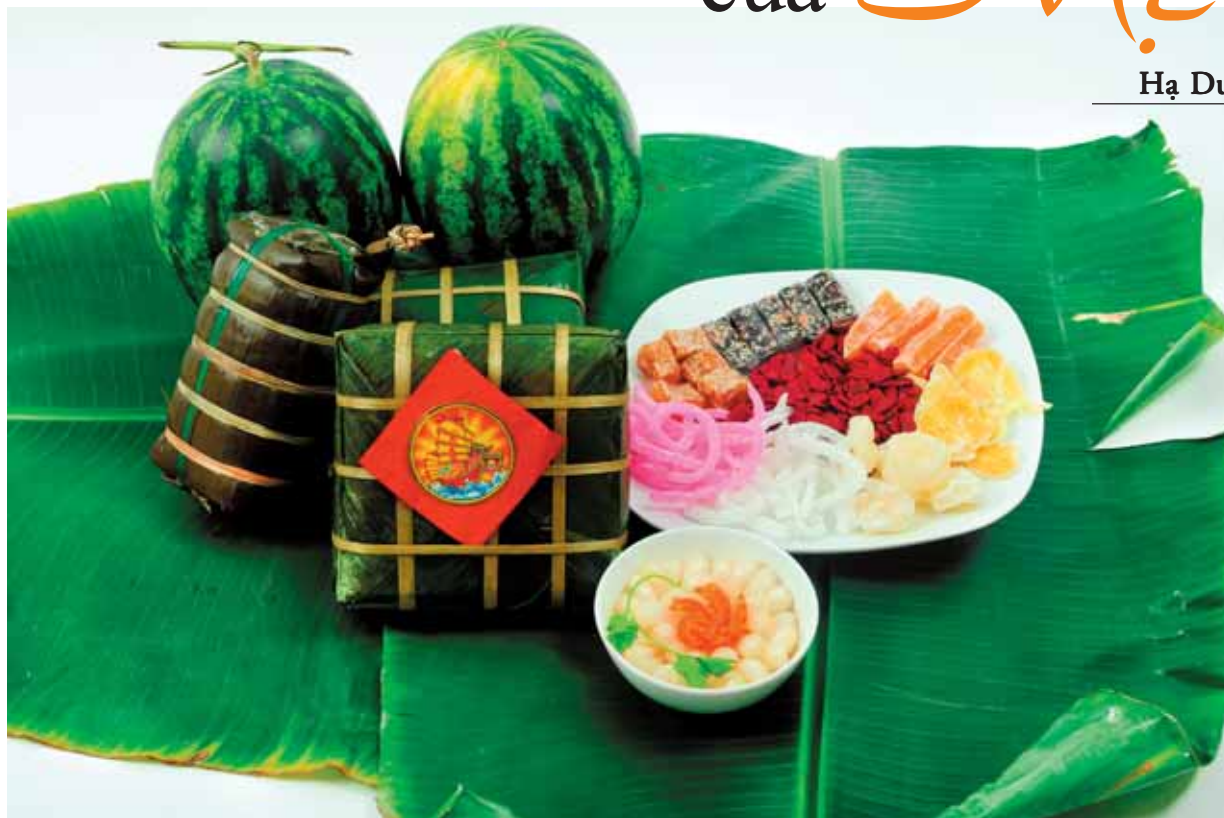
thối xôi, chỉ riêng tôi là rảnh rỗi nên lảng lảng xăng nhặt rau giúp mẹ, chán tôi lại chạy qua nhổ lông gà giúp ba, chốc tôi lại trông bếp lửa giùm anh trai. Cứ thế cho đến lúc mâm cỗ dọn lên tinh tươm thì tôi đã thấm mệt vì chạy nhảy nhiều.

Sau lễ rước ông bà, nhà tôi quây quần bên nhau chờ đón giao thừa. Tôi ngồi lọt thỏm trong vòng tay của mẹ, cảm nhận mẹ dịu dàng xoa tóc tôi. Lúc ấy, tôi chưa biết cái cảm giác ấy là gì nhưng lớn lên rồi mới biết cảm giác ấy gọi là ấm áp. Bây giờ tôi chỉ còn cảm nhận nó trong ký ức mà thôi.

Không biết do tôi chạy nhảy đã thấm mệt hay do vòng tay mẹ quá dịu dàng mà tôi đã ngủ thiếp đi lúc nào không biết. Đến khi tôi thức dậy thì đã bước sang năm mới. Có lẽ, sự nhạy cảm của một đứa trẻ làm tôi cảm giác không khí trong nhà có một cái gì đó là lạ. Và chào đón tôi không phải là một

Phiên dịch viên của Mẹ

Hạ Dư

năm mới đầy niềm vui mà là sự ra đi bất ngờ của mẹ.

Tôi không thể hình dung cảm giác của tôi khi ấy là gì. Bất ngờ, bàng hoàng hay trơ lì bởi mới hôm qua tôi còn cùng mẹ gói bánh, làm mứt, mới hôm qua tôi còn nằm trong vòng tay mẹ mà. Nhưng cuối cùng, đó vẫn là sự thật. Sự thật rằng từ nay không còn mẹ quạt cho tôi mỗi khi trời nóng, không còn mẹ nấu cho tôi món cháo cá yêu thích, không còn mẹ để tôi ỉ ôi, làm nũng.

Mùng một Tết, mẹ đi nhẹ nhàng sau bao năm bị bệnh tật hành hạ. Mùng một Tết trở thành ngày giỗ của mẹ. Mùng một Tết, nỗi đau bao trùm gia đình tôi. Ba tôi mặc dù đã chuẩn bị tâm lý vì căn bệnh tai biến có thể cướp mẹ đi bất cứ lúc nào nhưng dường như nỗi đau mất vợ đã làm người đàn ông ấy như già đi rất nhiều.

Hàng xóm luôn nói tôi còn nhỏ, nỗi đau sẽ mau lành hơn anh trai nhưng họ đâu biết rằng bởi vì còn nhỏ nên tôi rất nhạy cảm với những gì xung quanh. Lớn lên tôi tỏ ra lúc nào cũng lạc quan, yêu đời nhưng họ đâu biết rằng tôi đã rất tự ti vì là một đứa con gái mồ côi mẹ. Tôi từng có một câu hỏi rất ngây thơ là tại sao con người sinh ra rồi lại chết đi. Và câu hỏi ngây thơ ấy đến bây giờ vẫn chưa có lời đáp.

Mẹ tôi bị bệnh khi tôi mới sinh ra. Tôi được ba kể cho nghe hết những gì về mẹ, rằng mẹ giỏi giang như thế nào, mẹ giúp đỡ

bà con chung quanh ra sao, mẹ được mọi người yêu quý như thế nào. Qua lời kể của ba cũng đủ để tôi hình dung về mẹ. Nhưng điều tôi nhớ nhất ở mẹ đó là do bị tai biến nên khi nói, mẹ phát âm toàn là chữ K. Có lần, tôi đi chơi bên nhà hàng xóm, mẹ gọi tôi về ăn cơm: "Kạ koi, kè kăn kơ kon" (Hạ ơi, về ăn cơm con). Đó là câu nói dễ hiểu nhất của mẹ. Một lần khác, khi cả nhà đang chuẩn bị ăn mì Quảng thì cô Ba của tôi đi ngang qua, thế là mẹ gọi cô vô ăn cùng nhưng mỗi lần mẹ nói thì chỉ người trong nhà mới hiểu được chứ người ngoài thì khó nghe lắm. Mẹ nói: "Kị ka koi, kô kăn kỳ koi kà kem ko kui kè" (chị Ba ơi, vô ăn mì với nhà em cho vui nè). Cô Ba đứng sững lại vì không hiểu mẹ nói gì còn tôi tủm tỉm cười rồi mới dịch cho cô Ba nghe. Khi còn bé, tôi rất tự hào vì là một "phiên dịch viên" bé nhỏ của mẹ.

Ký ức về mẹ luôn luôn đẹp như thế nhưng với tôi nó quá ít ỏi. Bây giờ, tôi 20 tuổi, đi học xa nhà cũng được hai năm. Cứ mỗi lần sắp đến Tết, tâm trạng tôi lại rất mâu thuẫn: vừa mong được về thăm nhà vừa lại sợ cái cảm giác vắng mẹ. Bởi cứ ra đường là tôi thấy hình ảnh người mẹ dẫn con đi sắm đồ Tết, được mẹ chăm lo cho từng li từng tí dù con cái đã lớn rồi. Tôi ngưỡng mộ lẫn ghen tị và tôi thèm được như thế. Nhưng điều đó với tôi mới xa xỉ làm sao.

Nhiều lần, tôi nhìn bạn bè gọi điện về cho ba mẹ tâm sự, làm nũng với mẹ hay chia sẻ với mẹ những khó khăn trong cuộc sống là tôi lại muốn trốn vào một nơi nào đó thật vắng, thật tối để khóc cho vui đi cái khao khát về mẹ, để người ta không thấy tôi quá yếu đuối.

Năm nay, cũng là "Tết con khi" và tôi biết nó không kỳ cục như cách gọi của tôi 12 năm trước mà nó có tên hay hẳn hoi: Tết Bính Thân. Đối với tôi, đây là một cái Tết đầy tâm trạng bởi nó làm tôi nhớ về mẹ nhiều hơn. Nhưng tôi đã trưởng thành, tôi biết quý trọng những gì mình đang có, quý trọng tình cảm tôi dành trọn cho ba bởi tôi hiểu ba yêu tôi nhiều như thế nào ■

cổ truyền phương Đông

Song Tường *(Tổng hợp)*

Tết Nguyên đán hay Tết cổ truyền dân tộc là ngày lễ quan trọng nhất trong năm đối với một số nước châu Á theo âm lịch (tính theo chu kỳ của Mặt trăng). Cũng giống như Việt Nam, một vài nước có tục đón Tết Nguyên đán vào ngày đầu tiên của năm mới âm lịch như Trung Quốc, Hàn Quốc, Mông Cổ, Lào, Singapore... Và đó là một nét truyền thống vô cùng độc đáo.

Trung Quốc

Trung Quốc xem Tết Nguyên đán là một ngày lễ trọng đại trong năm bắt đầu từ 8/12 đến 15/1 âm lịch với nhiều hoạt động thú vị và đặc sắc. Tết này còn được gọi là Xuân Tiết (Tết Xuân). Theo văn hóa Trung Quốc, ngày Tết không thể thiếu màu đỏ, từ câu đối, phong bao lì xì cho đến pháo hoa, trang phục đều toàn màu đỏ. Theo quan niệm, màu đỏ tượng trưng cho may

gọi là ngày hóa vàng.

Hàn Quốc

Tết Nguyên đán cũng được xem là một trong những dịp lễ trọng đại của Hàn Quốc. Điều đặc biệt của quốc gia này là các nghi thức lễ hội chính thức bắt đầu từ thời khắc đầu tiên của năm mới, kéo dài sau đó và rất nhộn nhịp, vui tươi.

Tết Nguyên đán theo tiếng Hàn gọi là

mắn đầu năm và xua đi quỷ dữ, mang lại phú quý, tài lộc, giúp nhân dân an lành trong năm mới. Suốt dịp Tết, có rất nhiều hoạt động vui chơi, thăm viếng cũng như lễ hội diễn ra trên khắp đất nước.

Mùng 1 là ngày đón các vị thần. Theo quan niệm, người dân sẽ không ăn thịt, tránh sát sinh, không sử dụng dao và lửa vì sẽ gây náo động thần linh, rước lấy xui xẻo. Trong ngày đầu tiên của năm mới, con cháu sẽ đi chúc Tết, mừng tuổi ông bà và thể hiện lòng biết ơn với ba mẹ. Mùng 2 là ngày khởi đầu năm mới, người phụ nữ đã lấy chồng sẽ về thăm bố mẹ đẻ vào dịp này. Mùng 3 là ngày không thích hợp tiếp khách hoặc tới thăm người thân nên người ta sẽ đi chùa cầu an lành vào dịp này, được

Seollal hay Won Dan, được tính từ thời khắc giao thừa của năm cũ âm lịch. Đêm trước giao thừa, người Hàn thường tắm thật sạch bằng nước nóng tương tự như tắm nước lá mùi ở Việt Nam, mặc Hanbok để tiến hành các nghi lễ cúng tổ tiên và chuẩn bị đón giao thừa. Họ thường đốt các thanh tre để phát ra tiếng nổ xua đuổi tà ma quỷ dữ vào năm mới và không ngủ suốt đêm. Vì theo quan niệm, ngày đầu năm nếu ngủ thì sáng hôm sau đầu tóc, lông mi sẽ bạc trắng và đầu óc không còn minh mẫn. Họ thường ăn tteokguk đặc trưng trong ngày Tết.

Người Hàn thường mặc Hanbok trong suốt các ngày lễ và các dịp quan trọng.

(Xem tiếp trang 98)

LOPBURI

MÙA LỄ HỘI KHỈ

Chúng tôi đón chuyến bay sớm nhất đến Bangkok để kịp chuyển qua xe lửa đến Lopburi trước khi màn đêm ập xuống. Lopburi cách thủ đô Bangkok 150km về hướng bắc, nơi được mọi người biết đến với những thị trấn khỉ nổi tiếng trăm năm.

Tô Trần

Buffet dành cho khỉ

Lễ hội khỉ diễn ra vào cuối tháng 10 hằng năm ở tỉnh Lopburi mà tâm điểm là một bữa tiệc dành cho khỉ. Bữa tiệc diễn ra ở một ngôi chùa cổ của người Khmer thuộc thị trấn Prang Sam Yot nhằm để cảm ơn những con khỉ đã có nhiều đóng góp vào sự thịnh vượng của thị trấn này. Bàn buffet với đậu phộng, bắp cải, dưa hấu, chuối, bí

đỏ, dứa, trứng luộc và dưa chuột được bày ra cho hơn 4.000 thực khách là những con khỉ.

Lễ hội khỉ là điểm thu hút rất lớn đối với người dân địa phương và du khách nước ngoài. Mỗi vị khách khi vào tham quan lễ hội sẽ phải mua vé 30 baht (khoảng 20.000 đồng Việt Nam) và được tặng một cây gậy để tránh sự tò mò, hiếu động của khỉ.

Tiệc trái cây
dành cho khỉ ở
Lopburi. Ảnh: TT

Người Thái tin rằng, những con khỉ ăn trái cây và thực phẩm nông nghiệp sẽ làm cho mùa màng bội thu và mang đến con người nhiều điều may mắn. Chính vì thế hàng năm, lễ hội khỉ thường quyên góp được số lượng lớn thực phẩm, trái cây; riêng năm 2014 đã lên đến 2 tấn.

Quang cảnh lễ hội khỉ thật sôi động và hài hước. Hàng trăm con khỉ chạy nhảy, quây lấy du khách, bầu vịu chân tay họ một cách mạnh dạn, tự nhiên. Chúng có thể còn vớ lấy túi xách, giỏ đeo, lục giỏ ra xem hoặc vòi vỉnh, lôi tay khách du lịch đi xềnh xệch. Có khi cả đàn lại rầm rộ, chí chóc đuổi nhau tranh phần hoặc "tự biên tự diễn" nhiều trò vui mắt, khiến người xem không khỏi bật cười.

Ngoài lễ hội cảm ơn khỉ, vào mùa hè, người Thái còn tổ chức Hội thi Khỉ đẹp bốn phương, cũng diễn ra tại Lopburi. Cuộc thi không chỉ dành cho những "thí sinh" bản địa, mà còn đón sự tham gia của nhiều cô khỉ nổi tiếng trong các rạp xiếc, vườn thú, khu bảo tồn động vật trên khắp

thế giới. Các "thí sinh" phải qua nhiều vòng loại như: quần áo ấn tượng, gương mặt son phấn, trình bày một bài hát (tất nhiên là bằng ngôn ngữ khỉ)... mới có thể giành được vương miện "Hoa hậu Khỉ".

Những sứ giả của Hanuman

Lopburi là thủ phủ của người Lavo. Sang thế kỷ X, người Lavo sáp nhập Đế chế Khmer hùng mạnh, họ theo đạo Hindu của Ấn Độ và cho xây dựng nhiều đền đài thờ thần Hindu là chúa khỉ Hanuman. Những khu rừng quanh thị trấn vốn rất nhiều khỉ nên thức ăn dần khan hiếm, khiến chúng phải tìm vào các làng kiếm sống.

Ban đầu, người dân chỉ bày hoa quả, bánh kẹo ở các đền Kala, San Phra Kan và Prang Sam Yot để đón tiếp chúng như sứ giả của Hanuman. Dần dần, loài vật thông minh, vui nhộn, ngộ nghĩnh, đáng yêu này đem lại thiện cảm, xóa đi khoảng cách dè dặt trong quan niệm người dân. Họ quan tâm, chăm sóc chúng hơn và mối giao lưu giữa người với khỉ ngày càng thân thiết, gần gũi. Khỉ được tự do đi lại, ăn ở, đùa nghịch khắp thị trấn. Chúng nằm dài trên những mái nhà, leo trèo đuổi nhau qua tường rào, cột điện hay ngòai nham nhản nơi ngõ phố, trước cửa hàng... Người dân nơi đây cho chúng ăn mỗi ngày, dựng trại cho chúng trú nắng mưa và hằng năm còn tổ chức nhiều lễ hội cho chúng.

Những năm gần đây, khỉ thực sự trở thành một nguồn kinh tế cho thị trấn Lopburi khỉ mà giới khoa học, những người yêu quý động vật, nhất là khách du lịch trong và ngoài nước tấp nập tới để tham quan, nghiên cứu chúng. Chưa ai bị khỉ dại cắn hoặc mắc chứng bệnh lây từ khỉ. Một số trường hợp bị khỉ bình thường cắn thì họ lấy ngay dầu trong các đền thờ bôi vào vết thương. Người ta tin rằng dầu này chữa lành bệnh tật và hơn nữa, chúa khỉ Hanuman sẽ đem nhiều điều may mắn bất ngờ đến với họ. Những khoản lợi nhuận thu được từ khách tham quan phần lớn đều dành cho việc chăm sóc khỉ ■

King Kong. Ảnh: Internet

Khỉ là một đề tài khá phổ biến cho các nhà làm phim. Những câu chuyện về khỉ từng làm mưa làm gió một thời trên màn ảnh, mang lại nhiều xúc cảm và suy tư cho bao thế hệ khán giả.

Ngọc Hằng - Kim Thúy

Từ Tây du ký tới King Kong

Trong mỗi đứa trẻ từng có một con khỉ rất khó quên, đó là nhân vật Tôn Ngộ Không trong bộ phim *Tây du ký* từ thập niên 1980 và cho đến giờ vẫn thường chiếu lại trên truyền hình. Trước sự ủng hộ của người xem, các nhà sản xuất đã làm lại bộ phim này với các phiên bản 2000, 2010... Các phim mới có nhiều hiệu ứng và tạo hình hiện đại hơn. Đây sẽ là một sự lựa chọn cho những ai muốn trở lại tuổi thơ của mình.

Xếp thứ hai, chắc hẳn nhiều người nghĩ ngay tới là *King Kong*, bộ phim đầu tiên và nổi tiếng nhất về loài khỉ. Bộ phim nói về một chú khỉ khổng lồ sống ở đảo Đầu lâu và bị một đoàn làm phim bắt về thành phố. Trong phim sử dụng rất nhiều kỹ xảo để tạo

ra một hình tượng chú khỉ sinh động và các sinh vật lạ. Với tình tiết hồi hộp đến nghẹt thở, bộ phim đưa người xem vào một chuyến phiêu lưu đầy thú vị. Bộ phim được nhiều nhà sản xuất làm lại với nhiều điểm mới hơn, điều này khiến nhiều người vẫn cảm thấy cuốn hút khi muốn xem một bộ phim nào đó có con vật làm nhân vật chính.

480 triệu USD cho khỉ

Gorilla in the Mist (Gorilla trong sương mù) cũng là bộ phim về khỉ. Bộ phim kể lại tiểu sử nhà tinh tinh học Dian Fossey từng bị sát hại năm 1985, được quay tại trung tâm nghiên cứu hẻo lánh nhất ở Công-Gô, nơi những nhà nghiên cứu từng sống cùng khỉ gần 20 năm. Bộ phim dựng lại sống động cuộc đời của một người phụ nữ, một nhà nghiên cứu khoa học có tình yêu mãnh liệt với loài khỉ đột. Hai ngôi sao chính đã làm nên thành công cho bộ phim là nữ diễn viên điện ảnh Sigourney Weaver trong vai nhà tinh tinh học Dian Fossey và chú khỉ mang tên Pablo.

Một bộ phim thu về hơn 480 triệu USD trên toàn cầu, một đề cử Oscar cùng nhiều lời phê bình rất tích cực là *Dawn of*

Sự khởi đầu của hành tinh khi. Ảnh: Internet

the Planet of the Apes (Sự khởi đầu của hành tinh khi). "Một bộ phim thật hay và đầy ý nghĩa" là nhận xét từ những ai từng xem bộ phim bom tấn về khi này. Được công chiếu vào ngày 5/8/2011, bộ phim khiến cho giới hâm mộ điện ảnh kinh ngạc bởi nội dung hấp dẫn, kịch tính và đầy tính nhân bản. Ngoài việc đạt doanh thu khủng thì đây là một trong những bộ phim tốn nhiều giấy mực của báo chí vì sức hút của nó.

Còn với những ai thích phim tình cảm, nhẹ nhàng thì *Mr.Go* sẽ là lựa chọn phù hợp. Bộ phim với sự hợp tác giữa điện ảnh Hoa ngữ và xứ sở Kim Chi đã làm tan chảy

bao nhiêu trái tim của giới hâm mộ phim ảnh. Đó là câu chuyện cảm động nhưng cũng không kém phần hài hước về tình bạn giữa cô bé Vỹ Vỹ (do Từ Kiều thủ vai) và chú khỉ đột biết chơi bóng chày mang tên Linh Linh. Với phần nhạc phim cảm động do ca sĩ Taeyeon (SNSD) thể hiện bằng cả hai thứ tiếng đã lấy đi nước mắt của nhiều khán giả. Bộ phim được đầu tư hơn 20 triệu USD, là bộ phim đầu tiên của Hàn Quốc được quay hoàn toàn bằng công nghệ 3D mà đỉnh cao của kỹ xảo là hình ảnh chú khỉ Linh Linh được tạo nên hầu hết nhờ công nghệ mô phỏng hình ảnh bằng máy tính. Nếu bạn tò mò muốn xem hình ảnh con khỉ đột với siêu năng lực đánh bóng chày như thế nào thì hãy tìm ngay đến bộ phim *Mr. Go* này nhé.

Năm Bính Thân sắp đến, phim hoạt hình *Curious George* (Tinh tinh ra thành phố) chắc chắn sẽ mang cho lại gia đình bạn nhiều tiếng cười. Phim kể về một chú khỉ con sống trong một khu rừng già tận châu Phi xa xôi, tình cờ quen với nhà thám hiểm Ted và thực hiện chuyến hải trình đến nước Mỹ. Đây hứa hẹn sẽ là bộ phim hoạt hình phiêu lưu vui nhộn, hài hước cho cả nhà trong không khí xuân về ■

Bánh của mùa Xuân xứ Huế

Huế có rất nhiều món ăn ngon gần như đã thất truyền. Nếu chịu khó kiếm tìm, chắc chắn đâu đó vẫn còn một món ăn từng nổi tiếng khắp vùng đất cố đô - bánh đào tiên.

Như Bình

Bánh đào tiên được tạo hình theo hình trái mận. Đào tiên là theo cách gọi của người Huế, ở miền Bắc đào tiên được gọi là quả roi, miền Nam gọi là trái mận, loại quả này biểu trưng cho tuổi thọ vĩnh hằng, tình yêu thủy chung son sắt, sự ấm áp tình người. Bởi thế loại bánh này thường được dâng lên bàn thờ tổ tiên ông bà mỗi độ xuân về, lễ tết, giỗ chạp, hội hè, đình đám; được hiếu kính mừng tuổi cha mẹ; làm quà cưới hỏi, sinh lễ, sinh nhật, tặng người thân, bạn bè.

Bánh của dòng tộc họ Hoàng

Về Huế, lần theo dấu chân người xưa, bánh đào tiên là món ăn độc đáo bí truyền, chỉ "sở hữu" riêng của dòng tộc họ Hoàng. Bánh được sáng tạo bởi bà Bích Hồ Hoàng Phủ Dực tức Diệu Ngọc Nguyễn Thị Thanh (1908-1989) cô giáo của Nữ công Học hội, một tổ chức phụ nữ Việt Nam đầu tiên được thành lập năm 1927 tại Huế do bà Đạm Phương làm Hội trưởng.

Bánh đào tiên thời đó là một trong những đặc sản được tiến cung cho vua chúa và cũng là phần thưởng được vua, hoàng hậu ban cho các vị quan lại, đại thần. Lấy nguồn cảm hứng từ quả đào tiên chín mọng, bánh đào tiên được bàn tay khéo léo của người xưa nặn hình bằng đậu xanh nguyên chất, nho khô, đồng sương (rau câu) và va ni.

Nguyên liệu chính làm bánh đào tiên được chọn thật kỹ, đậu xanh nhìn phải vàng tươi, mới được thu hoạch từ những mảnh đất màu mỡ. Đậu xanh nấu chín, thêm đường sau đó quét đều tay cho thật

nhuyễn và thật mịn. Tỷ lệ pha chế giữa đậu xanh và đường đồng đều nhau, cứ một ký đậu xanh thì trộn cùng một ký đường. Sau khi đậu và đường được quét nhuyễn, người ta bắt đầu chia nhỏ nguyên liệu để nặn thành bánh. Nhân bánh làm bằng nho khô. Người làm bánh phải có đôi tay thật khéo léo để làm nên những chiếc bánh đẹp, nhìn như những quả đào thật.

Bánh nặn xong được xếp đều trên những chiếc mâm hoặc những chiếc nong lót giấy đem phơi cho khô. Tuy nhiên, không được đem bánh để dưới nắng chói chang mà chọn những nơi râm mát để "hong" cho khô, mục đích để hạn chế bánh bột bị nứt, bị bể. Bánh khô đem nhúng vào đồng sương pha màu đỏ sẫm. Đồng sương nấu thật đặc không cho thêm đường.

Bánh đào tiên khi nguội nhìn bóng lưỡng, láng mịn, màu rất đẹp không khác nào quả đào thật. Bánh hoàn thành, người ta chọn những cành đào (mận) vừa tầm, xanh tươi, sau đó cắm bánh vào; khi cắm, chú ý sự hài hòa, cân đối giữa những chiếc bánh và cành cây. Cành đào gắn bánh được bày trên bàn thờ tổ tiên hay trên bàn trong phòng khách, phòng ăn bằng những chiếc bình cổ cao bắt mắt.

Những biến tấu hội nhập

Ngoài ra, từ khuôn mẫu ban đầu, người làm bánh còn tạo nên những chiếc bánh có màu sắc và hương vị trái cây khác nhau như dâu tây, bạch quả. Những chiếc bánh này vỏ mỏng hơn, màu sắc cũng đa dạng hơn. Từ chiếc bánh đào tiên, các bà các mẹ xứ Huế còn sáng tạo nên các loại bánh trái cây đặc sản khác như khế, măng cầu, Phật thủ... làm nên sự đa dạng cho nền văn hóa ẩm thực của vùng đất cố đô.

Nghệ nhân dân gian Hoàng Thị Như Huy là một đầu bếp trú danh vùng đất Huế, đạt nhiều giải thưởng ẩm thực của Việt Nam và thế giới. Trên cơ sở chiếc bánh được bà cô mình dạy làm, bà đã thay phẩm hương bằng nước cốt quả dâu tây trồng trên đất Đà Lạt, màu đỏ này làm cho vỏ bánh mỏng hơn và có màu hồng nhạt, mang hương thơm dịu nhẹ.

Trong không gian ấm cúng của gia đình, người thân, bạn bè mỗi dịp xuân về tết đến, bên cạnh các món ăn khác, ta cảm chiếc bánh đào tiên chậm chậm thưởng thức từng miếng rồi nhấp hớp trà cho thêm đậm đà, khi ấy tâm hồn thấy nhẹ nhõm, thanh nhàn đến lạ.

Người trẻ theo những mùa hoa

Kiến Tường

Đối với người trẻ, cảm hứng lên đường không chỉ còn là thời gian được nghỉ bao lâu, thời tiết ổn định ra sao, mà còn đi theo tiếng gọi của những mùa hoa.

Tam giác mạch Hà Giang

Những năm gần đây, mùa hoa tam giác mạch bắt đầu được biết tới ở Hà Giang. Những bông hoa giản dị dùng làm thực phẩm, nấu rượu rất đời thường của người dân tộc được các phượt thủ chụp ảnh và truyền cảm hứng đến nhiều bạn trẻ. Năm bắt được câu chuyện thời sự này, tỉnh Hà Giang tổ chức hẳn một lễ hội hoa tam giác mạch lần đầu năm 2015. Từ loài cây được trồng tự nhiên, tỉnh đã quy hoạch để phục vụ cho lễ hội. Sức hấp dẫn của lễ hội đến nỗi người dân Hà Giang đã không còn đủ phòng để đón du khách.

Ảnh: **Trung Trịnh**

Mùa dã quỳ Đà Lạt

Dã quỳ là loại hoa dại mọc khắp nơi khu vực Tây nguyên, nhiều nhất là ở Đơn Dương, Lâm Đồng. Những đồi hoa bạt ngàn, mọc ven theo các con đường và cùng đồng loạt nở vào tháng 10 đem đến một trải nghiệm khó quên. Hoa dã quỳ chỉ nở khoảng một tháng là tàn, bạn hãy tranh thủ thời gian để có những chiến dịch săn hoa dã quỳ thành công.

Ảnh: **Kiến Tường**

Mùa cỏ đuôi hồng

Cỏ đuôi hồng ở Đà Lạt nhuộm đỏ facebook của các phượt thủ khi có những bức ảnh tuyệt vời. Những bông hoa giống cỏ lau mọc đầy các triền đồi tạo nên màu hồng rực rỡ không thua kém gì dã quỳ.

Ảnh: **Đức Lợi**

Cánh đồng hướng dương

Hàng ngàn bông hướng dương ở Nghệ An đang trở thành tâm điểm thu hút giới trẻ. Những cánh đồng hoa hướng dương lần đầu có ở Việt Nam khiến giới trẻ tò mò.

Ảnh: **Trung Trịnh**

Mùa cỏ tuyết

Nằm dọc các thung lũng ở Lâm Đồng, mùa cỏ tuyết mới được các bạn trẻ khám phá gần đây. Dưới ánh nắng sớm, hàng ngàn bông cỏ li ti ngược sáng tạo ảo giác như là có một lớp tuyết dày trên mặt đất. Nhiều người lần đầu xem được những bức ảnh này cứ nghĩ là chụp ở nước ngoài.

Ảnh: **Hưng Lê**

Ngoài những mùa hoa trên, người trẻ còn chờ đợi mùa hoa cải Hà Nội, mùa hoa mận trắng ở Sa Pa, mùa hoa sen ở Đồng Tháp, mùa diên điển, mùa hoa súng, mùa cỏ lau trắng ở Vàm Cỏ Đông... ■

TS Nguyễn Ngọc Trường Minh.
Ảnh: NVCC

TS NGUYỄN NGỌC TRƯỜNG MINH: NGHỀ GIÁO PHẢI SÁNG TẠO VÀ KIÊN NHẪN

TS Nguyễn Ngọc Trường Minh, giảng viên Khoa Điện tử - Viễn thông, Trường ĐH Quốc Tế là một trong 8 cán bộ trẻ tiêu biểu xuất sắc nhất ĐHQG-HCM năm 2015. Đây là niềm vui và là nguồn động lực lớn đối với một giảng viên mới bước vào nghề.

Bích Huệ thực hiện

**** Đã là tiền sĩ mà anh vẫn còn sinh hoạt Đoàn trong khối giảng viên khiến không ít người cảm thấy lạ?***

- Đoàn, Hội đối với tôi là một nhu cầu có vẻ tình cờ. Ở đại học, giảng viên và cán bộ trẻ rất ngại tham gia hoạt động Đoàn, Hội. Thế nên tôi nghĩ tại sao mình không làm một cái gì đó để tập hợp các bạn lại, tạo

ra một sân chơi để cùng làm việc, gắn kết với nhau. Và đó là lý do tôi đến với hoạt động Đoàn khi đã là giảng viên.

Trong 300 cán bộ giảng viên Trường ĐH Quốc Tế, có khoảng khoảng 100 người dưới 30 tuổi. Đây là lực lượng rất mạnh. Anh em trẻ có nhiều sáng kiến hay, có thể bổ sung, củng cố hiểu biết cho nhau, tạo thành một nhóm làm việc rất tốt. Mình phải tin tưởng cộng sự và biết chia sẻ công việc chứ không nên ôm lấy một mình.

**** Vừa giảng dạy vừa tham gia phong trào, anh có cảm thấy mình quá ôm đồm?***

- Có chứ. Lúc mới về trường, tôi được phân công dạy khoảng 2 - 3 lớp. Đối với Trường ĐH Quốc Tế thì tiền sĩ, thạc sĩ mỗi năm phải có ít nhất một bài nghiên cứu khoa học. Năm đầu tôi được miễn, lúc đó tôi có nhiều thời gian cho hoạt động

Đoàn. Nhưng từ năm thứ hai trở đi thì vất vả hơn khi mình bắt đầu phụ trách lớp cao học và công việc nghiên cứu khoa học của khoa. Thật sự là rất khó để cân bằng tất cả hoạt động này.

*** Giải pháp của anh là gì?**

- Trên hết mình mong muốn anh em trong trường đoàn kết với nhau để xây dựng trường vững mạnh. Bản thân mình phải luôn giữ trạng thái tinh thần thoải mái bằng cách tập luyện thể dục thể thao, thư giãn cùng bạn bè. Tinh thần thoải mái giúp tôi vượt qua áp lực và khó khăn.

*** Anh dạy sinh viên của mình như thế nào?**

- Vừa rồi, tôi may mắn được chọn là một trong 20 giảng viên của ĐHQG-HCM tham gia chương trình hợp tác giữa Intel với UBND TP.HCM và ĐHQG-HCM đi Hoa Kỳ 6 tuần để học nâng cao phương pháp giảng dạy cho khối ngành kỹ thuật. Trong 6 tuần đó, tôi thân ái được nhiều điều. Tôi chú trọng hơn việc yêu cầu sinh viên tra cứu, sưu tầm tài liệu liên quan đến nội dung các bài học. Từ đó, các em rất háo hức đón nhận giờ học để được trình bày, thảo luận những tài liệu mà các em sưu tầm được qua các kênh truyền thông, tạp chí chuyên ngành hoặc do tôi mang đến lớp. Việc sưu tầm thông tin, kết quả nghiên cứu khoa học như vậy, giúp các em có kỹ năng tra cứu, tìm kiếm tài liệu tham khảo cũng như có kiến thức tổng quan về vấn đề

nghiên cứu, làm tiền đề tốt cho việc làm đề tài nghiên cứu sau này.

*** Theo anh, giáo dục đại học hiện nay cần cải tiến gì về nội dung cũng như phương pháp giảng dạy?**

- Về nội dung, tôi thấy vấn đề quan trọng nhất hiện nay là sự thiếu đồng bộ giữa kiến thức đại học và nhu cầu của doanh nghiệp. Có vẻ như khoảng cách này ngày càng xa hơn. Sinh viên cần có nhiều kỹ năng trong môi trường làm việc thực tế. Xu hướng xã hội bây giờ là cần sinh viên "đa ngành"; trong khi mình vẫn đào tạo theo chuyên ngành rất sâu. Vì vậy khi nhu cầu xã hội thay đổi thì sinh viên của mình sẽ khó thích nghi.

Về phương pháp giảng dạy, tôi nghĩ phải tích cực thay đổi theo hướng tăng cường sự chủ động của sinh viên và sự tương tác của giảng viên và sinh viên trong quá trình học tập. Tuy nhiên, làm được điều này không phải là chuyện đơn giản.

*** Nếu phác họa hình mẫu lý tưởng của người thầy thời hiện đại, anh nghĩ người thầy đó cần có những phẩm chất nào?**

- Thứ nhất là chuyên môn. Đối với một người thầy thì chuyên môn phải được đặt lên hàng đầu. Có thể không cần quá xuất sắc, nhưng họ phải nắm được là mình đang dạy cái gì. Thứ hai là khi quyết định đi dạy học thì phải có tâm huyết với nghề. Ngoài ra, người thầy còn phải có tư duy sáng tạo, đức tính kiên nhẫn ■

Tuyên dương cán bộ trẻ tiêu biểu lần IV

73 cán bộ trẻ thuộc ĐHQG-HCM đã được vinh danh trong lễ "Tuyên dương cán bộ trẻ tiêu biểu lần IV năm 2015" tại Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM sáng ngày 27/12. Đây là những giảng viên, cán bộ trẻ có nhiều thành tích nổi bật trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học và công tác quản lý ở các đơn vị trực thuộc ĐHQG-HCM. Trong đó, có 8 người được bình chọn là cán bộ xuất sắc nhất.

Trong buổi lễ, GS.TS Phan Thị Tươi - nguyên Hiệu trưởng Trường ĐH Bách Khoa đã có buổi giao lưu, trò chuyện về nghề giáo, kinh nghiệm giảng dạy, quản lý và nghiên cứu khoa học cùng các cán bộ trẻ. Tính đến nay, sau 4 lần tổ chức, ĐHQG-HCM có tổng cộng 308 cán bộ trẻ tiêu biểu được tuyên dương.

Anh Nhân

ĐÀM NGUYỄN TRỌNG NHÂN, Công dân trẻ tiêu biểu TP.HCM 2015:

CỨ SAI ĐI, VÌ TA CÒN TRẺ

Đàm Nguyễn Trọng Nhân tham quan tại Nhật theo chương trình JENESYS 2.0 của chính phủ Nhật, tháng 3/2014. Ảnh: NVCC

Gặp Nhân vào một ngày cuối tháng 12. Hỏi Nhân có bị "đơ" khi phải trả lời những câu cùng một khuôn của mấy tờ báo không? Nhân chỉ cười, "miễn anh đừng viết nhiều về thành tích của em là được".

Phiên An

Một thời nhớ

Rời Sài Gòn để dự thi Olympic Tin học sinh viên ngoài Hà Nội hồi năm II, với Nhân đó là lần đầu tiên xa nhà sau những tháng năm quần quanh việc học. Hà Nội lúc ấy trời lập đông nên khá lạnh. Sự háo hức của cậu sinh viên ngày xưa vẫn còn hiện rõ trong từng câu chuyện. Biết làm sao

được, bởi như Nhân nói: "Có nhiều cái đầu tiên với em quá", lần đầu tiên đi máy bay, lần đầu tiên ném trái cái lạnh của gió Đông Bắc giữa bảm sáu phố phường. Hà Nội với Nhân không chỉ có kỳ thi. Nó còn là niềm mơ ước của cậu sinh viên mà những trì nứu của việc học một thời, đã tạm cất lại niềm ngao du đến đất kinh kỳ. "Huế và Hà Nội là hai nơi em muốn đi nhất. Ở đó có lăng tẩm, đền đài, cả lịch sử ngàn năm của nước mình mà anh. Hà Nội là một trong những động lực chính để em cố gắng học, vì biết cuộc thi sẽ tổ chức tại đây". Kỳ thi năm đó, Nhân đạt giải Nhì quốc gia.

Báo chí thường nói về Nhân, những thành tích của một chàng thủ khoa đầu vào lần đầu ra, tốt nghiệp với điểm số trung bình 9,64/10, cao nhất 20 năm qua của Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM. Có bài còn liệt kê những giải thưởng, huy chương trong các kỳ thi quốc gia, khu vực. Chẳng hiểu sao, khi phỏng vấn, Nhân cứ nhắc mãi: "Viết xong anh nhớ cho em xem trước rồi đăng nha anh. Đừng kể nhiều về thành tích của em, anh cứ viết về cái gì đó khác đi".Ừ, thì khác vậy.

Có lúc lợi hỏi lâu ở Nhân những câu chuyện đã trôi về phía cũ, ở đó có một chàng trai từng yêu văn và mê sử. Nhân nói

thích đọc văn của chị Tư. Cả tập Cánh đồng bất tận, truyện nào Nhân cũng thích, dù miền Tây vốn xa lắc và lạ lẫm với Nghệ An, nơi Nhân sinh ra. Đọc chị Tư rồi đọc Kim Dung. Nhân kể mồn một về những Anh hùng xạ điêu, Thần điêu hiệp lữ, Ý Thiên Đồ Long ký, rồi Thiên long bát bộ, Tiểu ngạo giang hồ. Đường như, Nhân để lại dấu đó trong mình, giữa những tất bật của dự án, đề tài nghiên cứu, một khoảng lặng của tuổi thơ. Đó là cái khoảng lặng của cậu bé lớp 7 từng say sưa những trang sách, mà một thời người Sài Gòn vẫn thường nhắc nhớ nhau.

Đã có lúc Nhân muốn du học, khi mọi thứ ở giảng đường đại học không giống với hình dung ban đầu của mình. "Đó là vào khoảng cuối năm I, đầu năm II, em rất muốn chuyển ngành. Vì khi vào trường, em được học chương trình tiên tiến bằng tiếng Anh. Em nghĩ rằng mình sẽ có một môi trường học như nước ngoài. Nhưng thực tế không phải vậy". Và rồi Nhân vẫn bước tiếp, kiên định với lựa chọn của mình. Sự kiên định như khi chọn thi vào Khoa Khoa học Máy tính của Trường ĐH KHTN, thay vì suất học bổng vào Trường FPT của cậu học sinh chuyên Toán trường Lê Hồng Phong ngày ấy.

Thử, sai, rồi đi tiếp

Ba tháng ở Canada tham gia thực tập nghiên cứu, Nhân được một khoản trợ cấp đủ để trang trải các chi phí. Không có

những bữa ăn cùng đoàn ở nhà hàng, cũng không có những chuyến xe đưa rước đến trường mỗi ngày như những lần đi nước ngoài trước đó. Mọi thứ, Nhân đều phải tự lập.

Sống trong khu ký túc xá gần trường, những ngày đầu, Nhân thường đến siêu thị mua thực phẩm về nấu các món Việt cho mình. Nhưng rồi áp lực công việc nhiều hơn, những dự án mà Nhân phải hoàn thành theo yêu cầu của các giáo sư Canada mỗi lúc một gần đến hạn. Việc nấu nướng trở thành "điệp vụ bất khả thi". Những lần xuống thành phố thưa dần để rồi dừng lại trong vài món ăn chế biến sẵn từ các cửa hàng. Và nhờ một sự tình cờ, Nhân không còn một mình trong căn phòng trống trải ấy. Đó là khi Nhân gặp hai người bạn Việt cùng sống trong khu ký túc xá, Nhân nói: "Em mừng hết cỡ. Thế là cả ba góp gạo thổi cơm chung". Mọi người ngồi ăn với nhau, quê nhà dường như gần hơn trong mỗi câu chuyện mà họ kể.

Chuyến đi kết thúc trong tháng 8 vừa qua. Ra nước ngoài trải nghiệm công việc rồi, Nhân có muốn ở đó không? Như một phản xạ tự nhiên, Nhân đáp: "Không anh! Có thể em sẽ ra nước ngoài làm việc nhưng định cư thì không. Ở Việt Nam, dù gì vẫn có cái gần gũi với mình hơn. Em thích những điều gần gũi đó". Những điều gần gũi đó là gì, Nhân cũng không rõ nữa. Có lẽ thật khó dùng ngôn từ để diễn đạt nỗi niềm quê hương, chỉ biết nó vẫn luôn chan

Nguyên Phó Chủ tịch nước Trương Mỹ Hoa và Phó bí thư Thường trực Thành ủy TP.HCM Võ Văn Thường tặng hoa cùng bằng khen cho công dân tiêu biểu Đam Nguyễn Trọng Nhân.
Ảnh: Thụy Anh

chứa trong lòng, thầm kín mà rạo rức. Cái gần gũi ấy, Nhân đã đem theo mình trong những chuyến đi tình nguyện cùng các giáo sư Hàn Quốc, liên hệ từng địa phương, viết lên những kế hoạch khảo sát tỉ mỉ, để giới thiệu với sinh viên Hàn về tâm tình Việt trên mảnh đất Sài thành mà họ đến.

Về chuyện tương lai, Nhân nói tạm thời ở lại trường để nghiên cứu thêm, rồi sau đó sẽ học lên thạc sĩ, tiến sĩ. "Thạc sĩ và tiến sĩ, em đều định học ở nước ngoài. Học xong thì việc làm ở đâu, em nghĩ nó không quá quan trọng. Ở đâu có công việc mà họ cần mình và mình cũng cần họ, thì em sẽ tham gia. Tuổi trẻ là tuổi đẹp nhất vì mình

có sức bật, có hoài bão lớn, có những suy nghĩ dù đôi khi không đúng nhưng là động lực để mình làm việc. Thử, sai, rồi mình sẽ sửa. Cứ sai đi, vì ta còn trẻ mà. Em luôn mong muốn tạo ra một cái gì đó mới mẻ cho một môi trường đã cũ rồi".

Bây giờ, mỗi sáng thức dậy, Nhân vẫn giữ thói quen xem các tin tức nước ngoài về lĩnh vực chuyên môn của mình. Cả quyển sách mà đạo gần đây Nhân vẫn hay đọc nữa. "Cuốn Lịch sử thế giới của Nguyễn Hiến Lê đó anh. Đó là quà của thầy em tặng. Văn của bác Lê rất gần gũi dù nó đã được viết từ hơn nửa thế kỷ trước. Đọc sử như vậy thì thích quá, phải không anh?" ■

6 gương mặt công dân tiêu biểu TP.HCM năm 2015.
Ảnh: Thụy Anh

10 năm danh hiệu Công dân trẻ thành phố

Sáng 1/1/2016, Thành đoàn TP. HCM tổ chức lễ tuyên dương công dân trẻ tiêu biểu năm 2015 nhằm vinh danh những gương mặt tiêu biểu đã có nhiều nỗ lực, đóng góp cho sự phát triển của thành phố. Hội đồng bình chọn đã chọn ra 6 gương công dân trẻ tiêu biểu TP.HCM năm 2015 để tuyên dương.

6 gương mặt công dân trẻ tiêu biểu năm nay là đại diện tiêu biểu cho 6 lĩnh vực.

Năm nay, ĐHQG-HCM vinh dự đại diện trong lĩnh vực học tập, nghiên cứu khoa học và lao động sáng tạo. Đó là Đàm Nguyễn Trọng Nhân (sinh năm 1993) Trường ĐH KHTN.

Năm 2012 và 2013, Trọng Nhân đã đạt giải Nhì và giải Ba tại kì thi lập trình sinh viên quốc tế ACM-ICPC cấp Quốc gia, sau đó vinh dự được tham gia thi cấp Quốc tế khu vực châu Á. Tháng 1/2016 tới đây Nhân sẽ lên đường sang Singapore dự hội thảo về các thành tựu nghiên cứu mới trong lĩnh vực Khoa học máy tính.

Năm nay cũng là năm thứ 10 cuộc vận động bình chọn "Công dân trẻ tiêu biểu TP.HCM" được tổ chức.

Trang Minh

TÂN THẠC SĨ VỚI CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC ĐẠT GIẢI CAO

Với đề tài "Kỹ thuật cộng sinh của vi sinh vật để tạo ra hàm lượng axit glucuronic cao trong trà Kombucha", chàng trai 26 tuổi Nguyễn Khôi Nguyên của Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM đã đạt giải Nhì tại Hội nghị Thực phẩm ASEAN lần XIV được tổ chức tại Philippines vừa qua.

Nguyễn Khôi Nguyên. Ảnh: NVCC

Song Tường

Đó chỉ một trong những thành tích nổi bật của chàng thạc sĩ trẻ lấy nghiên cứu làm đam mê từ hồi còn là sinh viên ngành công nghệ sinh học.

Sáng tạo và mới mẻ

Tháng 6/2015, Nguyễn Khôi Nguyên là người duy nhất được Hội Khoa học và Công nghệ Lương thực Thực phẩm Việt Nam (VAFoST) lựa chọn - dựa trên bài nghiên cứu khoa học và khả năng thuyết trình, bảo vệ đề tài bằng tiếng Anh - làm đại diện Việt Nam tham gia cuộc thi công trình nghiên cứu khoa học xuất sắc (Best graduate paper) ở Hội nghị Thực phẩm ASEAN lần XIV, tại Philippines. Nguyên đã vượt qua nhiều đối thủ trong khu vực để mang về giải Nhì, sau đại diện của nước chủ nhà. GS.TSKH Lưu Duẩn - Phó Chủ tịch VAFoST khẳng định đây là giải thưởng cao nhất của Việt Nam từ trước đến nay tại hội nghị này. Còn Chủ tịch Liên đoàn Khoa

học và Công nghệ Thực phẩm Quốc tế (IUFoST), ông Declan J Troy đã khen ngợi Nguyên về tính sáng tạo và phương pháp tiếp cận mới trong nghiên cứu khoa học.

Sau giải thưởng đó cùng với những công trình khoa học đã công bố của mình, Nguyên được chú ý nhiều trong giới khoa học. Nổi bật nhất là khi Nguyên chính thức được mời phản biện cho các tạp chí khoa học ISI như International Journal of Food Science and Technology và Food Science & Technology International. Hội đồng phản biện của các tạp chí ISI cho mỗi bài báo chỉ có từ 1 đến 3 giám khảo, thường là các giáo sư, tiến sĩ có tiếng, có chuyên môn phù hợp để cùng làm việc với tòa soạn, đưa ra các nhận xét, đánh giá và quyết định cuối cùng cho từng công trình nghiên cứu khoa học cụ thể. Thời gian qua Nguyên đã nhận phản biện cho khá nhiều bài báo khoa học thuộc lĩnh vực vi sinh thực phẩm, công nghệ thực phẩm... của các nhà khoa học Brazil, Sri Lanka, Thái Lan và một số nước châu Âu.

5 công bố nghiên cứu khoa học của Nguyên đều hoàn thành trong thời gian học thạc sĩ. Trong đó có 3 bài thuộc danh sách của tổ chức xếp hạng các tạp chí khoa học có uy tín, có hệ số tham khảo cao. Nguyên chia sẻ: "Các đề tài trên mình đều tìm tòi nghiên cứu, viết đề cương, trực tiếp làm thí nghiệm nên đứng tên tác giả đầu (first author). Bên cạnh đó, mình cũng là người chủ biên của dự án và trực tiếp làm việc với tạp chí nên cũng đồng thời là tác giả chính (corresponding author)".

Nghiên cứu là đam mê

Thực hiện đề tài từ khi làm luận văn thạc sĩ nhưng Nguyễn Hoài Nguyên bén duyên với nghiên cứu khoa học lúc còn là sinh viên những năm đầu tiên. Đề tài "Nghiên cứu khả năng kháng sinh từ các

được liệu để chống lại những vi khuẩn đường ruột đã kháng thuốc" của Nguyên đã đạt giải Nhất trong một cuộc thi nghiên cứu do Đoàn Khoa Công nghệ Sinh học Trường ĐHQG Quốc Tế tổ chức. "Nếu không có đam mê, chắc chắn sẽ rất khó thành công trong nghiên cứu khoa học" - Nguyên đã trả lời như vậy khi được hỏi về những khó khăn mà mình phải vượt qua. "Điều khó khăn trong nghiên cứu khoa học là tính mới mẻ trong các công trình, dự án. Điều này đồng nghĩa với việc bạn phải làm những việc mà người khác chưa làm hoặc rất ít người làm. Như vậy cũng tương tự việc bạn phải tự mò mẫm trong "bóng tối", nên sẽ có vô số tình huống mà mình không thể lường trước được". Ngoài ra, tình trạng cơ sở vật chất còn thiếu thốn, chưa đáp ứng yêu cầu nghiên cứu cũng là những khó khăn chung đối với các bạn sinh viên. Thêm vào đó, kinh phí thực hiện dự án ít ỏi cũng là một trở ngại đáng kể.

Theo Nguyên, sinh viên ĐHQG-HCM có nhiều điều kiện nghiên cứu tốt hơn so với trước, thêm vào đó, các bạn có sức trẻ, sức sáng tạo, nguồn động lực và ý tưởng dồi dào. Đó là tiềm năng để phát huy thế mạnh nghiên cứu. Tuy nhiên, để thành công trong nghiên cứu khoa học, sinh viên cần niềm đam mê và được dìu dắt một cách nhiệt tâm để các bạn có thể phát triển toàn diện. Bởi Nguyên luôn ghi nhớ một điều rằng, những gì mình đạt được đều có sự hướng dẫn, động viên quý báu từ những người thầy, người cô không chỉ giỏi về chuyên môn mà còn hết lòng vì học trò.

Nguyên vẫn tiếp tục theo đuổi dự án về axit glucuronic có khả năng giải độc cơ thể trong trà Kombucha. Bài báo thứ 6 của Nguyên cũng đang thực hiện về đề tài ứng dụng các ma trận và mô hình toán học trong không gian ba chiều để tối ưu hóa việc sản xuất trà Kombucha có hàm lượng axit glucuronic cao ở quy mô công nghiệp.

Hiện tại, Nguyên nhận được học bổng nghiên cứu sinh từ các trường đại học ở Mỹ, Úc và Canada, tuy nhiên Nguyên vẫn chưa có quyết định chính thức ■

SINH VIÊN 5 TỐT ĐHQG-HCM 2015:

VƯỜN RA BIỂN LỚN

Năm 2015, ĐHQG-HCM đã tuyên dương 146 sinh viên đạt danh hiệu Sinh viên 5 tốt. Bốn gương mặt dưới đây là những đại diện tiêu biểu.

Mỹ Duyên - Vân Anh - Ngọc Trâm

Ảnh: Vân Anh

■ NGUYỄN THANH HÒA: *Hãy sống trọn vẹn tuổi trẻ*

Với vai trò là thủ lĩnh Hội Sinh viên Trường ĐH Công nghệ Thông tin năm 2015 và từng là thủ lĩnh của chiến dịch Mùa hè xanh, Xuân tình nguyện..., Hòa đã thực hiện được phần nào mong muốn thiện nguyện của mình cho cộng đồng.

Bên cạnh những hoạt động xã hội, Hòa còn là người có thành tích học tập "khủng". Với điểm số trung bình là 9,15; Hòa đại diện cho trường tham gia cuộc thi Vô địch Tin học Văn phòng Thế giới MOSWC 2015. Hòa chia sẻ rằng ai cũng có một thời tuổi trẻ, hãy sống thật nhiệt huyết, thật cống hiến để sau này không phải hối tiếc bởi tuổi trẻ chỉ đến một lần trong đời.

Mục tiêu của Hòa trong năm 2016 là hoàn thành chương trình đại học, sau đó sẽ tiếp tục học cao học để trở thành giảng viên của trường.

■ **TIÊU MỸ HOA: *Đam mê nghiên cứu***

Nhiều năm liền là sinh viên xuất sắc của khoa, điểm thi TOEIC đạt 910, điểm trung bình 81,5/100, nhiều năm liền đạt danh hiệu Sinh viên 5 tốt cấp trường, là một trong những sinh viên ưu tú được Trung ương Đoàn lựa chọn tham gia chuyến đi Jenesys 2.0 Nhật Bản vào tháng 11/2014..., đó là một số thành tích học tập tiêu biểu của Tiêu Mỹ Hoa, sinh viên Trường ĐH Quốc Tế.

Tuy vậy, Hoa khiêm tốn cho rằng bản thân vẫn chưa tham gia nghiên cứu khoa học được nhiều, chưa thật sự gắn kết lý thuyết trong bài với thị trường thực tế. Theo Hoa, thành tích mà cô đạt được chưa được gọi là xuất sắc và mình cần phấn đấu hơn nữa cho các mục tiêu "dài hơi" trong tương lai.

Trong năm mới, Hoa muốn tìm việc làm để áp dụng những kiến thức đã học và tiếp tục học cao học để có cơ hội nghiên cứu khoa học nhiều hơn, chuyên sâu hơn.

■ **NGUYỄN ĐÌNH LUÂN: *Đi tìm đỉnh cao trong khoa học***

Tới nay, hành trang của Nguyễn Đình Luân, sinh viên Trường Khoa học tự Nhiên, là bốn bài báo khoa học được công bố tại hội nghị quốc tế ở Bồ Đào Nha, Trung Quốc, New Zealand và Việt Nam. Trong đó, có một bài báo được giải thưởng "top 10 paper Award" dành cho báo cáo khoa học xuất sắc. Giải thưởng Quả cầu vàng năm 2015 lĩnh vực công nghệ chính là ghi nhận cho hành trình đến đỉnh cao khoa học - niềm đam mê của chàng sinh viên này.

Trong năm học mới, Luân sẽ tiếp tục học lên thạc sĩ, tiến sĩ tại Mỹ hoặc Canada để hoàn thành ước mơ cống hiến sức mình cho đất nước.

■ **TRINH KIM NGÂN: *Vươn ra biển lớn***

Kim Ngân, sinh viên Trường ĐH KHXH&NV từng tham gia Hội nghị Sinh viên châu Á tại Singapore, Mùa hè xanh tại nước CHDCND Lào, ASEAN Youth Forum diễn ra tại TP.HCM. Ngân quan niệm một sinh viên dám dịch chuyển, không ngại tham gia các hoạt động tình nguyện, không ngừng nâng cao nhận thức về vấn đề hội nhập tức là đã có sẵn trong mình yếu tố "5 tốt". Ngân cũng cho rằng việc tích cực nâng cao trình độ tiếng Anh cũng là một yếu tố quan trọng mang lại thành công cho bản thân.

Trong học tập, Ngân đạt được những thành tích rất đáng nể. Cô vừa nhận bằng cử nhân sớm hơn một năm và vinh dự là một trong những sinh viên được giữ lại Khoa Ngữ văn Anh để làm việc.

Nói về những dự định trong năm mới, Ngân mong rằng mình sẽ thi đậu cao học ngành Phương pháp giảng dạy và lý luận tiếng Anh ■

KVL's Hot Dog -

Ý TƯỞNG KHỞI NGHIỆP TỪ GIẢNG ĐƯỜNG

Ba "ông chủ trẻ" Đặng Ngọc Vũ, Nguyễn Văn Lợi, Nguyễn Văn Duy Khang của KVL's Hot Dog. Ảnh: NVCC

Khởi nghiệp khi số vốn chỉ gần 50 triệu đồng, đến nay nhóm bạn Đặng Ngọc Vũ, Nguyễn Văn Lợi, Nguyễn Văn Duy Khang, những cựu sinh viên của Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM đã mang về thu nhập hơn 400 triệu đồng mỗi tháng.

Trang Minh

Khó khăn chỉ là bước đệm

Tốt nghiệp Khoa Quản trị Kinh doanh năm 2013, bỏ qua cơ hội làm việc cho các công ty lớn với thu nhập ổn định, ba chàng trai Đặng Ngọc Vũ, Nguyễn Văn Lợi, Nguyễn Văn Duy Khang quyết định chọn con đường khởi nghiệp.

"Nhớ lại thời còn sinh viên, những lần đi ăn cơm, vô tình nhìn thấy cách người ta rửa rau, chế biến thực phẩm rất tẻ. Điều đó

thôi thúc bọn mình phải cố gắng tìm ra một món ăn hợp vệ sinh với giá cả hợp lý cho học sinh, sinh viên" - Lợi cho biết.

Có dịp cùng nhau làm thêm tại một cửa hàng tiện lợi mà thực đơn chủ yếu là hotdog, cả ba nhận thấy đây là món ăn khá mới và có tiềm năng phát triển tại Việt Nam. Nhóm quyết định sẽ mở một cửa hàng để kinh doanh hotdog, nhưng "do vốn trong tay còn ít, nên bọn mình quyết định chọn mô hình xe đẩy với chi phí vừa rẻ và vừa linh động".

Lúc mới bắt đầu, khó khăn lớn nhất chính là hoàn thiện chất lượng sản phẩm và lấy được lòng tin của khách hàng. Vì thế "tụi mình muốn mọi thứ phải thật chuyên nghiệp và chất lượng". Về nguồn cung nguyên liệu, cả nhóm trực tiếp tìm đến các nhà cung cấp có uy tín, thuyết phục và mời họ tìm hiểu mô hình kinh doanh của nhóm, thấy được tính khả thi của mô hình, việc thỏa thuận về cung cấp sản phẩm cũng dễ dàng hơn.

Đặc biệt, để gây ấn tượng mạnh cho khách hàng, các bạn chủ động tạo cho mình một logo, slogan và cả mẫu "cửa hàng" riêng. Với 4 chiếc xe đẩy cũ ban đầu, mua lại từ một công ty sữa, cả nhóm quyết định tu bổ lại và tạo nên thương hiệu của mình: KVL's Hot Dog (hotdog của nhóm Khang, Vũ, Lợi)

Đến khâu cuối cùng đó là đưa sản phẩm tới tay người tiêu dùng. Dù nhóm rất tự hào về sản phẩm của mình làm ra, nhưng vấn đề là làm sao để người tiêu dùng tin tưởng chúng. Vì vậy, ngoài việc đầu tư hình ảnh bên ngoài và chất lượng sản

Nhân viên cửa hàng di động của KVL's Hot Dog. Ảnh: NVCC

Học đại học là nền tảng cho khởi nghiệp

Từ 4 chiếc xe đẩy ban đầu, sau hai năm khởi nghiệp, KVL's Hot Dog đã mở rộng ra 15 chi nhánh với 60 xe trải đều ở TP. HCM và các tỉnh Bình Dương, Đồng Nai với xấp xỉ 200 nhân viên.

Theo những nhà khởi nghiệp trẻ, có 3 yếu tố quan trọng để bắt đầu khởi nghiệp. Yếu tố tiên quyết là phải tin vào khả năng của mình, nếu có quyết tâm thì bạn sẽ học hỏi rất nhanh, có biến động xảy ra bạn sẽ biết cách xoay sở. Khó khăn chính là kinh nghiệm, là cơ hội để các bạn tiến xa hơn. Thứ hai là phải có một ekip tốt, bởi vì "một người không thể làm mọi thứ còn thuê mướn lại không đủ tài chính", nên một ekip tốt giữ vai trò sống còn cho quá trình kinh doanh của bạn. Và cuối cùng, quan trọng nhất vẫn là kiến thức. Có người nói "đại học không học chẳng sao", nhưng Lợi, Vũ, Khang thì không đồng ý như vậy. Các bạn cho biết: "Với bọn mình, trải nghiệm thực tế là quan trọng nhưng kiến thức trên giảng đường mới chính là nền tảng. Những định hướng tư duy từ giảng viên, những kiến thức từ sách vở đã giúp ích cho công việc hiện tại của bọn mình rất nhiều. Sự kết hợp nhuần nhuyễn cả hai bên sẽ tạo sức mạnh rất lớn. Nhưng nếu chỉ thiên về một bên thì sẽ không thể đi xa được".

Dự định sắp tới của nhóm là mở rộng hơn mô hình kinh doanh này, đa dạng hơn các sản phẩm, gắn liền phát triển kinh doanh với nâng cao chất lượng sản phẩm ■

phẩm, nhóm cũng rất chú trọng đến việc phổ biến cho nhân viên về chuẩn mực tác phong bán hàng, tác phong ứng xử. Nhờ đó, ngay từ những ngày đầu tiên, nhóm đã nhận được nhiều phản hồi tích cực.

Sau một thời gian làm ăn thuận lợi, đầu năm 2014, nhóm quyết định mở rộng kinh doanh bằng cách nhượng quyền thương hiệu. KVL's Hotdog dần vượt ra khỏi phạm vi TP.HCM và "tiến dần ra biển lớn".

"Có được những kết quả như ngày hôm nay, mới thấy khó khăn không phải là bước cản mà là bước đệm để nâng bạn mình lên một tầm cao mới. Từ những ngày 'bày vẽ', sáng tạo, tự xử lý đó, bọn mình mới biết được khả năng của mình và có được những trải nghiệm quý giá" - Lợi tâm sự.

SINH VIÊN ĐHQG-HCM:

Chào xuân hội nhập 2016

Anh Nhàn - Dương Hạ

Tiết mục *Nên lữ nên thành* giành giải Vàng hạng mục múa của Trường ĐH KHXH&NV. Ảnh: Anh Nhàn

Phần trình diễn của ca sĩ Hamlet Trương được sự hưởng ứng của đông đảo sinh viên. Ảnh: Anh Nhàn

Với chủ đề: "Sắc màu Asean", Ngày hội Chào năm mới 2016 đã diễn ra tại KTX khu A ĐHQG-HCM ngày 31/12/2015 trong không khí sôi nổi và vui tươi.

Với nhiều hoạt động như triển lãm Ngôi nhà chung Asean, biểu diễn trượt patin nghệ thuật, du học các nước Asean, trò chơi vận động học đường, món ngon các nước, cuộc thi pháp luật đời sống, liên hoan văn hóa văn nghệ và đêm Gala Liên hoan Tiếng hát Học sinh, Sinh viên TP.HCM lần IX. Ngày hội là dịp để hàng chục ngàn sinh viên đang sinh hoạt, học tập tại các trường trực thuộc ĐHQG-HCM và các khu vực lân cận giao lưu, học tập với nhiều không gian trải nghiệm thú vị.

Với chủ đề "Sắc màu Asean", Trường ĐH KHXH&NV đã xuất sắc giành giải Nhất toàn đoàn với 4 giải Vàng cho hạng mục múa, đơn ca, tứ ca, ca múa nhạc và giải Triển vọng cho hạng mục múa ca nhạc. Giải Nhì toàn đoàn thuộc về Trường ĐH Tôn Đức Thắng và giải Ba toàn đoàn thuộc về Trường ĐH KHTN.

Liên hoan tiếng hát năm nay mở rộng cho học sinh trung cấp các trường đại học, cao đẳng và các trường trung cấp chuyên nghiệp, trung cấp nghề.

Hoạt động được đón chờ nhất là chương trình ca nhạc Chào năm mới 2016 với phần trình diễn

Sinh viên hân hoan trong khoảnh khắc chào năm mới cùng ca sĩ Sỹ Luân. Ảnh: Anh Nhàn

Sân chơi pháp luật trong Ngày hội Văn hóa Asean. Ảnh: Anh Nhàn

của các ca sĩ nổi tiếng như Hamlet Trương, Sỹ Luân, Hoàng Yến Idol, Võ Hạ Trâm, Vũ Quốc Việt... cùng những tiết mục không chuyên của sinh viên ĐHQG-HCM đã tạo nên một không gian âm nhạc tràn đầy màu sắc.

Thời khắc chuyển giao từ năm cũ sang năm mới, hàng ngàn sinh viên cùng nhau đếm ngược chào đón năm 2016 ■

"GẤU TUI ĐÂU": *Phương tiện kết bạn của giới trẻ*

Lê Quốc - Anh Nhân

Với mong muốn giúp các bạn trẻ có điều kiện làm quen và sớm tìm thấy "gấu" cho mình, nhóm sinh viên Nguyễn Văn Hương, Lê Thành Đạt (Khoa Khoa học Máy tính), Ngô Quốc Huy (Khoa Mạng máy tính và Truyền thông) Trường ĐH Công nghệ Thông tin và Nguyễn Hoàng Diễm My (Khoa Hàn Quốc học) Võ Thị Ngọc Trinh (Khoa Giáo dục học) Trường ĐH KHXH&NV đã phối hợp lập nên trang web mang tên "gấu tui đâu".

Khó khăn nhất là xây dựng thuật toán

Bạn Nguyễn Văn Hương, Trưởng nhóm cho biết trong những dịp học tập, giao lưu giữa sinh viên các trường thuộc ĐHQG-HCM, các bạn nam Trường ĐH Công nghệ Thông tin để ý thấy nhiều bạn nữ Trường ĐH KHXH & NV rất dễ thương. Các bạn muốn làm quen nhưng lại nhút nhát, e ngại thổ lộ trực tiếp. Vì thế, Hương và các cộng sự muốn làm một cái gì đó có thể kết nối sinh viên hai trường với nhau nên mới tạo nên ứng dụng "gấu tui đâu".

Hương chia sẻ: "Ứng dụng này bắt đầu lên ý tưởng từ tháng 7/2014 khi SAIGON Mobile Labs tổ chức khóa học về lập trình web tại Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM, mình có cơ hội gặp các bạn cùng chí hướng lập nhóm và bắt tay thực hiện. Nhóm ban đầu có chỉ có hai bạn học ĐH Công nghệ Thông tin phụ trách về lập trình, một bạn học ĐH KHXH & NV phụ trách về mỹ thuật, đồ họa. Công việc khó khăn và tốn thời gian nhất là xây dựng thuật toán để lựa chọn người phù hợp cho đối tượng dựa trên nhiều yếu tố như khoảng cách, nơi ở, tôn giáo, độ tuổi, sở thích. Do đó, chúng mình phải xây dựng một thuật toán đủ mạnh để đáp ứng nhu cầu của mọi người. Có nhiều cặp ghép đôi thành công nên dẫn đến tính năng Chat bị quá tải, user phải chia sẻ facebook, zalo hoặc số điện thoại để dễ dàng liên hệ với nhau hơn. Lúc đầu, mỗi ngày chỉ có một lượt ghép đôi nhưng sau đó lượng người truy cập cùng lúc khá nhiều nên server không đáp ứng kịp. Hiện nay chúng mình đã được Microsoft hỗ trợ về server".

Hình ảnh của ứng dụng "gấu tui đâu".
Ảnh: Internet

Kiểm được "gấu" chỉ sau một ngày

Mỗi ngày sẽ có 24 phiên đăng ký tương ứng với 24 giờ. Có 4 bước để chơi ứng dụng "gấu tui đâu". Đầu tiên bạn vào ứng dụng và chọn (đăng ký theo giờ). Bước hai, bạn được giới thiệu cho hai người khác giới, bạn có thể xem thông tin của đối tượng. Bước ba, bạn chọn [QUAN TÂM] người mà bạn cảm thấy phù hợp với mình và đợi người ấy phản hồi. Bước bốn, nếu người ấy cũng chọn bạn thì hai người sẽ trở thành một cặp và có thể trò chuyện, nhắn tin với nhau. Ngoài ra, người sử dụng còn có thể trò chuyện, nhắn tin kèm với Sticker và Emoticon dành cho các bạn khi ghép đôi thành công và chơi Game giải trí, nhận quà tặng.

"Hay quá, tôi đã tìm thấy được một nửa của mình sau khi xài ứng dụng lần đầu tiên", "Ý tưởng thiết thực, dễ dàng kiểm được 'gấu' chỉ sau một ngày", "Ứng dụng rất hữu ích cho những bạn đang FA"... Đó là nhận xét của đa số người dùng ứng dụng "gấu tui đâu" từ Android store.

Mỗi ngày có khoảng 1.200 người dùng vào ứng dụng và tạo được khoảng 2.100 kết nối, 10.000 lượt tải trên Android store và 12.000 lượt tải trên Winphone store.

Sản phẩm này cũng là một ứng dụng điện thoại có thể chạy trên hệ điều hành Android và Winphone. Người chơi có thể tìm ứng dụng trong cửa hàng với từ khóa "gấu tui đâu" hoặc truy cập từ website cho người dùng máy tính tại địa chỉ <http://gautuidau.com>.

Với tính năng làm quen, kết bạn nhanh chóng, có nhiều phiên đăng ký, nhiều khung giờ để lựa chọn, có bộ phận "supporter" sẵn sàng giải đáp mọi thắc mắc, người tham gia dễ dàng lựa chọn đối tượng mà mình

cảm thấy phù hợp và có "gấu" chỉ sau một ngày sử dụng ứng dụng.

Ảo nhưng không ảo

Trên thị trường hiện nay có khá nhiều ứng dụng mai mối như Parktor, Beetalk, Badoo, W-match. Điểm khác biệt của "gấu tui đâu" so với các ứng dụng khác là mỗi phiên đăng ký xác nhận hẹn hò chỉ giới thiệu hai người để lựa chọn. Người dùng được tương tác với những người dùng thực, những người đang muốn hẹn hò thực sự. Như vậy, sẽ dễ dàng hơn trong việc phát triển mối quan hệ thực ngoài đời.

Trong thời gian tới, sản phẩm sẽ được phát triển trên hệ điều hành IOS và cải thiện tính năng trò chuyện kèm với nhiều hỗ trợ khác (gửi ảnh, gửi bản ghi âm, video...). Bên cạnh đó, nhóm còn xây dựng các Game tương tác cho các cặp đôi như cùng trồng cây tình yêu hoặc cùng nuôi heo nhằm tạo nên sự gắn kết hơn.

Hiện tại, "gấu tui đâu" được phát hành ở TP.HCM và nếu tính luôn ứng dụng trên web thì có hơn 25.000 người dùng. Trong tương lai, ứng dụng này sẽ giúp nhiều bạn sinh viên chưa có người yêu sớm tìm được "nửa kia" của mình, quen biết thêm nhiều bạn mới cũng như mang đến những trải nghiệm mới mẻ trong kỷ nguyên số ■

Ấm áp Xuân tình nguyện

Huy Hằng thực hiện

Xuân tình nguyện (XTN) là một trong những phong trào thiện nguyện nổi bật của sinh viên, khởi phát từ Trường ĐH KHCHNV, nhằm giúp người dân, nhất là trẻ em vùng sâu vùng xa, đang gặp nhiều khó khăn, có được một cái Tết vui tươi, ấm áp. Sau đó phong trào này lan tỏa ra nhiều trường trong ĐHQG-HCM và các trường đại học trên địa bàn TP.HCM.

Mỗi chiến dịch XTN thường bắt đầu từ giữa tháng 12 âm lịch, kéo dài từ 4 đến 5 ngày. Tính đến năm 2015, XTN đã trải qua 11 mùa và ngày càng thu hút đông đảo sinh viên tham gia.

► **Nguyễn Ngọc Khánh** (Chủ tịch Hội sinh viên, Chỉ huy trưởng chiến dịch XTN 2015 Trường ĐH KHCHNV):

Phải tìm hiểu địa phương mình sắp đến

Để tham gia chiến dịch XTN hiệu quả, mỗi sinh viên cần tìm hiểu về địa bàn và người dân mà mình sắp đến. Có như vậy các bạn mới xây dựng nội dung, chuẩn bị phương tiện, hình thức hỗ trợ phù hợp với tập quán và nhu cầu của người dân địa phương; từ đó hoạt động của các bạn mới suôn sẻ, được hưởng ứng tích cực và thể hiện đúng tinh thần, mục tiêu của chiến dịch.

Để cân bằng số lượng và đảm bảo tính đa dạng của các đội hình, nên sẽ có trường hợp một số chiến sĩ tình nguyện được phân công vào đội hình không giống với nguyện vọng ban đầu của mình. Tuy nhiên, các bạn đừng buồn, vì đã hoạt động tình nguyện thì ở đâu cũng như nhau, quan trọng là chúng ta phải biết phát huy thế mạnh của mình vào mục đích chung và tìm thấy ý nghĩa, niềm vui thực sự từ những đóng góp của mình cho cộng đồng, xã hội.

XTN 2016 sẽ kéo dài hơn so với những năm trước, dự kiến diễn ra trong ít nhất 3 tuần. Năm nay có thêm chương trình "Xuân hội nhập" với nhiều hoạt động phong phú nhằm hưởng ứng chủ đề "Năm sinh viên hội nhập".

▶ **Lê Thị Thục Anh** (SV năm III, Khoa Tài chính Ngân hàng Trường ĐH Kinh tế - Luật):

Điều phối các hoạt động suôn sẻ và hợp lý

Là đội trưởng của một đội hình XTN mình phải quán xuyến hết mọi chuyện: phân công việc cho hơn 30 thành viên trong đội, gắn kết họ với địa phương, điều phối các hoạt động suôn sẻ và hợp lý... Vì vậy, công việc của một đội trưởng thường khá vất vả, như "làm dâu trăm họ". Tuy nhiên, theo Thục Anh, để giải quyết những khó khăn trong đội, điều quan trọng nhất của đội trưởng là phải biết lắng nghe, hòa giải bất đồng và làm việc với tâm thế, nhiệt huyết của tình nguyện viên đúng nghĩa.

▶ **Phạm Minh Nhật** (SV năm III, Khoa Điện - Điện tử Trường ĐH Bách Khoa):

Hy vọng làm được nhiều việc hữu ích hơn

Mình tham gia XTN là để học hỏi, được giao tiếp và chia sẻ với nhiều người, hiểu hơn tâm lý của họ và tâm lý xã hội. Mặt khác, mình muốn đi nhiều nơi trong thành phố để trải nghiệm bản thân và tìm cơ hội làm công tác xã hội nhiều hơn.

XTN là chiến dịch lớn có sức lan tỏa rộng trong cộng đồng, mang lại hiệu quả thiết thực. Tham gia XTN, dù phải về quê muộn vài ngày nhưng mình đã góp phần mang lại niềm vui cho nhiều người trong dịp Tết thì thật là ý nghĩa. Năm nay mình tiếp tục đăng ký. Hy vọng khi đến địa bàn khác với những hoạt động khác, mình sẽ được mở rộng hiểu biết và làm được nhiều việc hữu ích hơn.

▶ **Nguyễn Mai Thy** (SV năm III, Khoa Quản trị Kinh doanh Trường ĐH Quốc Tế):

Cho đi đồng thời cũng nhận lại

XTN không hoàn toàn là một chiến dịch "cho đi" mà còn là một dịp lớn để "nhận lại" của các tình nguyện viên. Những ngày cùng ăn, cùng sinh hoạt, cùng làm việc vì cộng đồng là những trải nghiệm không thể nào quên của thời sinh viên. XTN như một bài học lớn mà mình may mắn nhận được ở năm đầu đại học. Mình chưa từng sống trong hoàn cảnh như vậy bao giờ.

Đó là cuộc sống của 40 người mà chỉ có 2 căn phòng bé tẹo, dưới đất trải tấm bạt cho đỡ dơ, tối ngủ nằm co ro vì trời năm đó rất lạnh. Bép được tạo bằng 3 cục gạch xây nhà, chén đũa mượn của hàng xóm, nước không đủ tắm..., vậy mà vui quá trời. Đi mặt trận Củ Chi, nghe các mẹ kể chuyện chiến tranh, mình ngỡ người như lạc vào một thế giới khác, thế giới có sự chịu đựng, mất mát và hy sinh. Qua mùa chiến dịch, thật sự mình trưởng thành nhiều hơn, cho đi đồng thời cũng nhận lại, cho đi ta lại góp nhặt được vốn sống, kinh nghiệm và tình thương yêu cho chính mình ■

Mỗi đứa trẻ Tà Pú là một câu chuyện dài.
Ảnh: REC miền Nam

Những đứa trẻ ở TÀ PÚA

Chuyến đi tình nguyện của những sinh viên chúng tôi đến Tánh Linh, Bình Thuận là một cuộc hành trình khơi dậy yêu thương và sức trẻ. Hai ngày tại trường Tiểu học - THCS Tà Pú không quá dài nhưng đầy ý nghĩa.

Phan Vú Thu Trang

Cuối năm, mấy đứa trong Khoa Báo chí và Truyền thông chúng tôi (Trường ĐH KHXH&NV) cùng mấy sinh viên trường khác lại hẹn nhau trước mùa "Thấp sáng vùng cao" ba tuần. Ba tuần cật lực chuẩn bị cho mọi thứ để sống hết mình.

Cho đi ước mơ

Chúng tôi đặt ra mục tiêu phải gây quỹ và xin tài trợ được ba mươi triệu đồng để làm chương trình Thấp sáng vùng cao ở Tà Pú. Vậy là cả nhóm xúm vào tìm cách gây quỹ:

từ bán hàng, đồ lưu niệm, tổ chức đêm nhạc, xin tài trợ, chẻ nhỏ các vật dụng ra để đi xin các nơi. Cuối cùng cũng đủ số tiền để lên đường.

Rời Sài Gòn lúc 2 giờ trong màn sương sớm, phải leo đèo và đổ đèo, chúng tôi đến Tà Pú ở xã Đức Phú lúc 6 giờ sáng. Thầy giáo bảo chúng tôi phải đợi tới khi có nắng, sương tan bớt, đường khô lại thì mới đi tiếp, nếu không thì trơn lắm. Trường Tà Pú lọt thỏm vào núi khi xung quanh là vách núi xẻ dọc còn lộ thịt đỏ. Cách trường 2-3 cây số đã có thác, suối, rừng cao su, hồ tiêu mà các em ngày ngày phải băng qua để đến lớp.

Trường Tà Pú gồm hai bậc học với 9 khối lớp nhưng chỉ vồn vẹn có 146 học sinh. Trong đó, 48 em là người dân tộc thiểu số, phần đông là người Cơ Ho. Nhắc đến đây cũng đủ thấy, những em nhỏ có nguy cơ bỏ học rất cao.

Em Nguyễn Mạnh Đức lớp 6A và em

Nguyễn Thị Trâm Anh lớp 8A cùng nhiều em khác đều chung một hoàn cảnh, ba mẹ đi làm xa và phải ở với ông bà. Thầy Hồ Hữu Nhân - Chủ tịch Công đoàn trường kể, nhiều em khác nhà lại quá đông người. Lớp 4A do thầy Nguyễn Văn Dũng chủ nhiệm có 13 học sinh nhưng chỉ có 3 em được sống trong "một mái ấm đúng nghĩa", còn lại đều được chăm sóc từ hoặc cha, hoặc mẹ, hoặc ông bà.

Nguyễn Hoàng Diễm (học sinh lớp 9) chín chắn hơn các em khác, tỏ ra lo lắng cho chúng tôi: "Nếu anh chị có đi qua 3 cây số đường đèo, qua suối với mấy cây cầu ván chắc sẽ sợ, tụi em ở đây quen rồi". Chúng tôi bảo sao em không đi nhờ xe máy người lớn thì em nói "đường đó không có xe ai đi ngang hết"!

Biết được nhiều em khó tiếp cận được với truyền hình, sách báo, chúng tôi hướng dẫn các em những kỹ năng sống đơn giản để áp dụng thường ngày. Đối với học sinh cấp

1, chúng tôi chỉ dẫn cách đánh răng, rửa tay, sơ cứu vết thương nhẹ. Các em cấp 2 thì được học cách băng bó, hô hấp nhân tạo, sơ cứu người đuối nước, bị điện giật, bị bỏng.

Một số em đã biết những điều này còn nhiều em thì chưa, và các em chỉ biết trên lý thuyết. Chúng tôi thực hành cho

các em xem và dặn nếu đi làm rầy mà có ai bị thương thì giúp họ. Các em tiếp thu rất nhanh và hào hứng tập dượt cùng nhau. Cứ một em làm tốt, cả nhóm lại vỗ tay khen ngợi, rất vui.

Hai bữa ăn nóng hổi

Sau khi vui đùa, các em được dẫn đi rửa

tay rồi ngồi vào bàn ăn. Tất cả đều ăn ngon lành, khoái chá. Nhiều em lớp nhỏ, dù phần ăn quá nhiều so với sức ăn nhưng cũng ráng ngồi lại ăn thêm chút ít. Buổi chiều, món gà rán với khoai tây chiên có lẽ khá lạ lẫm với các em. Một số em còn hỏi: "Gà rán là gì hả chị?". Nhìn những đôi bàn tay nhỏ xíu cầm chiếc đùi gà to tròn mà không khỏi xót xa.

Các em ở đây nhỏ người lắm. Các em Cơ Ho không chỉ nhỏ mà còn khá ốm. Tôi có đứa em trai năm nay 10 tuổi, không hề cao so với các bạn bằng tuổi ở thành phố nhưng nó đứng đến miệng tôi. Còn ở đây, chiều cao đó tương đương các em lớp 7, lớp 8 - độ tuổi đang cao vượt từng ngày.

Trong các gian hàng trò chơi từ đá banh, ném rổ, chuyền bóng, các em thích nhất là trò tô tượng. Đơn giản vì ở đây không được chơi trò này. Còn 30 phút nữa, trò tô tượng mới mở cửa, các em đã í ới rủ nhau lại xem và dặn trước: "Lát chị cho tụi em vào tô tượng nhé. Tụi em chỉ thích tô tượng thôi".

Thế mới thấy, đôi khi điều các em học sinh vùng cao thích thú không phải là miếng ăn, cái mặc, mà là những trò chơi vui nhộn. Chắc hẳn, khi chúng tôi rời khỏi Tà Pú, mỗi pho tượng xanh đỏ đều được các em cẩn thận đặt ở góc bàn học.

Chúng tôi mở một gian hàng quần áo cũ tự chọn. Những món đồ quỳên góp được ở thành phố. Gian hàng quần áo cũ được rất nhiều em nhỏ cấp 1 quan tâm. Những ánh nhìn ước ao, niềm nở khi trông thấy cái váy xòe, cái quần jean, cái nón hoa là điều mà chúng tôi không thể nào quên được.

Trong lúc đó, một cô giáo chỉ cho tôi một em gái Cơ Ho và bảo: "Cho quần áo nó đi con. Nhà nó khó lắm. Nó không có đồ mặc luôn đó". Vậy mà khi tôi đưa cho em mấy bộ đẹp nhất, em lại lắc đầu quay đi. Cái áo đồng phục của em chắc là đồ cũ vì mới năm học này, tức là mới 4 tháng thôi mà áo em đã ngả màu! Chiếc áo rộng thùng thình ấy có lẽ là để 2-3 năm sau vẫn còn có thể mặc vừa.

Mùa này, ở Tà Pú đã lạnh rồi đó ■

Những đứa trẻ
Tà Pú háo hức
xem phim.
Ảnh:
REC miền Nam

Tôi nghĩ về
Tà Pú
với những đứa trẻ
chưa cao quá
trống trường.
Ảnh:
REC miền Nam

Làng hoa Sa Đéc. Ảnh: Internet

Về miền Tây ăn Tết ta

Quỳnh Như

Đọc hành trình về các tỉnh miền Tây là những đồng lúa trải dài xanh tít tắp, những con kênh, rạch chằng chịt nối nhau trĩu nặng phù sa. Đến với miền Tây, bạn tìm về chất quê ngay trong bản ngã, chợt thấy mình trong lành đến lạ theo từng nhịp hít thở khí trời.

Tuy cùng được bồi đắp bởi một dòng Cửu Long, nhưng mỗi tỉnh mang một đặc trưng về cảnh vật, bản sắc văn hóa quyến luyến người đi kẻ về. Bỏ qua một bên phố thị xô bồ, tấp nập, miền Tây sẽ là một điểm đến lý tưởng cho những ai mong muốn đắm mình vào thiên nhiên trong dịp Tết cổ truyền sắp tới.

Long An đâu chỉ "trung dũng, kiên cường"...

Ngang qua Long An, bạn sẽ thấy nơi đây mang vẻ đẹp của miền Tây sông nước nhưng đâu đó vẫn còn phảng phất cái duyên của miền Đông Nam bộ. Tết, mùa cưới lại về, trong khi Vũng Tàu, Cần Giờ đã quá quen thuộc thì gần đây Long An nổi lên là một nơi có cảnh đẹp lạ lẫm hơn.

Không đẹp sao được khi rừng tràm bạt ngàn, bãi cỏ xanh dài, sông trong vắt với cầu ao, bến nước, con thuyền, nhất là vào dịp Tết khi cúc đơm bông và lúa thì trở đồng đồng, nhất định Long An không khiến bạn thất vọng cho bộ ảnh cưới của mình.

Long An còn là cái nôi của đàn ca tài tử, bạn sẽ được đến thăm đình Vạn Phước, nơi thờ linh vị của ông Nguyễn Quang Đại,

một trong những ông tổ của nghệ thuật này. Một địa điểm thú vị nữa chính là Khu du lịch sinh thái làng nổi Tân Lập, thuộc huyện Mộc Hóa. Đường rất dễ, từ Sài Gòn, bạn theo quốc lộ 1 xuống Tân An, rồi rẽ phải sang quốc lộ 62 đi Mộc Hóa. Tới Mộc Hóa, hãy hỏi người dân về làng nổi, ai cũng sẽ nhiệt tình chỉ đường.

Mặc dù là khu du lịch mới nhưng nơi đây làm mê hoặc du khách bằng rừng tràm xanh ngát cùng đầm sen rộng lớn, thảm thực vật dưới nước cực kỳ lung linh. Du lịch Long An, bạn sẽ được hưởng không khí đồng quê rất đặc trưng của miền Tây. Chiều chiều, ngồi bên sông thưởng thức chén cơm nấu từ gạo Nàng Thơm, một chút sắc đỏ ngày Tết trong miếng dưa Long An nổi tiếng ngọt ngào, gắp hẹ nước chấm cá bóng kèo kho tộ, một bên là chén mắm còng mừng năm (được làm từ những con còng bắt được vào dịp tết Đoàn Ngo). Món này ăn cùng cơm nguội rất "đã miệng", thưởng thức cùng thịt luộc, cá lóc nướng trui, vắng bên tai làn điệu đờn ca tài tử, nhắm ly rượu cay xè, vô đũa, "khè" một cái thì đời còn vui thú nào bằng.

Long An giáp ranh TP. HCM nên rất

hợp cho những chuyến đi "phượt" của các bạn trẻ thích thú vui miệt vườn.

Cần Thơ gạo trắng nước trong...

Xuôi về thành phố "Cần Thơ gạo trắng nước trong/ Ai đi đến đó lòng không muốn về", nơi đây hứa hẹn sẽ là điểm đến lý tưởng cho những ai vừa thích sự huyền ảo phố thị, lại vừa muốn thưởng thức chút không khí miền quê. Nếu còn lo lắng về chỗ ở, thì bến Ninh Kiều là nơi rất thuận tiện và giá cả khách sạn nơi đây cũng phải chăng, dao động từ 250 ngàn đồng đến 500 ngàn đồng/ngày.

Sáng thức sớm, đi chợ nổi Cái Răng ăn tô hủ tấu, cháo, mì; nếu muốn đổi khẩu vị thì gọi phần pizza cho lạ miệng hay tô bún mắm, bún cá nước lèo cho hợp cái lênh đênh. Chợ nổi bán từ hoa, quả đến thực phẩm tươi sống hay chế biến sẵn, mỗi chiếc thuyền có một cây sào cao để người bán buộc những thứ mình bán lên đó mà dân ở đây gọi là "cây bèo".

Ăn sáng xong tiếp tục hành trình vào vườn trái cây. Sau khi thỏa thuận giá cả với chủ thì bạn có thể vào vườn ăn thoải mái, ăn tới khi nào chán thì thôi. Thường thì chỉ khoảng 50 ngàn đồng một người. Kế đến, bạn có thể tham quan vườn cò Bằng Lăng, khu du lịch Phù Sa, hay thử làm địa chủ ở khu du lịch Mỹ Khánh (bạn sẽ được phục vụ như một địa chủ thú vị thật luôn, nhưng giá hơi "chát" khoảng 3 - 4 triệu đồng/người). Tối lại về khách sạn ở bến Ninh

Chợ nổi
Cái Răng.
Ảnh: Internet

Kiều, tại đây cũng có nhiều quán bán thức ăn rất ngon như bánh xèo, bánh cống, vịt nấu chao, lẩu cá kèo, bún tôm khô... cùng bạn bè, người thân vừa ngồi ăn, vừa ngắm ánh đèn lung linh, phản chiếu trên dòng sông giữa tiết trời mát mẻ lúc vào xuân.

Cà Mau đang thay áo mới

Lại xuôi theo dòng Cửu Long, ta về thăm vùng đất cực nam Tổ quốc, nơi được bao bọc bởi rừng đước và biển mênh mông - Mũi Cà Mau. Đến đây để ghé khu sinh thái Rừng U Minh, hòa mình với thảm thực vật xanh tươi, hít thở hương rừng, nghe những câu chuyện kể thú vị. Du khách còn có cơ hội được xem cách "hót ổ ong" của người dân địa phương, và nếu may mắn còn có thể thưởng thức món cháo ong thơm ngon, đặc biệt. Ngoài ra ở Cà Mau còn rất nhiều điểm đáng để ngắm nhìn cho "no nê" con mắt như rừng chim Ngọc Hiển, chùa Quan Âm, đảo Hòn Khoai, hòn Đá Bạc...

Món ngon ở Cà Mau thì không sao kể hết, mà món đầu tiên chính là ba khía. Không đâu có ba khía ngon ngọt, chắc thịt như ở Cà Mau. Một tô mắm ba khía thấm đường, nước mắm, chanh, tỏi, ớt, mặn ngọt cay hòa lẫn vào nhau làm bạn cứ hít hà không thể ngưng ăn được. Lẩu chua cá lăng, đuông dừa, cá lóc nướng trui, sò đá, cháo cá kèo... là những món ăn đặc sản rất đắt khách trong các nhà hàng sinh thái ở Cà Mau.

Tết đến xuân về, hãy một lần về thăm miền Tây để thấy những chợ hoa nổi lênh đênh hữu tình, để một lần được ăn cá lóc nướng trui "đúng chuẩn", cùng gói những chiếc bánh tét ngọt thơm, hay đơn giản là ngồi nhâm nhi ly rượu trên bến sông và nghe văng vẳng trên sông tiếng hò gọi ghe, gọi bạn. Ngoài những tour du lịch có sẵn, hãy thử làm quen một người bạn miền Tây, họ sẽ chẳng ngần ngại dẫn bạn hòa vào cái không khí thôn quê đậm tình sông nước, và bạn sẽ thấy những con người ấy chất phác, thật thà, chân phương một cách tự nhiên, y chang miền đất này "dzậy đó"! ■

Chùa Shwedagon
trong đêm.
Ảnh: TT

"THIÊN ĐƯỜNG TỬ TẾ"

Thật khó để có cái nhìn toàn vẹn về con người và đất nước Myanmar khi tôi chỉ ở đó 6 ngày để tham gia khóa học NewsLiteracy do Đại học Stony Brook (Mỹ) tổ chức tại MIT (Myanmar Institute of Theology). Xa hơn những gì tôi mong đợi từ một chuyến đi ngắn, sự tử tế và hiếu khách của người dân Myanmar đã mang tôi lại gần hơn với Thánh địa Phật giáo này...

Hiếu Hạnh

Đất nước làm từ thiện nhiều nhất

Theo hướng dẫn của Google, từ tháng 11 đến tháng 2 là thời gian đẹp nhất để du ngoạn ở Myanmar vì thời tiết mát mẻ, không mưa nhiều. Ngoài thông tin đây là đất nước của những ngôi chùa với 85% người dân theo Phật giáo Nam tông, điều làm tôi ấn tượng đặc biệt là Myanmar - ngang hàng với Hoa Kỳ - đứng đầu bảng xếp hạng thường niên những nước làm từ thiện nhiều nhất trên thế giới (năm 2014).

Không để du khách chờ đợi lâu, quốc gia có 100 nhóm sắc tộc, nhiều nhất trong các

nước Đông Nam Á, đón chúng tôi trong ngày đầu tiên thật ấm áp cùng một kỷ niệm khó quên khi vừa đặt chân đến Yangon. Từ sân bay, chúng tôi đón taxi đến khách sạn Avenue 64 khoảng 30 phút, với 5.000 kyats (90.000 tiền Việt). Sau khi nhận phòng, chúng tôi được nhận một túi hồ sơ đựng tập, bút, tài liệu, một sim Telenor và một card điện thoại 5.000 kyats trong tài khoản do khóa học cung cấp. Bạn đồng hành với tôi không thể gắn sim vào máy vì cần khổ sim nhỏ hơn nên chúng tôi đi tìm một tiệm điện thoại để nhờ trợ giúp. Thật may mắn, nó nằm đối diện với khách sạn. Chủ tiệm cắt sim và gắn nó vào máy. Chúng tôi hỏi giá

tiền, anh nói hoàn toàn miễn phí trong con mắt ngỡ ngàng xúc động của ba cô gái Việt Nam lần đầu đến Myanmar. Chiều hôm ấy chúng tôi gặp mặt những người bạn đến từ nhiều đất nước (Ấn Độ, Nhật Bản, Anh, Mỹ...) và cùng ăn tối với nhau để bắt đầu ba ngày học tập miệt mài.

Buổi tối của ngày học thứ hai, sau khi học xong, May Pale Thwe (Pearl) mời chúng tôi thăm nhà cô ấy. Trên ban công nhà Pearl, chúng tôi có thể ngắm toàn cảnh trung tâm Yangon - nơi tiêu biểu nhất cho sắc màu văn hóa ở Myanmar. Thế kỷ XIX, Myanmar là một tỉnh của Ấn Độ và là thuộc địa của đế quốc Anh. Năm 1937, Myanmar bị Nhật chiếm nhưng đến năm 1945, Nhật thất bại và đầu hàng quân Đồng minh. Đất nước này tuyên bố độc lập vào ngày 4/1/1948 lấy tên Liên bang Myanmar; và sau ba lần thay đổi quốc hiệu, giờ đây là nước Cộng hòa Liên bang Myanmar. Thời gian đánh chiếm Myanmar, người Anh đã quy hoạch Yangon khá ngăn nắp, lịch lãm. Ngày nay, những tòa nhà thời thuộc địa được sơn màu đỏ, xanh lá mạ hay vàng tươi tập trung ở khu trung tâm. Không những thế, khu thương mại của thành phố Yangon đầy sức sống về đêm, nổi bật với những ngôi chùa, nhà thờ, thánh đường Hồi giáo cùng những ngôi nhà thiết kế theo kiến trúc cổ Âu, Ấn, Trung xen lẫn với những công trình mới hiện đại.

Vị chủ nhà thân thiện mời chúng tôi ăn quả chà là và chụp hình lưu niệm đăng lên facebook. Pearl kể chúng tôi những điều tuyệt vời về Myanmar. Và mỗi người trong chúng tôi, theo cách của mình, vào những

ngày tiếp theo, đã nhận ra nhiều điều hơn về đất nước "Kiên Cường" (trong tiếng Phạn, "Myanmar" có nghĩa là vùng đất kiên cường, dũng cảm) không có trong những lời giới thiệu của Pearl.

Người đồng hành đến Shwedagon

Trước ngày khóa học kết thúc, tôi mới chợt nghĩ ra việc ở homestay để dễ dàng cảm nhận văn hóa của người bản xứ, và tôi nhờ La Wun, người Myanmar cùng dự hội thảo, giới thiệu giúp tôi một ngôi nhà cho ở homestay. Cô ấy nói, tôi có thể ở nhà của cô ấy và chia sẻ phòng với một bạn đến từ Hong Kong. Điều thú vị là nhà cô ấy rất gần chùa Shwedagon, nơi mà tôi rất muốn đến thăm.

Hôm ấy LaWun đi dạy cả ngày rồi lại tham gia cuộc họp đến tận khuya mới về, nhưng cô ấy chu đáo nhờ anh trai hỗ trợ tôi đi tham quan Yangon. Anh trai LaWun là Zay Yar Naing làm nghề kỹ sư hàng hải, đã giới thiệu cô bạn hàng xóm dẫn tôi viếng chùa Vàng. Đây là biểu tượng linh thiêng của đất nước Myanmar, cất giữ nhiều bảo vật thiêng liêng của nhà Phật. Tương truyền ngôi chùa này xây dựng cách đây 2.600 năm và tổng lượng vàng được dát tại chùa lên tới 60 tấn. Vậy là tôi có một người bạn đồng hành mới là Tin Tin Win, theo lời giới thiệu của Zay Yar Naing, cô ấy là tín đồ đạo Phật, không biết nói tiếng Anh. Chúng tôi giao tiếp với nhau bằng ngôn ngữ cơ thể.

Vé vào chùa Vàng là 8.000 kyats dành cho người nước ngoài, còn người bản địa được miễn phí. Có bốn cổng để vào chùa, Tin Tin Win dẫn tôi đi vào cổng hướng

Tác giả
và các chú tiểu
ở chùa Vàng.
Ảnh: TT

Phụ nữ và trẻ em Myanmar thoa phấn Thanaka lên mặt. Ảnh: TT

đông. Ở hai bên bậc thang lên chùa có nhiều quày bán đồ lưu niệm, đa phần là tranh, tượng Phật, tràng hạt, quạt, ví, dù, áo in hình biểu tượng chùa Vàng với giá tương đương ở Việt Nam... Tin Tin Win dừng lại mua một bệ thờ Phật trong nhà. Tôi cũng mua vài món. Tin Tin Win giành trả tiền. Tôi phải nhờ cô bán hàng phiên dịch với người bạn đồng hành tốt bụng của tôi rằng, tôi mua quà cho gia đình và bạn bè tôi ở Việt Nam, nên Tin Tin Win đừng trả giúp.

Du khách nước ngoài được tặng một bản đồ miêu tả toàn bộ chùa Vàng và những điểm đặc biệt như xá lợi tóc, xá lợi răng của Phật, bảo tàng Phật giáo, quả chuông Singu Min... Có nhiều câu chuyện lịch sử gắn với ngôi chùa này nhưng để lại trong tâm trí tôi là hình ảnh quả chuông Singu Min. Ngoài trọng lượng đáng nể, quả chuông này còn tích tụ sức mạnh của thời gian và tâm linh vô cùng huyền bí.

Phật giáo đến với người dân Myanmar đã 26 thế kỷ, từ câu chuyện hai thương gia Myanmar sang Ấn Độ buôn bán rồi gặp Thái tử Tất Đạt Đa và quy y thành Phật tử. Sau đó, họ được Phật ban cho 8 sợi tóc làm tín vật tôn thờ. Tín vật này vẫn còn lưu giữ trong chùa Vàng. Cũng như người Việt Nam, người dân Myanmar xem đạo Phật là đạo của tổ tiên truyền lại. Chùa Swedagon không chỉ là một kỳ quan thế giới mà còn là niềm tự hào của người dân Myanmar.

Chi-dut-đen-ba-li

Chúng tôi đi chùa từ 12 giờ trưa đến 4 giờ chiều mới trở về nhà La Wun. "Buổi tối ở China Town rất đông đúc, đặc biệt là người nước ngoài" - Zay Yar Naing khuyên tôi muốn đến China Town thì hãy đợi đến tối.

Giao thông ở Yangon rất kinh khủng, kẹt xe không thua gì Việt Nam. Người Myanmar còn giữ tục nhai trầu. Họ ngồi trên xe và phun vèo vèo nước trầu xuống đường, tự nhiên như cách người Việt hút thuốc nơi công cộng. Nếu phụ nữ Việt Nam duyên dáng e thẹn với chút phấn hồng nơi má thì những cô gái Myanmar đánh Thanaka

lên mặt như một cách làm đẹp. Càng ngắm càng thấy họ thật đáng yêu với phần má quệt những mảng trắng Thanaka - loại phấn làm từ vỏ một loài cây địa phương có tác dụng dưỡng da, chống nắng.

Zay Yar Naing và Tin Tin Win mua hai chén salad cá với thật nhiều ớt tại China Town. Zay Yar Naing giải thích: "Người Myanmar rất thích ăn cay". Còn tôi mua thêm sushi Nhật Bản chỉ với 2.000 kyats. Tin Tin Win lại giành trả tiền nhưng tôi đã kịp trả trước. Sau đó cả hai dẫn tôi đến quán nướng, một xâu mực, hai xâu tôm, một con cá thiệt to, rau và nấm. Zay Yar Naing còn đi mua thêm ba con cua. Toàn bộ phần tiền chưa đến 18.000 kyats. Lần này thì Tin Tin Win đã giành trả thành công. Zay Yar Naing có thuyết phục tôi rằng, họ muốn mời tôi vào dịp này vì tôi là khách đến thăm đất nước của họ.

Sau khi đi dạo ở China Town xong, hai vị chủ nhà đáng yêu dẫn tôi đến công viên Kandawgyi. Theo lời giới thiệu của Zay Yar Naing, đây là công viên nổi tiếng ở Yangon, vào cuối tuần, có nhiều người đến thư giãn. Chúng tôi đi vào tối thứ Năm, có một ban nhạc hát phục vụ miễn phí ở công viên, chúng tôi ngồi xuống nghe và hòa vào giai điệu bài hát trong im lặng. Thi thoảng chúng tôi cùng òa lên cười khi thấy những khán giả cuồng nhiệt hát theo ca sĩ...

Tôi nhờ Zay Yar Naing dạy tôi câu cảm ơn bằng tiếng Myanmar để thể hiện lòng cảm kích của mình đối với Tin Tin Win. Khi tôi nói "Chi-dut-đen-ba-li" theo hướng dẫn của anh, Tin Tin Win tỏ ra rất hài lòng. Mặc dù không thể giao tiếp bằng lời nói nhưng suốt hành trình, Tin Tin Win và tôi luôn kề sát nhau, nắm tay nhau, cô ấy bảo vệ tôi khi tôi băng qua đường, giúp trả giá khi tôi mua đồ...

Sáng hôm sau, tôi ra sân bay trở về Việt Nam. La Wun chở tôi ra sân bay và không nhận tiền ở homestay. Trước khi sang Myanmar, tôi đã học câu "Mingalaba" mang ý nghĩa chúc một ngày tốt lành nhưng sau khi rời khỏi đây, điều tôi muốn nói là "Chi-dut-đen-ba-li" ■

Con gái 23 ngấp nghé 24, tròn 2 con giáp, về nhà đã thấy bố mẹ nhắc khéo chuyện nhà hàng xóm có thông gia, ngày mai đi ăn cưới đứa em họ, còn con nhà mình sao mãi vẫn chẳng thấy gì. Cười bảo bố mẹ, con gái bố mẹ tuổi Thân, nên còn phải nhảy nhót nhiều nơi nữa.

Con gái tuổi Thân, mỗi lần mẹ gọi điện thoại đều vô tình rơi vào những ngày không có mặt ở nơi làm việc, lúc thì Tây Nguyên, lúc thì đi leo núi, lúc lại xuống biển. Mẹ lúc ấy chỉ biết lắc đầu thở dài quay sang bảo bố: "Nó đúng là tuổi khỉ thật rồi, nhảy nhót khắp nơi chẳng bao giờ ở yên một chỗ".

Người ta bảo năm sinh nào, con giáp nào thì vận mệnh sẽ ứng vào tuổi ấy, cũng chẳng sai. Bố mẹ không tin bói toán, nhưng ngày còn bé xíu, có ông thầy tướng số đi ngang nhà nhìn thấy đã phán ngay: "Con bé này hậu vận lận đận lắm". Thế là

mẹ cứ day dứt mãi việc sao không sinh con gái vào năm con heo, con rồng, ít ra cũng là số sướng ăn xong lại nằm, hoặch phú quý, sang trọng.

Chẳng biết có gọi là lận đận không khi 23 tuổi ra trường cũng được một năm, vẫn sống với lý tưởng của mình, chỉ là đi một con đường khác và chấp nhận như người ta vẫn nói "không có cái mình yêu thì hãy yêu cái mình có". Quen với một công việc tạm gọi là ổn định, tự lo cho cuộc sống nơi Sài Gòn phồn hoa đô hội.

Những lần hiếm hoi gặp đám bạn thời đại học, những cô gái tuổi Thân ngồi kể cho nhau nghe về công việc, cuộc sống, tình yêu. Ngày còn đi học, bạn bè gặp nhau có lẽ nhiều hơn gặp người thân trong nhà, từng nghĩ rằng tình bạn là mãi mãi. Vậy mà cuộc sống đẩy đưa mỗi đứa về một nơi, vòng vòng Sài Gòn nhỏ bé đó thôi mà mỗi năm cũng chỉ "hội ngộ" được dăm ba bận. Rồi có đứa báo đứa này trong lớp mới cưới,

Những cô gái tuổi Thân

Trần Ngọc Huyền

Con gái tuổi Thân mộng mơ hơn.
Ảnh: Thái Việt

Tuổi khi nên thích leo núi. Ảnh: Thái Việt

đứa kia đã có con bé, cả đám lại ò lên ngạc nhiên sao nhanh thế, sao bất ngờ vậy, rồi tự hỏi bao giờ đến một trong số những cô nàng tuổi Thân đang ngồi đây?

Ồ quê có một đám bạn thanh mai trúc mã sinh cùng năm, cùng tuổi Thân. Câu chuyện của những đứa con gái tuổi Thân giờ đây đã bắt đầu xuất hiện từ "ngày xưa" mỗi lần nhắc về chuyện đã qua. Đó là chuyện của thời còn chuyện tay nhau lưu bút, còn tặng nhau đĩa nhạc của Đan Trường, Cẩm Ly, còn đua nhau diện quần ống bát đi chơi, còn cùng nhau làm lồng đèn trung thu, cùng nhau đi mừng tuổi khắp xóm để nhận phong bao lì xì... Một thời tuổi thơ giờ cũng chỉ là "thời thanh xuân đã qua của chúng ta", mà thanh xuân dù rực rỡ cũng chỉ là để hoài niệm mà thôi.

Đạo này facebook hay nhắc lại một năm trước, hai năm trước làm mình bỗng giật mình nhận ra mình thay đổi quá nhiều. Vẫn biết chỉ là sống ảo thôi nhưng từ khi ra trường đến nay đã chẳng còn những câu trạng thái dài tâm trạng, những album hình nhí nhố với bạn bè, chẳng còn vui cũng viết, buồn cũng viết lên facebook, cũng chẳng còn thói quen viết ghi chú cho bạn bè đọc. Bạn bảo chắc do mình hết thích sống ảo rồi, còn mình biết đó là thói quen giấu mình của con gái tuổi Thân. Khi đi qua một đoạn buồn vui nhất định, và đôi khi là một tổn thương nặng nề, người ta bắt đầu học cách thu mình lại, mọi vui buồn

đều chôn giấu trong tim, đôi khi viết một trạng thái dài rồi lại xóa, hay để chế độ mình mình đọc. Tội gọi đó là trạng thái khi người ta lớn.

23 tuổi, trải qua một hay vài cuộc tình thời sinh viên, biết thế nào là yêu, thế nào là đau, biết rõ những mộng mơ và viễn cảnh tương lai tươi đẹp mà mình từng vẽ ra. 23 tuổi, tập quen với công việc, hiểu cái cảm giác ra trường nhìn bạn bè có việc làm mà mình vẫn chạy khắp thành phố rải hồ sơ xin việc là sao, những ngày đầu đi làm vấp vấp, hòa nhập khó đến thế nào. Rồi tất cả cũng qua. Con gái tuổi Thân, ừ thì có chút lặn lội như người ta vẫn nói, nhưng cô nàng tuổi Thân cũng mạnh mẽ và rất gan lì. Đã cắt phăng mái tóc dài thướt tha, đã bao lần thử thách mình trên những cung đường khó khăn gian khổ, đã bao đêm thức khuya làm thêm giờ, tối về vẫn hát vu vơ trên con đường vắng. 23 tuổi chưa có ý định yêu thêm người đàn ông nào, nhưng cũng chưa bao giờ nghĩ mình sẽ độc thân suốt quãng đời còn lại.

Người ta bảo con gái tuổi Thân hay mơ mộng, lý tưởng, vì họ đã chịu khổ nhiều, vất vả nhiều nên thế. Ngắm lại thì tuổi nào rồi chẳng mơ mộng, tuổi nào mà chẳng có những ước mơ riêng. Chỉ có điều, với con gái tuổi Thân, ước mơ đó có thêm màu lãng mạn. Nhưng cuộc đời này có ai đánh thuê ước mơ, ngại gì không thêm một ước mơ nho nhỏ cho đầu năm mới, phải không những cô gái tuổi Thân? ■

*Anh đi rồi
cả Sài Gòn ở lại
nụ cười nào còn vương vãi
lề bên trái lề bên phải phố
phường Sài Gòn ơi¹.*

1.

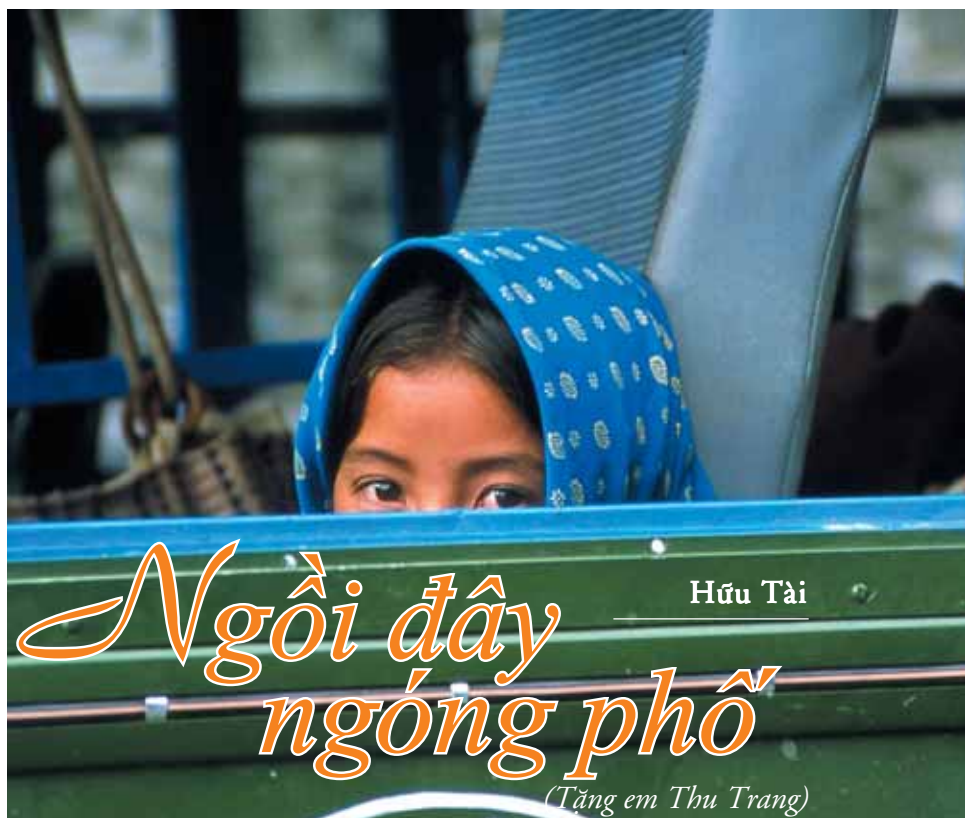
Hiên vào Starbucks, gọi ly cappuccino, trà tiền, lấy nước, lên lầu, chọn một bàn nhìn ra ngã tư Hai Bà Trưng và Đông Du yên tĩnh. Cô nhìn đồng hồ, còn nửa tiếng nữa mới tới giờ hẹn. Mà cũng kỳ, ai đòi lại hẹn phỏng vấn vào cuối tuần và kêu chọn quán nào ở trung tâm cho tiện. Chắc anh ta bận, Hiên nhủ thầm. Thôi thì tranh thủ ngắm một Sài Gòn rất khác, lạng lẽ, từ tốn nhưng vẫn toát lên sức trẻ vốn có từ quán cà phê rất vintage² này vào một sáng, như nhiều buổi sáng khác trong hai tháng qua, kể từ ngày Hiên quyết định về lại Sài Gòn.

Chín giờ rồi mà thành phố vẫn ngái ngủ sau cơn mưa dài suốt đêm. Lâu lắm rồi, Hiên mới thấy Sài Gòn dịu dịu giao mùa với chút âm u, se lạnh và lờ mờ trong màn sương trắng xóa. Hồi nhỏ, chiều nào Hiên cũng bắt ba chở đi lòng vòng ngắm đường phố, công viên, cây cỏ, ăn chè, bột chiên, bò bía. Lớn lên chút nữa, cuối tuần lại tụ tập bạn bè long nhong từ quận 1 qua tận quận

7 quận 9 rồi kéo về quận 4 ăn hàng. Thích nhất là dịp Noel, mặc sức nhìn người ta hồ hởi treo đèn, làm cây thông giả, và gắn những bông tuyết trắng bằng bông gòn lấp lánh sau cửa kính. Đi chán, Hiên đến nhà thờ làm lễ, nghe hát thánh ca và tìm chút bình yên dưới sự chở che của Đức Mẹ.

Sài Gòn bây giờ không giống như sáu năm trước, ngày Hiên háo hức ra đi. Hồi đó trung tâm rất thoáng, thưa người, nhiều cây xanh và ít nhà chọc trời. Còn giờ, ra đường

toàn người và người khắp nơi đổ về, chen chúc tìm cho mình một công việc kiếm sống. Kẹt xe. Bụi bặm. Ô nhiễm. Cướp bóc. Tai nạn. Đánh nhau. Bia rượu. Hút chích. Cô đã đọc rất nhiều trên mạng và nghe bạn bè kể lại. Họ bảo mà phải chuẩn bị tâm lý thật kỹ chứ không xa nhà quá lâu, về đây là sốc như chơi. Hiên chỉ cười, sốc nổi gì khi đó là quê cha, đất mẹ, nơi cô có hai mươi năm đi ngang về dọc. Sẽ OK thôi mà. Về rồi mới thấy, mọi thứ không tệ như người ta nói.

Sài Gòn vẫn đẹp và nhân từ như trăm năm trước, sẵn sàng dang rộng đôi tay ấm áp, cưm mang hết thảy những người cơ nhỡ tứ phương. Hiền cảm nhận được sự thay đổi từng ngày của phố xá, sự năng động của các bạn trẻ, hàng quán mọc lên như nấm, KFC, Burger King, Popeyes, Pizza Hut, Dominos chễm chệ trên nhiều góc phố trung tâm; Starbucks, Mc Donalds, Donkin Donut cũng du nhập cách đây không lâu. Rồi vài năm nữa, metro xây xong, Hiền hy vọng Sài Gòn sẽ trở mình thành một metropolis³ như London, Tokyo hay Los Angeles. Dẫu nơi này không có lá vàng phủ đầy lối vắng, chẳng có tuyết rơi nhuộm trắng phố phường, gió thổi từng cơn như mảnh dao bén ngọt cửa qua làn da mỏng để Hiền phải co ro trong tấm áo bông dày, nhưng đâu đó lại gọi lên trong Hiền những tháng năm tuổi trẻ của mình giữa New York xa hoa.

2.

Năm Hiền hai mươi tuổi, đang học Kinh tế năm hai, tự nhiên ngày kia sau khi coi xong *Breakfast at Tiffany's*⁴, bộ phim nói về Holly, cô gái đến từ miền đồng cỏ hoang vu Texas, với ước mơ được hòa mình vào xã hội thượng lưu New York để tỏ ra mình quý tộc. Holly có một thú vui kỳ quặc, là cứ sáu giờ sáng lại đến ngắm những món đồ trang sức đắt tiền, sang trọng trong cửa hàng Tiffany & Co. trước khi đi làm và nghĩ một ngày nào đó mình sẽ có nhiều tiền để mua hết đống đồ

ấy. Hiền cũng muốn được như cô ấy, thèm trải nghiệm sự xa hoa, phù phiếm, thích những cuộc vui thâu đêm suốt sáng và bữa tiệc hoang đàng. Mỗi đêm cô cùng bạn bè rong ruổi khắp đại lộ Broadway rộng như nụ cười của Julia Robert, hay ngồi mơ mộng giữa Times Square, và hy vọng sẽ có một gã tỷ phú nào đó đến làm quen rồi lấy mình làm vợ. Con muốn đi học ở New York. Ba mẹ ngỡ ngàng khi nghe đứa con gái duy nhất đồng ý nói sau bữa ăn tối. Thuyết phục thế nào cũng không được, hai ông bà phải gặt đầu, gom góp tiền bạc để làm thủ tục cho con.

Mọi thứ như giấc mơ và đời Hiền bước sang một trang khác. Cô đã đến thành phố ấy, một mình, với vali áo quần và áp ôm sự đổi đời cho giấc mơ Mỹ. Vụt một cái, thời gian như gió thổi, Hiền đã có sáu năm sống ở chốn phồn hoa nhất thế giới, nơi giấc ngủ là một cái gì vô cùng xa xỉ, khi hàng triệu người đổ về vui thú. Tượng Nữ thần Tự do chưa bao giờ hết nhộn nhịp, cầu Brooklyn không bao giờ vắng khách viễn du, Chinatown lúc nào cũng đông nghẹt người. Thiên hạ chen chúc trước những bảng hiệu chớp nháy giữa Times Square, nói cười, chụp vài tấm hình làm kỷ niệm, để bỏ lên facebook, instagram và khoe với thiên hạ rằng, tôi đã đến New York rồi đấy nhé. Thành phố càng đẹp và lung linh hơn khi người ta thấp sáng cây thông pha lê cao vút giữa quảng trường Rockefeller, treo dải băng đỏ, cây thông xanh, chiếc tất đỏ giữa đường để

những đứa trẻ thơ ngây ngược mặt chờ món quà của ông già Noel huyền thoại. Quảng trường Thời Đại lộng lẫy hơn bao giờ hết với hàng triệu ánh đèn màu chói sáng suốt đêm thâu. Du khách ôm nhau thật chặt giữa cơn gió lạnh cuối năm từ sông Hudson thổi vào rét buốt, trao nụ hôn ấm áp và chúc những điều tốt đẹp nhất sẽ đến trong đời.

Giữa dòng người hối hả, Hiền thích ngồi một mình, trong Starbucks, với ly cà phê nóng, không phải đóng vai một cô gái quê, chờ gã tỷ phú rách việc đi ngang qua, vấp... hòn đá trước mặt, ngã nhào vào, rồi cả hai bắt đầu một chuyện tình cinema lãng mạn. Đơn giản, Hiền muốn nhìn người ta tay trong tay hạnh phúc, và lấy đó làm vui cho chính mình. Sáu mùa đông dài đằng đẵng xú này, đã biến Hiền thành một thiếu nữ ít nói và chững chạc hơn. Suốt hai ngàn ngày miền viễn ấy, Hiền chưa dám một lần về thăm nhà, bởi phải lo đi học, đi làm, không thể mãi dựa dẫm vào ba mẹ để có tiền đóng học phí. Cuộc sống của Hiền quanh quẩn ở trường, chỗ làm, về nhà, lúc nào buồn thì lên subway, lang thang từ Uptown, Midtown, tới Downtown, qua Queens, Brooklyn, rồi ghé tới Chinatown tìm ăn một tô phở quen cho bớt nhớ.

Tình yêu, với Hiền là một món quà đầy xa xỉ. Hình ảnh gã tỷ phú điển trai nào đó bỗng chốc hóa mộng lung. Bóng dáng của Holly giờ quá đỗi nhạt nhòa và xa lạ.

New York phồn hoa đã không thuộc về mình.

Tám tháng sau khi ra trường, cầm cái bằng 4.0⁵ trong tay, Hiên đã trải qua không biết bao nhiêu cuộc phỏng vấn với hàng trăm công ty nhỏ to đủ loại. Nhưng đi đến đâu, biết cô là dân F2⁶, họ đều lắc đầu từ chối. Mỗi năm có hàng triệu sinh viên ra trường thiết tha tìm việc, họ chẳng ngại gì tuyển một sinh viên quốc tế (không thuộc loại thiên tài), để tốn đồng tiền làm thủ tục bảo lãnh vô cùng phức tạp.

Hiên gặp Joel trong lần phỏng vấn như thế. Gã Mỹ trắng cao 1m9, với đôi mắt biêng biếc màu hổ phách, tự cảm mũi tên thần Eros, bắn thẳng vào tim cô. Lần đầu tiên trong đời, Hiên đã nếm men say tình ái, ngập ngụa trong mùi da thịt hăng hăng, hôi hôi nhưng cực kỳ quyến rũ. Như chú bồ câu non vừa thoát khỏi chiếc lồng son kín kẽ, Hiên quên hết trời và đất, quên cả chuyện đi tìm việc làm, chẳng nhớ gì đến những cuộc facetime mỗi ngày về cho mẹ. Lúc này, Joel là tất cả với cô.

Trong một lần lúy túy men tình ái, Joel đưa cô điếu thuốc và bảo hút đi, khổ đau gì cũng sẽ quên hết trội. Hiên ho sặc sụa ở lần hít đầu tiên, nhưng cảm giác thính thích, lâng lâng bắt đầu len nhẹ trong người. Hiên khép mắt. Lờ mờ. Chẳng còn nỗi lo không kiếm được việc làm, OPT⁷ sắp hết hạn, hay những đồng tiền cuối cùng trong bank sắp cạn, trước mặt Hiên bỗng bành đám mây trắng xóa, và cô như một thiên thần bé nhỏ, ngồi sau lưng Apollo hùng vĩ, quét roi vàng xuyên suốt bầu trời. Hiên cười

mỉm chi. Hiên cười khanh khách. Hiên cười sảng sặc. Hình như cả triệu năm rồi cô mới thấy hạnh phúc và tràn đầy như thế. Hiên nhắm mắt, ngủ một giấc rất dài, không phân biệt nổi ngày hay đêm.

Tỉnh giấc. Joel đã đi làm. Trên người Hiên không mảnh vải che thân. Căn phòng đậm đặc mùi marijuana⁸ tởm lợm. Hiên giật mình. Trời ơi, mình đã làm cái quái quỷ gì thế này? Thuốc phiện? Mình hư đốn thế sao?

"Khổ quá thì về, chứ ở đó làm gì hả con. Về đây có cháo ăn cháo, có rau ăn rau, cả nhà đùm bọc nhau mà sống".

Hiên đã khóc suốt ngày hôm ấy sau tiếng thì thầm của mẹ và thấy đôi mắt đượm buồn của ba trên màn hình iPhone.

Tình yêu của Joel không đủ mạnh níu Hiên ở lại. Lời anh hứa tìm công việc ổn định để Hiên hợp thức hóa giấy tờ không lay chuyển được cô. Hiên chẳng muốn mình trượt dài, hoang hoải với nỗi buồn không mới, và sợ sa chân vào vũng lầy nghiện ngập, không kịp rút ra.

Và trong một chiều cuối tháng mười se lạnh, giữa Central Park thu vàng nhuộm lá, Hiên gạt hết luyến tiếc về giấc mơ Mỹ, book vé một chiều về Sài Gòn, không hẹn ngày trở lại.

Cầm tấm bằng Kinh tế loại xuất sắc trong tay, không nghề, chẳng nghiệp, và đặc biệt không có chồng con như bè bạn, Hiên chẳng biết sẽ làm gì trên quê hương xứ sở của mình. Thiên hạ bảo cô điên, đã ở bên sáu năm sao không tìm

một thằng nào đuổi mù sút mẻ cưới rồi ở lại, về đây chỉ cho cục cái thân. *The grass is always greener on the other side*⁹. Chỉ có kẻ ở trong cảnh mới hiểu được người trong cảnh. Một sáng trời, ba lên cơn suyễn, quần quai tìm từng hơi thở một, mẹ cuống cuống sơ cứu trong khi cô hoảng hồn đứng tro mắt ngó. Lúc này Hiên mới thấy "phụ mẫu tại đường, bất khả viễn du" thắm thía ra sao.

Có lẽ trở về là quyết định đúng đắn nhất Hiên đã làm trong suốt hai mươi sáu năm tồn tại trên cõi đời này.

3.

Hoàn đến, cao ráo, đẹp trai và khá trẻ so với chức vụ của mình.

- Xin lỗi vì tôi đến trễ.
- Không sao đâu anh. Tôi chờ được mà.
- Cô uống thêm nước gì không? Tôi mời.
- Một ly cappuccino và ngồi ngắm Sài Gòn buổi sáng lành lạnh như thế này là đủ rồi anh.
- View của quán này đẹp quá? Lần đầu tôi tới đây đó. Cô cứ coi đây là một cuộc chuyện trò bình thường nên đừng quá câu nệ hình thức. Có muốn dùng tiếng Việt hay tiếng Anh?
- Tùy anh. Tôi sôi cả hai thứ tiếng.
- Vậy tiếng Anh nhé! Please tell me something about yourself¹⁰?

Vấn như bao lần phỏng vấn khác, cô kể về bản thân, gia đình, bằng cấp, những ngày một mình trên đất Mỹ... Bất chợt, Hiên nghe một mùi

thom rất quen mà nãy giờ vô tình không để ý. Cô nhào người tới trước, khịt khịt mũi. Phía đối diện, Hoàn tỏ vẻ lúng túng. Xin lỗi, tôi đã... tấm trước khi tới gặp cô.

Hiên cười rử rượi. Cười lớn tới nỗi vài vị khách ít ỏi ở tầng hai đều quay sang nhìn. Có lẽ họ nghĩ mình đang ngồi chung với một con điên cũng không chừng. Mà Hiên càng cười, vẻ mặt của Hoàn càng lóng ngóng, đỏ ửng lên thấy thương.

- Không... không có gì đâu. Tại mùi L'Eau d'Issey anh xài làm tôi nhớ đến một người.

- Người yêu của cô?

Hiên đưa mắt liếc bèn ngớt làm Hoàn hoảng hồn, rồi rít xin lỗi không kịp thở.

- Mình quay lại chủ đề chính đi. Xin lỗi đã quấy rối anh.

- Lỗi của tôi mà. Tại sao cô không ở bên mà lại về?

- Trước khi trả lời câu hỏi đó, anh cho tôi biết vì sao anh lại về mà không ở bên?

- Bên nào?

- Nước Mỹ.

- Sao cô biết tôi từng ở Mỹ?

- Cái accent¹¹ đậm chất Mỹ đã bán đứng anh rồi đấy.

Và giờ tới phiên Hoàn cười. Lần đầu tiên sau mười lăm phút nói chuyện, Hiên thấy được nụ cười trong veo trên gương mặt rất đàn ông của anh.

- Ba mẹ kêu tôi về quản lý công ty. Và tôi nghĩ, mười năm phiêu bạt của mình là quá đủ. Đã đến lúc tôi phải về phụng dưỡng mẹ cha.

- Anh tự trả lời cho câu hỏi của anh rồi đó. Khác chăng là ba mẹ chẳng có gì để tôi về

quản lý. Anh cũng biết, ở bên, đôi khi thèm một bữa ăn gia đình đến chết được. Tôi không muốn ngày nào đó, lại gục mòn một mình trên xú lạ, người xa.

Hoàn lơ đãng quay mặt ra đường. Tiếng còi xe tin tin âm ỉ của người phía sau báo người phía trước đèn đã chuyển sang xanh rồi, đèn hay sao mà không chạy lại cứ đứng nhìn mãi, làm anh giật mình. Người Sài Gòn nghĩ cũng lạ, họ có thể ngồi cà phê hàng giờ mỗi sáng trước khi vào làm, trưa nằm ngủ thẳng cẳng tại công ty, chiều tan sở không về nhà, mà lê la Pasteur, Bờ Kè, Sài Gòn Xưa & Nay, hay những quán nhậu ven đường bù khú bia bọt tới say ngất ngưỡng, nhưng đôi khi chỉ vài giây đổi màu đèn họ không chờ nổi.

Khắp thành phố, đi đâu cũng nghe tiếng còi xe đình tai nhưc óc, tiếng quát tháo, hò hét, chửi bới, muồn nổi khùng. Lúc đó chỉ muốn thoát ly, lên núi vô rừng cho tịnh. Nói vậy thôi, đi xa lại nhớ những thanh âm đời sống nơi này đến điên lên được. Nhất là ở Mỹ, hiếm khi người ta bấm còi, bởi đó gần như một tiếng chửi thề của xe sau dành cho xe trước. Mười năm dài du học, từ Houston nóng bức đến Washington D.C. lịch sử, sau này là Boston giá buốt, mỗi lần nhớ tiếng còi xe, tiếng người quay quắt, Hoàn lại vội vã book vé về hai ba tuần gặp ba mẹ, nhậu với bạn bè, đôi khi lạng lẹ cà phê một mình, cũng là quá đủ.

- Chẳng hiểu sao khi đọc resume¹², tôi có cảm giác đã gặp cô ở đâu rồi.

- Có thể vào một thời điểm nào đó, hai đứa mình đã cùng ở trên một đất nước, cùng một thành phố, đi cùng chuyên xe bus, hay thậm chí ở cùng một khách sạn cũng không chừng.

Hoàn cười rất to. Làm Hiên phải bật cười giòn giã.

- Hiên nói chuyện có duyên quá.

Tiếng cô đã được thay bằng Hiên rồi đấy. Và chẳng biết lúc nào, cả hai đã chuyển qua xài tiếng mẹ đẻ một cách trơn tru.

- Tôi cần một người trợ lý cho một số dự án địa ốc công ty đang đầu tư. Việc không khó, nhưng đòi hỏi sự kiên nhẫn để chịu trận trước những yêu sách khó khăn của người làm quản lý, thủ tục giấy tờ và khách hàng khó tính.

- Tôi chưa làm việc này bao giờ ngoài quản lý một quán ăn khi còn ở bên.

- Tôi nghĩ Hiên làm được.

- Anh chắc không? - Hiên nheo mắt.

- Cảm giác của tôi ít khi sai. Cứ tin đi. À, Hiên cho tôi biết động cơ quan trọng nhất để làm việc là gì?

- Lương bổng.

- Hiên có vẻ hơi táo bạo khi đặt nó lên hàng đầu?

- Bình thường mà anh. Bản thân các tỷ phú, triệu phú trên thế giới giàu đến nỗi không đếm nổi mình có bao nhiêu tiền trong tài khoản, nhưng vẫn hăng say làm việc để kiếm thêm. Anh cũng thế thôi, đừng nói với tôi anh làm vì đam mê nhé?

Hoàn lại quay mặt ra đường. Nhíu mày. Bề tay rôm rộp. Trong thoáng chốc anh quên Hiên mới từ Mỹ về bởi

câu trả lời hơi nhạy cảm. Người Việt ít khi nói một cách... thẳng thừng về tiền bạc. Họ luôn quanh co và vòng vèo khi nhắc đến quyền lợi. Hiên làm anh nghĩ khá nhiều tới tuổi trẻ, ước mơ và những năm tháng du học của mình. Thay vì lấy cái bằng MBA về để kế tục sự nghiệp kinh doanh, Hoàn lại giấu nhà đi học tới thạc sĩ... Địa lý và Thiên văn học bởi ước mơ chiêm ngưỡng, khám phá, chinh phục những vùng đất lạ và cả bầu trời cao rộng bí ẩn trên kia. Nhưng tất cả cũng không cưỡng lại được ý nguyện của gia đình. Ra trường, anh xin nghỉ một năm, một mình, một ba lô và chiếc máy ảnh, Hoàn đã rảo khắp năm châu, bốn biển, từ New York, New Orleans, Toronto, tới London, Amsterdam, Prague, Moscow, Cassablanca, Cape Town, rồi Shanghai, Tokyo, Seoul, Mumbai, Sydney, Melbourn cho thỏa chí tang bồng. Một năm, anh đã sống đúng với con người thật của mình, để rồi gói ghém tất cả niềm yêu thích vào ngăn kéo, tiếp nối sự nghiệp ba mẹ đã gầy dựng cả đời. Ba năm về đây, Hoàn đã phỏng vấn nhiều sinh viên mới ra trường tới người có kinh nghiệm lâu năm để tìm một trợ thủ đắc lực. Đôi khi họ đồng dạng tuyên bố tiền không phải là mục tiêu phấn đấu, họ làm việc tất cả vì sở thích và muốn cống hiến cho công ty. Mĩa mai thay, không sớm thì muộn họ cũng là kẻ rũ áo bỏ đi nhanh nhất khi tìm được cơ hội mới, dấu anh đã bỏ công đào tạo và huấn luyện nhiệt tình.

- Bao giờ Hiên có thể đi làm?
 - Thế Hiên được tuyển rồi à? - Cô nheo mắt, và thoáng thấy nét bối rối trên khuôn mặt đẹp như tranh vẽ của anh.
 - Ừ. Cứ cho là vậy đi.
 - Cho Hiên một tuần để thu xếp việc gia đình nhé.
 - OK. Tôi nghĩ công ty sẽ trả lương không tệ. Và hy vọng Hiên sẽ không phụ lòng tin tưởng của tôi.
 - Cảm ơn anh. Hiên sẽ cố hết mình.

4.

Hoàn đứng dậy chào Hiên. Anh hơi chần chừ, nửa muốn đi, nửa muốn ở lại. Tự nhiên anh thích ngồi đây thêm chút nữa, uống cho xong ly green tea latte mát lạnh, thanh thoi ngắm phố xá ở một góc đẹp thế này, và đặc biệt, có thể nhìn thẳng vào đôi mắt thông minh của Hiên mà không cần né tránh. Cảm giác anh đã gặp Hiên đâu đó trong những ngày tháng xa nhà lại hiện lên mờ ảo, tưởng đâu sắp chạm được vào rồi, lại mất hút như đám sương mờ băng lãng ngoài kia.

- Từ đây tới lúc Hiên đi làm, khi nào rảnh anh cứ rủ cà phê, Hiên sẽ không từ chối.
 - Cảm ơn Hiên. Gặp lại sau nhé!

Hiên nhào người ra cửa kính, nhìn dáng cao ráo của Hoàn đứng trên lề đường chờ taxi gần năm phút. Đẹp trai ghê, Hiên nhủ thầm. Mà mình cũng hơi "chúng" khi trả lời một cách đốp chát với anh về chuyện lương bổng. Mà biết đâu nhờ vậy mình mới được

tuyển thì sao. Nếu được trả lời lại câu hỏi đó, biết đâu mình sẽ nói động cơ quan trọng nhất là được làm việc dưới quyền của một sếp đẹp trai và dễ thương như anh cũng không chừng.

Hiên đưa tay vỗ nhẹ vào má mình, bệnh quá nhen gái. Mơ với chả mộng. Cô uống ngụm cà phê cuối cùng, lấy điện thoại nhắn vài dòng báo tin mừng cho ba mẹ.

Hiên bước xuống đường, đứng ngay chỗ mấy phút trước Hoàn đợi taxi. Mùi L'Eau d'Issey dịu dịu vẫn thoang thoang đầu đây.

Mặt trời bắt đầu tỉnh ngủ, uể oải chui ra khỏi đám mây mù trôi hờ hững. Sương tan. Phố xá đông đúc hơn rồi. Hiên choàng lại khăn cổ, thông thả đi về phía Nhà thờ Đức Bà. Cô muốn thì thầm vài lời với Đức Mẹ đồng trinh, để bắt đầu những ngày rất khác ■

.....

¹ Thơ Song May

² Mang dáng vẻ cổ điển

³ Siêu đô thị

⁴ *Bữa điểm tâm ở Tiffany's* (1961) với sự góp mặt của huyền thoại Audrey Hepburn

⁵ GPA (Grade Point Average, điểm trung bình) = 4.0/4.0, loại xuất sắc

⁶ F2 là visa dành cho sinh viên du học

⁷ Optional Practical Training, một dạng giấy phép lao động dành cho sinh viên quốc tế

⁸ Cần sa, bồ đề

⁹ Cỏ luôn xanh hơn phía bên kia ngọn đồi (Đứng núi này trông núi nọ)

¹⁰ Hãy cho tôi biết chút ít về bạn

¹¹ Chất giọng

¹² Người Mỹ thường dùng resume để nói về bản tóm tắt quá trình học tập và làm việc thay vì CV (Curriculum Vitae), theo cách gọi của các nước châu Âu và châu Á.

Tết cổ truyền...

(Tiếp theo trang 59)

Sáng mùng 1, người Hàn sẽ tiến hành các nghi lễ cổ truyền cúng tổ tiên gọi là Chesa, uống các loại trà như gui balli sool, camip, saenggang, kyepicha, insam, omija. Tiếp sau đó là lễ Seba, con cháu sẽ lạy ông bà để chúc mừng năm mới. Người Hàn Quốc thường treo Bok jo ri (là một cái xèng bằng rom) mang ý nghĩa nhận được phúc lộc, may mắn trong suốt năm mới.

Singapore

Tết Nguyên đán của người Singapore có ba hoạt động lễ hội lớn và xuyên suốt với nhau là: lễ hội Hoa đăng, lễ hội Singapore River Hongbao và lễ hội đường phố Chingay. Do dân số Singapore phần lớn là người gốc Hoa nên văn hóa cũng ảnh hưởng khá lớn từ Trung Quốc.

Lễ hội Hoa đăng được khai mạc vào trung tuần tháng 1 dương lịch và trước ngày mùng một Tết âm lịch, thường diễn ra từ 15 đến 20 ngày tại khu Chinatown - khu vực trung tâm của lễ hội Tết Singapore. Trên các con đường, người ta trang trí hàng loạt hình ảnh con vật tượng trưng 12 con giáp của người phương Đông.

Từ năm 1987, lễ hội Singapore River Hongbao trở thành sự kiện văn hóa thường niên trong lễ hội xuân ở Singapore. Lễ hội này thường tổ chức tại công viên Esplanade với một chuỗi hoạt động xuyên suốt, trong

Tết ở Trung Quốc luôn tràn ngập sắc đỏ theo quan niệm xua đuổi quỷ dữ.
Ảnh: Internet

Hoạt động múa rồng ngày Tết thu hút nhiều người tham gia.
Ảnh: Internet

đó du khách nước ngoài có dịp tìm hiểu về văn hóa Trung Hoa truyền thống, Thần Tài và 12 con giáp... Ngoài ra trong lễ hội, ẩm thực là điều không thể thiếu và luôn thu hút người dân tham quan.

Lễ hội đường phố Chingay bắt đầu từ thứ Bảy đầu tiên của năm mới đến hết rằm tháng Giêng, cũng là lúc kết thúc hoạt động của Tết nguyên đán. Đây là hoạt động "nghệ thuật trang phục và hóa trang", các đoàn hóa trang diễu hành thu hút nhiều người dân theo dõi. Đây là hoạt động độc đáo của Singapore nhằm thắt chặt tình đoàn kết giữa các dân tộc anh em.

Nhật Bản

Cùng ảnh hưởng của văn hóa Đông Á, Nhật Bản cũng đón Tết âm lịch nhưng kể từ năm 1873 (năm Minh Trị thứ 6), Nhật Bản đón Tết theo dương lịch giống các nước phương Tây. Tuy nhiên, những tục lệ ăn Tết trong năm mới của người Nhật cũng khá giống Việt Nam, những nét cổ truyền lâu đời vẫn còn được lưu giữ cho đến ngày nay.

Đêm cuối cùng của năm cũ gọi là Omisaki, là một đêm long trọng để mọi người quây quần cùng nhau. Đúng thời khắc giao thừa, tất cả chùa chiền trên khắp đất nước đồng loạt gióng lên 108 hồi chuông để xua đuổi tà ma và xui rủi trong năm cũ, chào đón năm mới.

Các phong tục thú vị như treo shimenawa trước cửa nhà để trừ ma quỷ và chào đón các vị thần; đặt kodomastu ở cạnh cửa với ý nghĩa đời sống bất diệt dù cuộc sống có nhiều khắc nghiệt, khó khăn; đặt wakazari trong bếp nhằm tạ ơn những vị thần lửa và thần nước đã đem đến cho họ cuộc sống sung túc. Ngoài ra, họ cũng có phong tục thờ cúng tổ tiên, li xì đầu năm giống tết ở Việt Nam ■